

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

วิทยานิพนธ์
ของ
อิสรา วิจิตพันธ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา
สิงหาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

วิทยานิพนธ์
ของ
อิสรา วิจิตพันธ์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยมหาสารคาม เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา
สิงหาคม 2558
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้พิจารณาวิทยานิพนธ์ของนางอิสรา วิจิตพันธ์
แล้วเห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

(รศ.ดร.ชาลิต ชุกำแพง)

ประธานกรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(ผศ.ดร.วราพร เอราวรรณ)

กรรมการ

(อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก)

(อาจารย์ ดร.ทัศนศิริรินทร์ สว่างบุญ)

กรรมการ

(อาจารย์บัณฑิตศึกษาประจำคณะ)

(อาจารย์ ดร.สุนันท์ สีพาย)

กรรมการ

(ผู้ทรงคุณวุฒิ)

มหาวิทยาลัยขอนแก่นให้รับวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา ของมหาวิทยาลัยมหาสารคาม

(ผศ.ดร.พชรวิทย์ จันทรศิริสร)

คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

(ศ.ดร.ประดิษฐ์ เทอดตุล)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

วันที่ ๑ เดือน ๙.๑. พ.ศ. 2558

ประกาศขอบคุณการ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและช่วยเหลืออย่างสูงยิ่งจาก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก รองศาสตราจารย์ ดร.ชวลิต ชูกำแพง ประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.ทัศนศิริพันธ์ สว่างบุญ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ อาจารย์ ดร.สุนันท์ สีพาย กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งให้ความกรุณาให้คำปรึกษา แนะนำช่วยเหลือและตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องอันเป็นประโยชน์ต่อวิทยานิพนธ์ของผู้วิจัย ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้

ขอขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ สมนึก ภัททิยธนี อาจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล อาจารย์ ดร.อารยา ปิยะกุล ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จิระพร ชะโน และผู้ช่วยศาสตราจารย์ วินิรณี ทัศนเทพ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย โดยให้คำแนะนำอย่างดียิ่ง ซึ่งเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้งานวิจัยนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบพระคุณ ผู้อำนวยการโรงเรียน และคณะครูในโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง ที่อำนวยความสะดวกในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบคุณนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทุกคนที่ให้ความร่วมมือในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุนันท์ สีพาย อาจารย์ประจำคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏชัยภูมิ ที่ได้ให้กำลังใจและมีส่วนช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอขอบคุณนิสิตการศึกษามหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม รุ่น พ. 23 ตลอดจนท่านอื่น ๆ ที่ไม่ได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่ให้กำลังใจและมีส่วนช่วยสนับสนุนให้ การศึกษาค้นคว้าในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี

ขอกราบขอบพระคุณคุณพ่อสมคิด คุณแม่ทองกลาง จิตตะโล ขอขอบคุณนายศวรรธน์ วิจิตพันธ์ และญาติพี่น้องทุกคนที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจให้แก่ผู้วิจัยเสมอมา

คุณค่าและประโยชน์ของวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยขอน้อมรำลึกถึงคุณบิดา มารดา ผู้ให้ชีวิต ให้การศึกษา ตลอดจนบูรพาจารย์และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ให้ความรู้และอบรมสั่งสอน ซึ่งเป็นส่วนสำคัญในการวางรากฐานชีวิตและการศึกษาที่มีคุณภาพแก่ผู้วิจัยตลอดมา

อิสรา วิจิตพันธ์

ชื่อเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

ผู้วิจัย นางอิสรา วิจิตพันธ์

กรรมการควบคุม ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ

ปริญญา กศ.ม. สาขาวิชา การวิจัยการศึกษา

มหาวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ปีที่พิมพ์ 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ 2) เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 1,000 คน จาก 30 โรงเรียน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีอำนาจจำแนกรายข้อตั้งแต่ .224 ถึง .614 และมีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม เท่ากับ .941 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐานและการวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน กิจกรรมในการเรียนการสอน สื่อในการเรียนการสอน การประเมินผล การเรียนการสอน และคุณลักษณะของครู
2. ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 2.173$, $df = 1$, $p\text{-value} = 0.1405$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.993$, $RMSEA = 0.034$, $SRMR = 0.004$
3. ผลการประมาณค่าขนาดอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรในโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน คือ บรรยากาศในห้องเรียน (0.205) ความเหมาะสมของบทเรียน (0.171) และคุณลักษณะของครู (0.393) และปัจจัยที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อม คือ บรรยากาศในห้องเรียน (0.205) ความเหมาะสมของบทเรียน (0.225) กิจกรรมในการเรียนการสอน (0.343) สื่อการเรียนการสอน (0.139) และคุณลักษณะของครู (0.611)

โดยสรุป ปัจจัยทั้ง 6 ปัจจัยมีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องควรตระหนักถึงตัวแปรเหล่านี้เพื่อจะได้นำไปวางแผน ปรับปรุง ส่งเสริม ให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนมากยิ่งขึ้น

TITLE Factors Influencing Pleasant Learning of Prathom Suksa 6 Students under Burirum Primary Educational Service Area Office

AUTHER Mrs. Itsara Wichitpan

ADVISORS Assoc. Prof. Dr. Waraporn Erawan

DEGREE M.Ed. **MAJOR** Educational Research

UNIVERSITY Mahasarakham University **DATE** 2015

ABSTRACT

The purposes of this study were ; 1) to develop and check validity of casual factors affecting pleasant learning of Prathom Suksa 6 students under Burirum Primary Educational Service Area Office 1 and 2) to examine independent variables which indirectly and directly affected pleasant learning of Prathom Suksa 6 students. The sample included 1,000 Prathom Suksa 6 students under Burirum Primary Educational Service Area Office 1 in the first semester, academic year 2012. The sample was selected by using Multistage Random Sampling. The research instruments were questionnaires about factors affecting pleasant learning of Prathom Suksa 6 students with the discrimination of .224 to .614 and with the reliability of .941. The basic statistics and Path Analysis were applied to analyze data.

The results could be summarized as follows.

1. The variables having positive relationship with pleasant learning of Prathom Suksa 6 students was at the level of statistic significance of .01. These included classroom atmosphere, teaching and learning activities, instructional materials, teaching evaluation and teacher characteristics.

2. The validity of a casual relationship affecting pleasant learning of Prathom Suksa 6 students under under Burirum Primary Educational Service Area Office 1 developed from empirical data showed that the model was cosistent with the empirical data. The statistics used to determine the validity of the model $\chi^2 = 2.173$, $df = 1$, $p\text{-value} = 0.1405$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.993$, $RMSEA = 0.034$, $SRMR = 0.004$.

3. The size of direct and indirect effects on pleasant learning of Prathom Suksa 6 students demonstrated that the variables having direct and indirect effects on pleasant learning of the students were classroom atmosphere (0.205), content appropriateness (0.171), and teacher characteristics (0.393). And direct and indirect effects on pleasant learning of Prathom Suksa 6 students were classroom atmosphere (0.205), content appropriateness (0.225), teaching

and learning activities (0.343), Instruction media (0.139) and teacher characteristics (0.611).

To conclude, the 6 factors were associated among each other. Therefore, involving persons should be aware of these variables when planning, improving, promoting pleasant learning.

สารบัญ

บทที่		หน้า
1	บทนำ	1
	ภูมิหลัง	1
	ความมุ่งหมายของการวิจัย	4
	สมมุติฐานของการวิจัย	4
	ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
	ขอบเขตของการวิจัย	5
	นิยามศัพท์เฉพาะ	6
2	เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
	ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข	8
	ตอนที่ 2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน	25
	ตอนที่ 3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เส้นทาง	33
	ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	42
	งานวิจัยในประเทศ	42
	งานวิจัยต่างประเทศ	50
3	วิธีดำเนินการวิจัย	62
	ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	62
	เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	64
	วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ	64
	การเก็บรวบรวมข้อมูล	65
	การวิเคราะห์ข้อมูล	66
	สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	68
4	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
	สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	73
	ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74
	ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	74

บทที่	หน้า
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	84
ความมุ่งหมายของการวิจัย	84
สรุปผล	84
อภิปรายผล	85
ข้อเสนอแนะ	89
บรรณานุกรม	91
ภาคผนวก	99
ภาคผนวก ก หนังสือราชการ	100
ภาคผนวก ข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	104
ภาคผนวก ค คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	110
ภาคผนวก ง ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ข้อมูล	114
ประวัติย่อของผู้วิจัย	138

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 วิเคราะห์ปัจจัยจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียน	54
2 สรุปแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียน	58
3 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงเรียน	63
4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	67
5 เกณฑ์พิจารณาค่าดัชนี KMO	67
6 เกณฑ์ของสถิติวัดระดับความกลมกลืน	68
7 การแจกแจงความถี่ ร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับนักเรียน	75
8 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียน	76
9 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพล ต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	78
10 สรุปค่าที่ใช้ตรวจสอบผลการพัฒนาความกลมกลืนของโมเดล	79
11 ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุข	80
12 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ ที่ต้องการวัด ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียน	

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าเกณฑ์	111
13 คำอำนาจำแนกของ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์	113

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์	5
2 กรอบแนวคิดในการสร้างความรักและศรัทธา	17
3 ผลของการสร้างความรักและศรัทธา	18
4 กรอบแนวคิดของการเรียนรู้ในห้องเรียน	20
5 กรอบแนวคิดของความมุ่งมั่นและมั่นคง	21
6 กรอบแนวคิดของการดำรงชีไม่ตรีจิต	23
7 กรอบแนวคิดของการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความสำเร็จ	24
8 ลักษณะความสัมพันธ์แท้จริง	35
9 ลักษณะความสัมพันธ์เทียบ	36
10 ลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดจากอิทธิพลส่งผ่านตัวแปรคั่นกลาง	36
11 ลักษณะการไม่มีความสัมพันธ์	36
12 ลักษณะความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม	37

13	ลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลย้อนกลับ	37
14	รูปแบบตัวอย่างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ	38
15	รูปแบบตัวอย่างการคำนวณ	39
16	รูปแบบตัวอย่างการวิเคราะห์เส้นทาง	41
17	ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา บุรีรัมย์	83

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันสังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งทางด้านเศรษฐกิจ ด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ทำให้ผู้เรียนจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีการเรียนรู้เพิ่มมากขึ้นหลายประการ เช่น ทักษะในการแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง ทักษะในการใช้เทคโนโลยีและการสื่อสารต่างๆ รวมทั้งทักษะในการปรับตัว และการแก้ปัญหา จึงต้องมีการพัฒนาการจัดการศึกษา เพื่อให้สามารถสนองความต้องการของผู้เรียนและพัฒนาผู้เรียนให้เป็นพลเมืองที่ดีของสังคมและประเทศชาติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เป็นหลักสูตรที่มุ่งพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551: 5)

ความสุขเป็นสิ่งที่ทุกคนแสวงหาและพยายามที่จะทำให้ตนเอง และคนที่รู้จักใกล้ชิด มีความสุข ความสุข คือ ความสบายกาย ความสบายใจ มี 2 แบบคือ ความสุขจากภายใน หมายถึง มีความสงบในตนเองหรือมีความสุขจากการรู้เท่าทันเข้าใจความจริงของสิ่งทั้งหลายเป็นความสุขของปัญญา เนื่องจากเห็นแจ้งความจริงเป็นความโปร่งโล่ง ไม่มีความติดขัดบีบคั้นใจ ความสุขภายนอก คือ การมีสุขภาพดี การมีทรัพย์สิน เงินทอง การมีอาชีพการงานเป็นหลักเป็นฐาน การมียศ ฐานะ ตำแหน่ง การเป็นที่ยอมรับในสังคม การมีมิตรสหายบริวาร และการมีชีวิตครอบครัวที่ดี (พระธรรมปิฎก. ป.อ. ปยุตโต., 2538: 58-61) และการที่รู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง และสามารถบังคับควบคุมตนเองอย่างถูกต้อง ทำให้เกิดความคิด การพูดและการกระทำต่างๆ ตลอดจนการเลี้ยงชีพอย่างถูกต้องและมีจิตใจที่ผ่องใส มีความ پاکเพียร ความไม่ประมาท และความตั้งมั่น (ประเวศ วะสี, 2530: บทนำ) การมีสภาพชีวิตที่เป็นสุขอันเป็นผลจากการมีความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิตมีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจ ภายใต้อารมณ์และสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป (กรมสุขภาพจิต, 2544: 228) ซึ่งความสุขที่แท้จริงก็คือ จิตสงบ จิตว่างจากกิเลสตนเอง แต่ถ้าเราเป็นสุขเพราะตาหูจมูกได้กลิ่นลิ้นได้รส กายได้ถูกต้องอะไรต่ออะไรต่าง ๆ นั้น หาใช่เป็นความสุขที่แท้จริงไม่ เพราะมันเป็นเรื่องของ การปรุงแต่ง สุขเพราะมีอะไรมาช่วยให้เกิด ความสุข ความเพลิดเพลิน ความหลงใหลมัวเมาอยู่ในสิ่งเหล่านั้น ไม่ใช่ความสุขแท้ ความสุขที่แท้คือใจมันสงบ แม้มีอะไรมากระทบก็ไม่ตื่นเต้น ไม่ยินดียินร้าย ไม่หวาดเสียว ไม่สะดุ้งกลัว ในเรื่องอะไรต่าง ๆ อย่างนั้นเรียกว่าใจสงบ พอใจสงบก็เป็นความสุขที่แท้ขึ้นมาทันที (ปัญญา นันทภิกขุ, 2544: 13) ดังนั้นความสุข (Happiness) ก็เกิดจากความรู้สึกพอใจในชีวิตของตนเองและสภาวะรอบข้าง อันเป็นผลจากการมีสติรู้จักตนเองมีความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิต มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเอง เพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจกายใต้สังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

การเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ เป็นการเรียนรู้ด้วยความสุข รู้สึกสนุกสนานกับบทเรียน รักและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2545: 1-3) การเรียนรู้อย่างมีความสุขจำเป็นต้องจัดให้เกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งในระหว่างการเรียนรู้และหลังจากเรียนรู้แล้วด้วยการ จัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย เป็นอิสระ ทุกคนมีความห่วงหาอาทรกันและกัน ยอมรับใน ความแตกต่างของกันและกัน เชื่อมมั่นในศักยภาพของกันและกัน เปิดโอกาสให้แสดง ความสามารถ และพัฒนานตนเองเต็มทีตามแบบของตนเอง ให้การเสริมแรงและสนับสนุนให้เกิด ความสำเร็จ ซึ่งจะ มีผลทำให้บุคคลเกิดความสุข เห็นคุณค่าของตนเอง มีความกล้าที่จะเผชิญกับ ปัญหา กล้าที่จะเรียนรู้ สิ่งใหม่ มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง บุคคลอื่นและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว (สำนักงาน คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2541: 27) การที่นักเรียนมีความรู้สึกรักเรียน สนุก ไม่เกิด ความเครียดหรือเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ซึ่งอาจมาจากปัจจัยจากตัวนักเรียนเอง และปัจจัย อื่นๆ เช่น เพื่อน ครู โรงเรียน ครอบครัว รวมไปถึงชุมชนที่มีส่วนสำคัญต่อการเรียนของนักเรียน (อมรรัตน์ ทรศนิยากร, 2545: 5) การเรียนที่มีความพึงพอใจในวิชานั้น คนที่มีความพึงพอใจ ในวิชาไหน จะต้องมีความรู้สึกรัก หรือชอบวิชานั้น หนังสือตำราเรียนไม่สามารถทำให้ผู้เรียนรักหรือ เกลียดได้ แต่ผู้มีบทบาทสำคัญคือครูผู้สอน ถ้าครูผู้สอนสามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจ ว่าบทเรียนนั้นง่าย และมีคุณค่า ผู้เรียนจะรักชอบวิชานั้น และในทางตรงข้าม ถ้าครูผู้สอนไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจ ผู้เรียนว่าเป็นเรื่องยากและไม่มีคุณค่า ผู้เรียนก็จะไม่ชอบวิชานั้น กล่าวโดยสรุปก็คือการสอนให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข จะสามารถทำให้ผู้เรียน ได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติตามวัตถุประสงค์ของ การจัดการเรียนการสอนในเนื้อหาวิชานั้นๆ อย่างสมบูรณ์ ไม่ใช่เฉพาะแต่จะทำให้ผู้เรียนชอบหรือ สนุกสนานเพียงอย่างเดียว (จรัส นองมาก, 2547: 6) การที่นักเรียนได้รับความรู้ และตอบสนอง ความรู้ในทางบวก หรือแสดงออกถึงความพึงพอใจใฝ่เรียนรู้ และมีการตอบสนองในทางบวก โดยโรงเรียนเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับทางวัตถุ และสภาพแวดล้อมทางวิชาการทั้งในโรงเรียน และชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนสามารถพัฒนาการด้านต่างๆ ได้ตามศักยภาพ ซึ่งบทบาทหน้าที่สำคัญ คือ ครูที่จะต้องคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียน การจัดกระบวนการเรียน การสอน สื่อการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศภายในชั้นเรียน เพื่อให้นักเรียนสามารถนำความรู้ ที่ได้ไปพัฒนาการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ รู้จักควบคุมอารมณ์ รู้จักปรับปรุงพฤติกรรมของตน รู้จักยอมรับกฎระเบียบของสังคม รวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงผลดี และผลเสียที่จะตามมาด้วย (สายทิพย์ แก้วอินทร์, 2548: 7) ซึ่งก็คือการที่นักเรียนมีความรู้สึกที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ ความสนใจ และมีความสนุกสนานจากการเรียน ไม่เบื่อหน่ายขณะที่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน

การเรียนรู้อย่างมีความสุข ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการซึ่งจากการศึกษาเอกสารและ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน ได้แก่ บรรยากาศใน ห้องเรียน นักเรียนจะเรียนรู้อย่างมีความสุขได้ต้องมีการจัดการเรียนการสอนที่ผ่อนคลาย แทรก อารมณ์ขัน เปิดโอกาสให้กับนักเรียนได้แสดงออก สนับสนุนให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กระตุ้นให้เกิดการคิด จัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยส่งเสริม ให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ สร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษา ห้องเรียน จะต้องมีสภาพแวดล้อมที่ทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยอุ่นใจได้รับการเอาใจใส่ดูแล ทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นส่วน หนึ่งของที่นั่น ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างอุปนิสัยทางสังคมและทางอารมณ์ได้ดี ทำให้มีกำลังใจที่จะ

เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ มีการจัดโต๊ะและม้านั่งของนักเรียนให้เคลื่อนที่ได้สะดวก มีชีวิตจริงอยู่กับที่มีส่วนที่จัดแสดงผลงานของนักเรียนอยู่เสมอ เพื่อความภาคภูมิใจของเด็กแต่ละคน พร้อมกับแสดงความก้าวหน้าของตนเอง มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนออกแรงแสวงหาความรู้อย่างเสรี ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยความสามารถของตนเอง

(แพรวพรรณ พิเศษ, 2548: 70; อาภรณ์ ใจเที่ยง, 2540: 224; ศิรินันท์ ดำรงผล, 2524: 67)

ความเหมาะสมของบทเรียน บทเรียนที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนดำเนินไปอย่างมีความสุขนั้น การจัดบทเรียนให้มีความสนุกสนาน มีความแปลก มีความใหม่ ทันสมัย มีสาระชวนให้ตื่นเต้น จูงใจให้ติดตามตลอดเวลาไม่เบื่อหน่ายเรียน มีการเชื่อมโยงความรู้เก่าไปสู่ความรู้ใหม่ ขณะเดียวกันก็มีสื่อที่เร้าใจให้เด็กอยากจะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง กระตุ้นให้เกิดความสงสัยใคร่รู้

จุดประกายความอยากรู้ เกิดการรับรู้ จำได้ เกิดความกระจำงในความคิด สร้างจินตนาการ โยงความสัมพันธ์ของสิ่งที่คิดกับประสบการณ์ได้ การจัดบทเรียนคำนึงถึงนักเรียน โดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง บทเรียนมีองค์ประกอบที่ทำให้ให้นักเรียนและครูมีความสุขร่วมกันโดยครูต้องเปิดใจกว้างพัฒนาตนเองให้ทันกับเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น (ปรีศณี จีรวงศ์รุ่งเรือง, 2542: 28-32; กิตติยวดี บุญชื้อ และคณะ, 2540: 68; แพรวพรรณ พิเศษ, 2548: 70)

กิจกรรมในการเรียนการสอน การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสุข คือ กิจกรรมการเรียนรู้ต้องหลากหลาย สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ เร้าความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนอยากเรียน สามารถเรียนรู้ได้ตลอดเวลา ทุกสถานที่ มีลักษณะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพในการค้นคว้าหาความรู้อย่างเต็มที่ ส่งเสริมกระบวนการคิดวิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และแก้ปัญหาที่มีความสนุกเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเกิดความรักในสิ่งที่กำลังเรียนรู้ ครูต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมและร่วมทำกิจกรรมในห้องเรียน โดยประการแรกครูจะต้องบอกวิธีการต่างๆ ให้นักเรียนลองทำเพื่อให้เกิดความสนใจและตื่นเต้น ประการที่สองครูให้นักเรียนเข้าร่วมและรับผิดชอบกิจกรรม ประการที่สาม ครูต้องแสดงให้เห็นว่าครูมีส่วนรับรู้สิ่งที่นักเรียนทำสำเร็จ โดยสนใจการทำงาน of นักเรียน และ รู้ว่าภายในห้องเรียนกำลังทำอะไรกันบ้าง (โสภณ โสมดี และคณะ, 2545; บพิตร อิศระ, 2550; ศิรินันท์ ดำรงผล, 2524: 67)

สื่อการเรียนการสอน การจัดการเรียนการสอนเป็นปัจจัยที่ส่งผลให้ให้นักเรียนมีความสุข เนื่องจากการใช้อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ จะเป็นการเร้าความสนใจและทำให้นักเรียนเข้าใจง่าย ช่วยในการสื่อสารข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น และมีการสร้างสถานการณ์และเล่นเกมจะช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมพันธภาพต่อกันทำให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินและมองเห็นสถานการณ์ในชีวิตจริงได้เด่นชัดขึ้น สื่อต้องครบครัน มีสื่อที่หลากหลาย และเหมาะสมกับบทเรียน เร้าใจให้เกิดการเรียนรู้ และทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวผู้เรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เน้นสื่อที่ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้งผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำ พัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้ (ศิรินันท์ ดำรงผล, 2524: 67; บพิตร อิศระ, 2550: 78; กรมวิชาการ, 2544: 178) การประเมินผลการเรียน ส่งผลต่อความสุขของนักเรียนเนื่องจากการวัดประเมินผลพัฒนาการของนักเรียนในสภาพจริง มีการประเมินในรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมกับผู้เรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง กระบวนการศึกษา ควรมีการประเมินความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กในส่วนเนื้อหาและกระบวนการที่ควรจะเป็นตามระดับชั้นเรียนและความสอดคล้องกับอายุ เพื่อจะได้รู้ว่าเด็กจะต้องได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมมากน้อยเพียงไรจึงจะทำให้เขา

ทำได้เต็มตามศักยภาพ มากกว่าที่จะมีการประเมินผลและนำมาจัดอันดับให้เด็ก ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดี และทำให้ไม่เกิดความสุขในชั้นเรียน มุ่งนำผลมาปรับปรุงให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนา โดยเน้นการประเมินผลจากสภาพจริง ใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย (บพิตร อิสระ, 2550: 80; ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์, 2544: 124-141; โสภณ โสมติ และอภันตรี โสตะจินดา, 2545: 74) และคุณลักษณะของครู ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนเนื่องจากการทำตนเป็นกัลยาณมิตรของครูให้ความช่วยเหลือนักเรียน ทำงานเก่ง ฉลาด เอาใจ ใส่ดูแลเด็ก ไม่บ่นแม้งานจะหนัก มีความรู้ดีมีความมั่นคงทางอารมณ์ ครูต้องแสดงออกถึงพฤติกรรมต่างๆ ของครูตามการรับรู้ของนักเรียน โดยวัดผ่านตัวแปรที่สังเกตได้ คือ มีความเมตตา มีความยุติธรรม มีอารมณ์มั่นคง เอาใจใส่ต่อนักเรียนรับรู้ถึงความรู้สึกของนักเรียนต่อการปฏิบัติและการแสดงออกของครู บ่งบอกถึงความเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนว่านักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน มีจุดเด่นจุดด้อย ต้องการกำลังใจต้องการการยอมรับ ต้องมีทักษะในการสื่อสารและรักเอาใจใส่ต่อผู้เรียน (Ohles, 1970; บพิตร อิสระ, 2550: 82; แพรพรรณ พิเศษ, 2548: 73)

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาว่าปัจจัยที่กล่าวมานั้นมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนมากน้อยเพียงใด ซึ่งเลือกศึกษาตัวแปรปัจจัยภายนอกเพื่อให้เป็นประโยชน์ต่อครูใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริม และพัฒนาให้นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และเป็นการส่งเสริมสนับสนุนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ พิจารณาจากค่าอิทธิพลของตัวแปรต่างๆ ที่พบว่ามีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน โดยใช้หลักการวิเคราะห์สาเหตุหรือการวิเคราะห์เชิงสาเหตุหรือวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) ซึ่งเป็นสถิติที่ศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลทางตรงและอิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษามีผลต่อตัวแปรตาม โดยใช้เทคนิควิเคราะห์ด้วยโปรแกรม MPLUS

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

สมมุติฐานของการวิจัย

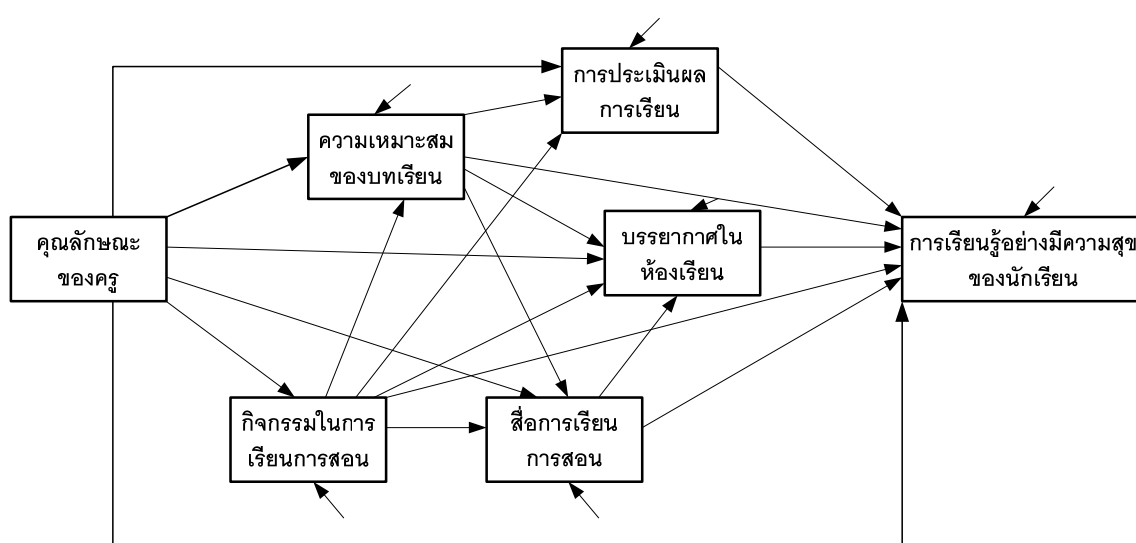
การวิจัยครั้งนี้มีสมมุติฐานของการวิจัยดังนี้

1. ตัวแปรอิสระมีความสัมพันธ์กับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
2. โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน กิจกรรมในการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนรู้ และคุณลักษณะของครู

จากสมมุติฐานการวิจัย สามารถเขียนแผนภาพแสดงโมเดลสมการโครงสร้างของตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ตามสมมุติฐาน ดังภาพประกอบ 1

ภาพประกอบ 1 โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
2. ทำให้เกิดประโยชน์ต่อครูเพื่อใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาให้นักเรียนได้เกิดการเรียนรู้อย่างมีความสุข และเป็นการส่งเสริมสนับสนุนตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษาซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีศักยภาพในการเรียนรู้ต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ได้กำหนดขอบเขตไว้ดังนี้

1. ประชากร

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 19,598 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 843 โรงเรียน

2. กลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 1,000 คน จากห้องเรียน 30 ห้อง โรงเรียน 30 โรง ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling)

3. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษาในการวิจัย คือ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนได้มาจากการสังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยผู้วิจัยได้เลือกศึกษาปัจจัยภายนอกเพื่อเป็นประโยชน์แก่ครูและผู้เกี่ยวข้องใช้เป็นแนวทางส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้เรียนเรียนรู้ที่มีความสุขต่อไป

3.1 ตัวแปรอิสระ (Independent Variable) ได้แก่

- 3.1.1 บรรยากาศในห้องเรียน
- 3.1.2 ความเหมาะสมของบทเรียน
- 3.1.3 กิจกรรมในการเรียนการสอน
- 3.1.4 สื่อการเรียนการสอน
- 3.1.5 การประเมินผลการเรียน
- 3.1.6 คุณลักษณะของครู

3.2 ตัวแปรตาม (Dependent Variable) ได้แก่ การเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. การเรียนรู้ที่มีความสุข หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกที่แสดงออกถึงความเพลิดเพลินตื่นเต้น ความพึงพอใจ ความตั้งใจ เอาใจใส่ และกระตือรือร้นขณะที่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน อยากทำกิจกรรมต่างๆ ที่ครูมอบหมาย เกิดความรู้สึกที่ดี ไม่รู้สึกเบื่อต่อสิ่งที่เรียนรู้ รู้สึกชอบและพอใจที่ได้อยู่กับเพื่อน ครูและโรงเรียน

2. ปัจจัย หมายถึง ตัวแปรสาเหตุที่ส่งผลต่อตัวแปรตาม ซึ่งในการวิจัยในครั้งนี้ หมายถึง ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน กิจกรรมในการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน คุณลักษณะของครู เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ในรูปที่เป็นสาเหตุโดยตรงหรือโดยทางอ้อม หรือทั้งโดยตรงและโดยทางอ้อมต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

2.1 บรรยากาศในห้องเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนการสอน มีมุมความรู้ต่างๆ ห้องเรียนมีแสงสว่างที่เหมาะสม ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน ทุกคนในห้องมีความเป็นกันเองช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูแสดงความเป็นมิตร และให้ความสนใจกับนักเรียนทุกคนยอมรับฟังความคิดเห็น และส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

2.2 ความเหมาะสมของบทเรียน หมายถึง การจัดสัดส่วนของบทเรียนให้ตรงตามสภาพวัย และความสามารถของนักเรียนมีการจัดหาสื่อที่เหมาะสมและเชื่อมโยงกับบทเรียนและตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ บทเรียนเข้าใจง่าย มีปริมาณเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน

2.3 กิจกรรมในการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและแปลกใหม่ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ ได้รับความสนใจของผู้เรียน ให้อยากเรียนรู้ มีเทคนิคและวิธีกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

2.4 สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนำสิ่งที่อยู่รอบตัว มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปรียบเสมือนจริง น่าสนใจ เหมาะสม และสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อสื่อดิจิทัล อุปกรณ์ เพลง หนังสือได้อย่างเหมาะสม

2.5 การประเมินผลการเรียนการสอน หมายถึง การประเมินความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนในส่วนเนื้อหาและกระบวนการที่ควรจะเป็นตามระดับชั้นเรียนและความสอดคล้องกับอายุ ตามศักยภาพ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง ประเมินนักเรียนด้วยกัน ครูมีการประเมินพัฒนาการ และความก้าวหน้า เก็บข้อมูลระหว่างกระบวนการปฏิบัติงาน มีการรายงานความก้าวหน้ารวมทั้งให้ทราบจุดอ่อนของตนเอง เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงให้พัฒนายิ่งขึ้น ได้ตามศักยภาพของแต่ละคน

2.6 คุณลักษณะของครู หมายถึง การรับรู้หรือความรู้สึกของนักเรียนต่อการปฏิบัติและการแสดงออกของครูที่บ่งบอกถึงการเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน ที่ดูแลเอาใจใส่ให้คำแนะนำหาความช่วยเหลือรับฟังเหตุผลของนักเรียนและมีลักษณะความเป็นมิตร เข้าใจและยอมรับในความสามารถของนักเรียน มีความยุติธรรม แต่งกายสุภาพเรียบร้อย

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

- ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข
- ตอนที่ 2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน
- ตอนที่ 3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เส้นทาง
- ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ตอนที่ 1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ความหมายของการเรียนรู้

การเรียนรู้เป็นพื้นฐานของการดำเนินชีวิตของมนุษย์ มนุษย์อาศัยกระบวนการเรียนรู้ที่ถูกต้องและมีประสิทธิภาพเพื่อตอบสนองความต้องการสองอย่าง คือ ความต้องการปรับตัวเองให้เข้ากับสถานะต่างๆ ให้มีการเปลี่ยนแปลง กับอีกประการหนึ่ง คือความต้องการเรียนรู้เพื่อจัดการสรรพสิ่งต่างๆ ให้มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่สภาพที่ตนต้องการ การดำเนินชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่แรกเกิดจนตายจะต้องมีทั้งการปรับตัวและการจัดการควบคุมกันไป ดังนั้น มนุษย์จึงต้องมีการเรียนรู้ตลอดชีพ (วนิช สุรารัตน์, 2544: 5) สำหรับความหมายการเรียนรู้ นั้น นักวิชาการได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

บลูม (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2548 อ้างอิงจาก Bloom, 1974) กล่าวว่า เมื่อเกิดการเรียนรู้ในแต่ละครั้งจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงเกิดขึ้นถึง 3 ประการ จึงจะเรียกว่าเป็นการเรียนรู้ที่สมบูรณ์ คือ

1. การเปลี่ยนแปลงทางด้านความรู้ ความคิด ความเข้าใจ (Cognitive Domain)
2. การเปลี่ยนแปลงทางด้านอารมณ์ความรู้สึก (Affective Domain)
3. การเปลี่ยนแปลงทางด้านการเคลื่อนไหวของร่างกายหรือทักษะ (Psycho-Motor Domain)

คลีน (Klein, 1996: 2-3) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้เป็นกระบวนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอย่างถาวร ซึ่งเป็นผลมาจากประสบการณ์ใหม่ การเรียนรู้แต่ละเรื่องเกิดจากแรงจูงใจ เช่น ความหิวทำให้คนต้องกินอาหารโดยวิธีการใดเป็นเรื่องที่จะต้องเรียนรู้โดยอาศัยประสบการณ์หรือการฝึกหัดในทำนองเดียวกัน การกลัวความล้มเหลวก็จะเป็นแรงจูงใจทำให้บุคคลต้องเรียนรู้วิธีการที่จะทำให้ตนเองพ้นจากภาวะอันไม่พึงประสงค์

วูล์ฟอล์ค (Woolfolk, 1998: 204-205) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้อย่างกว้างๆ ไว้ว่า การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งและประสบการณ์นี้เป็นต้นเหตุอันสำคัญที่ทำให้ความรู้และพฤติกรรมของบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวร โดยที่การเปลี่ยนแปลงนั้นอาจเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจ เพื่อสิ่งที่ดีกว่าหรือเลวลงก็ได้ การที่จะจัดว่าเรื่องใด

เป็นการเรียนรู้ให้สังเกตว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดจากการได้รับประสบการณ์โดยที่บุคคลได้มีการปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือไม่ ทั้งนี้ไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการที่มีพัฒนาการและวุฒิภาวะ

สุพรรณพิมพ์ นิมสะอาด (2539: 10) ให้ความหมายว่า การเรียนรู้ เป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การฝึกหัดการปฏิบัติ การกระทำจริง จะด้วยวิธีการที่จงใจหรือไม่ก็ตาม หรือเป็นการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจำแนกเป็น 3 ด้าน คือ

1. พฤติกรรมทางความรู้ คือ การเปลี่ยนจากไม่รู้เป็นรู้
2. พฤติกรรมทางทักษะ คือ การเปลี่ยนจากทำไม่เป็นให้ทำได้
3. พฤติกรรมทางทัศนคติ คือ การเปลี่ยนจากความรู้สึกไม่ชอบให้ชอบ

หรือจากชอบ เป็นไม่ชอบ

นิตยา ยงภูมิพุทธา (2543: 16) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนที่ค่อนข้างถาวร อันเป็นผลมาจากประสบการณ์การฝึกปฏิบัติ จะด้วยวิธีการจงใจ หรือไม่ก็ตาม การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมจะเปลี่ยนใน 3 ด้าน ด้านความรู้ ด้านทักษะ และด้านทัศนคติ

ดังนั้นสรุปได้ว่า การเรียนรู้ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงความรู้และพฤติกรรมที่เกิดขึ้นอย่างถาวรคงทน อันเป็นผลจากประสบการณ์หรือการฝึกฝนที่แต่ละคนได้รับ จะโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจก็ตาม

ความหมายของความสุข

ความสุข ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 (2542: 1201) ให้ความหมายคำว่า สุข หมายถึง ความสบายกายสบายใจ

พระธรรมโกศาจารย์ (ม.ป.ป.: 8-14) ให้ความหมายของความสุข ว่าเป็นสภาพจิตที่ปกติ ไม่มีอะไรมาผูกมัดจิตใจ เป็นอิสระเป็นไทแก่ตัว ทั้งทางกาย ทางใจ และทางอารมณ์ รู้จักประมาณ ในการกิจ การอยู่ การนุ่งห่มใช้สอย การปฏิบัติหน้าที่และการพักผ่อน

พระธรรมปิฎก (2538: 58-61) ให้ความหมายของความสุขว่ามี 2 แบบ คือ ความสุขจากภายใน หมายถึงมีความสุขสงบในตนเอง หรือมีความสุขจากการรู้เท่าทันเข้าใจความจริงของสิ่งทั้งหลายเป็นความสุขทางปัญญา เนื่องจากเห็นแจ้งความจริงเป็นความโปร่งโล่ง ไม่มีความติดขัดบีบคั้นใจ ความสุขภายนอก คือ การมีสุขภาพดี การมีทรัพย์สินเงินทอง การมีอาชีพการงานเป็นหลักเป็นฐาน การมียศ ฐานะ ตำแหน่ง การเป็นที่ยอมรับในสังคม การมีมิตรสหายบริวารและการมีชีวิตครอบครัวที่ดี

ประเวศ วะสี (2530: บทนำ) ให้ความหมายของความสุข ไว้ว่า ความสุข คือการรู้จักตนเอง เข้าใจตนเอง และสามารถบังคับควบคุมตนเองอย่างถูกต้อง ทำให้เกิดความคิด การพูดและการกระทำต่างๆ ตลอดจนการเลี้ยงชีพอย่างถูกต้องและมีจิตใจที่ผ่องใส มีความ پاکเพียร ความไม่ประมาทและความตั้งมั่น ทำให้เจ้าของชีวิตได้เข้าถึงเป้าหมายของการเกิดมาเป็นมนุษย์ คือ มีชีวิตที่สงบเย็นและเป็นประโยชน์

พุทธทาสภิกขุ (2542: 8-39) ให้ความหมายของความสุข มี 3 ระดับ คือ สุขเพราะไม่เบียดเบียน ไม่เห็นแก่ตัว สุขเพราะอยู่เหนืออำนาจาม เหนือกิเลสที่จะมากระทบตัวเรา สุขเพราะละตัวเสียได้ไม่ยึดมั่นว่าตัวกูของกู

กรมสุขภาพจิต (2545: 228) ได้ให้ความหมายของความสุข คือสภาพชีวิตที่เป็นสุขอันเป็นผลจากการมีความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิต มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจ ภายใต้อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ปัญญานันทภิกขุ (2544: 13) กล่าวว่า ความสุขที่แท้ก็คือ จิตสงบ จิตว่างจากกิเลส นั่นเอง แต่ถ้าเราเป็นสุขเพราะตาหูรูป หูฟังเสียง จมูกได้กลิ่น ลิ้นได้รส ภายใต้อุดมการณ์อะไรต่ออะไรต่างๆ นั้น หาใช่เป็นความสุขที่แท้จริงไม่ เพราะมันเป็นเรื่องของ การปรุงแต่ง สุขเพราะมีอะไรมาช่วยให้เกิดความสุข ความเพลิดเพลิน ความหลงใหลมัวเมาอยู่ในสิ่งเหล่านั้น ไม่ใช่ความสุขแท้ ความสุขที่แท้ คือ ใจมันสงบ แม้มีอะไรมากระทบก็ไม่ตื่นเต้น ไม่ยินดียินร้าย ไม่หวาดเสียว ไม่สะดุ้งกลัวในเรื่องอะไรต่างๆ อย่างนั้นเรียกว่าใจสงบ พอใจสงบก็เป็นความสุขที่แท้ขึ้นมาทันที

สรุปได้ว่า ความสุข (Happiness) หมายถึง ความรู้สึกพอใจในชีวิตของตนเองและสภาวะรอบข้าง อันเป็นผลจากการมีสติรู้จักตนเองมีความสามารถในการจัดการปัญหาในการดำเนินชีวิต มีศักยภาพที่จะพัฒนาตนเองเพื่อคุณภาพชีวิตที่ดี โดยครอบคลุมถึงความดีงามภายในจิตใจ ภายใต้อสภาพสังคมและสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไป

ความหมายการเรียนรู้อย่างมีความสุข

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2540: 1-3) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้ อย่างมีความสุขไว้ว่า เป็นการเรียนรู้ด้วยความสุข รู้สึกสนุกสนานกับบทเรียน รักและเห็นคุณค่าของการเรียนรู้

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 27) ได้ระบุไว้ว่า การเรียนรู้ อย่างมีความสุขจำเป็นต้องจัดให้เกิดขึ้นตลอดเวลาทั้งในระหว่างการเรียนรู้และหลังจากเรียนรู้แล้ว ด้วยการจัดบรรยากาศการเรียนรู้ที่ผ่อนคลาย เป็นอิสระ ทุกคนมีความหวังหาอาหารกันและกัน ยอมรับในความแตกต่างของกันและกัน เชื่อมมั่นในศักยภาพของกันและกัน เปิดโอกาสให้แสดงความสามารถ และพัฒนาตนเองเต็มตามแบบของตนเอง ให้การเสริมแรงและสนับสนุนให้เกิดความสำเร็จ ซึ่งจะ มีผลทำให้บุคคลเกิดความสุข เห็นคุณค่าของตนเอง มีความกล้าที่จะเผชิญกับปัญหา กล้าที่จะเรียนรู้ สิ่งใหม่ มีทัศนคติที่ดีต่อตนเอง บุคคลอื่นและสิ่งต่าง ๆ รอบตัว

คณะกรรมการการปฏิรูปการเรียนรู้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 31) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้อย่างมีความสุขไว้ว่า เป็นการเรียนรู้ในบรรยากาศที่ผ่อนคลาย ผู้เรียนมี อิสระได้รับการยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล

จรรยาธน์ ขวัญรัมย์ (2545: 7) ได้ให้ความหมายการเรียนรู้อย่างมีความสุขไว้ว่า เป็นการเรียนการสอนที่มุ่งเน้นให้นักเรียนได้รับความสุข โดยที่ตัวนักเรียนเองมีความสุขในการรับความรู้ นั้น

พรพิมล หล่อตระกูล (2545) ได้กล่าวถึงความสำคัญของความสุขในการเรียนรู้ของเด็กๆ ว่าการที่เด็ก ๆ ได้เรียนอย่างมีความสุขมีความสำคัญมากกับเด็ก ไม่ว่าจะเป็นพฤติกรรมหรือ จินตนาการ เพราะเด็กจะเติบโตไปพร้อมกับการเรียนรู้ และการเรียนรู้จะเกิดได้ดีในสภาวะที่เด็กมีความสุข หรือไม่มีอะไรเข้ามากดดันให้มีความเครียดหรือความกลัว การที่จะทำให้เด็กเรียนอย่าง มี ความสุข คือต้องยอมรับธรรมชาติของเด็กอย่างที่เด็กเป็น ซึ่งธรรมชาติของเด็กมีสองส่วน คือ ธรรมชาติตามวัย กับธรรมชาติที่แตกต่างกันของเด็กแต่ละคน การเรียนรู้อย่างมีความสุข คือเด็กได้ เป็นตัวของตัวเองและมีโอกาสในการสร้างการเรียนรู้ได้ด้วยตัวเอง

จันทร์รัตน์ วงศ์อารีย์สวัสดิ์ (2542: 11) ได้ศึกษาทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขของ กิตยวดี บุญเชื้อ และคณะ และได้ให้ความหมายของการเรียนรู้อย่างมีความสุขไว้ว่า การรับรู้และ ความรู้สึกของผู้เรียนที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ ความตั้งใจกระตือรือร้น ขณะที่มีส่วนร่วมใน กระบวนการเรียนการสอน

อมรรัตน์ ทรศนิยากร (2545: 5) กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกรักเรียน สนุก ไม่เกิดความเครียดหรือเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ซึ่งอาจมาจากปัจจัยจากตัวนักเรียนเอง และปัจจัยอื่นๆ เช่น เพื่อน ครู โรงเรียน ครอบครัว รวมไปถึงชุมชนที่มีส่วนสำคัญต่อการเรียนของนักเรียน

จรัส นองมาก (2547: 6) กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุขก็คือการเรียนที่มีความพึงพอใจในวิชานั้น คนที่มีความพึงพอใจในวิชาไหน จะต้องมีความรู้สึกรัก หรือชอบวิชานั้น หนังสือ ตำราเรียนไม่สามารถทำให้ผู้เรียนรักหรือเกลียดได้ แต่ผู้มีบทบาทสำคัญคือครูผู้สอน ถ้าครูผู้สอน สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจ เห็นว่าบทเรียนนั้นง่ายและมีคุณค่า ผู้เรียนจะรักชอบวิชานั้น และใน ทางตรงข้าม ถ้าครูผู้สอนไม่สามารถทำให้ผู้เรียนเข้าใจผู้เรียนเห็นว่าเป็นเรื่องยากและไม่มีคุณค่า ผู้เรียนก็จะไม่ชอบวิชานั้น กล่าวโดยสรุปก็คือการสอนให้ผู้เรียนเรียนอย่างมีความสุข จะสามารถ ทำให้ผู้เรียน ได้รับความรู้ ทักษะ และทัศนคติตามวัตถุประสงค์ของการจัดการเรียนการสอนใน เนื้อหาวิชานั้นๆ อย่างสมบูรณ์ ไม่ใช่เฉพาะแต่จะทำให้ผู้เรียนชอบหรือสนุกสนุกสนานเพียงอย่างเดียว

พระธรรมปิฎก ป.อ.ปยุตโต (2547) กล่าวว่าความสุขกับการศึกษาที่ถูกต้องเป็นเรื่องที่ไม่ สามารถแยกกันได้ ถ้าไม่สามารถทำให้คนมีความสุขการศึกษาก็ไม่สามารถเกิดขึ้นได้ โดยความสุข ที่เกิดจากการศึกษา คือเกิดจากการมีปัญญาเข้าใจคุณค่าของสิ่งต่าง ๆ และตอบสนองความใฝ่รู้ ความใฝ่รู้ก็จะทำให้เราเกิดความสุขที่ได้รู้ในสิ่งที่ต้องการรู้ทำให้เกิดคุณค่าแก่ชีวิต

แพรวพรรณ พิเศษ (2548: 14) กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง ความรู้สึกของนักเรียนที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ ความตั้งใจ ความสนใจ และความกระตือรือร้น ขณะที่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เนื่องจากการเรียนการสอนที่มีบรรยากาศสนุกสนาน เพลิดเพลิน เปิดโอกาสให้นักเรียนแสดงออก และมีกำลังใจแสวงหาความรู้ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อ สิ่งที่ยเรียน

สายทิพย์ แก้วอินทร์ (2548: 7) การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การที่นักเรียน ได้รับความรู้ และตอบสนองความรู้ในทางบวก หรือแสดงออกถึงความพึงพอใจใฝ่เรียนรู้ และ มีการตอบสนองในทางบวก โดยโรงเรียนเป็นผู้จัดสภาพแวดล้อมที่เกี่ยวกับทางวัตถุ และ สภาพแวดล้อมทางวิชาการทั้งในโรงเรียน และชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้ เพื่อให้ นักเรียนสามารถ พัฒนาการด้านต่างๆ ได้ตามศักยภาพ ซึ่งบทบาทหน้าที่สำคัญ คือ ครูที่จะต้องคำนึงถึงความแตกต่าง

ของนักเรียน การจัดกระบวนการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การสร้างบรรยากาศภายในชั้นเรียน เพื่อให้ให้นักเรียนสามารถนำความรู้ที่ได้ไปพัฒนาการปรับตัวเข้ากับบุคคลอื่นได้ รู้จักควบคุมอารมณ์ รู้จักปรับปรุงพฤติกรรมของตน รู้จักยอมรับกฎระเบียบของสังคม รวมถึงส่งเสริมให้นักเรียนอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งการส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ครูจำเป็นต้องคำนึงถึงผลดีและผลเสียที่จะตามมาด้วย

สุขุมล อุดม (2548: 5) กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกรักเรียน สนุก ไม่เกิดความเครียด หรือเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน ซึ่งอาจมาจากปัจจัยจากตัวผู้เรียนเอง หรือจากสิ่งแวดล้อมอื่นๆ เช่น ตัวผู้สอน หรือ บรรยากาศภายในโรงเรียน และสัมพันธ์ภาพกับเพื่อน

บพิตร อิศระ (2550: 13) กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การรับรู้ของนักเรียนที่แสดงถึงความรู้สึกที่ดี ที่แสดงออกถึงความพึงพอใจต่อการเรียนรู้และมีการตอบสนองต่อการเรียนรู้ในทางบวก อันเป็นผลมาจากคุณลักษณะภายในตนเอง และการได้รับประสบการณ์ต่างๆ ในการเรียนรู้

ปริญญา เรืองทิพย์ (2550: 5) กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกรักเรียน สนุก ไม่เกิดความเครียด หรือเกิดความเบื่อหน่ายต่อการเรียน มีความพึงพอใจ ความตั้งใจ ความสนใจและความกระตือรือร้น ขณะที่มีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ มีกำลังใจแสวงหาความรู้ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียนรู้ ซึ่งอาจมาจากปัจจัยตัวนักเรียนเอง เพื่อน ครู โรงเรียน ครอบครัว ชุมชนและปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ของนักเรียน

รวีวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา (2553: 8) กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง ความรู้สึกของนักศึกษาที่แสดงออกถึงความพึงพอใจ ความตั้งใจ ความสนใจ และความกระตือรือร้นขณะที่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน มีกำลังใจแสวงหาความรู้ เกิดความรู้สึกที่ดีต่อสิ่งที่เรียน ต่อเพื่อน ต่ออาจารย์ผู้สอน และต่อวิทยาลัย เกิดการเห็นประโยชน์ ของการเรียนรู้ และสามารถนำความรู้ไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้

สุคนธ์ ภูริเวทย์ (2542: 55) ให้ความหมายของการเรียนรู้อย่างมีความสุขว่าหมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม (behavior) อันเนื่องมาจากการที่คนได้รับประสบการณ์ (experience) หรือการฝึกฝนทำให้เกิดการเรียนรู้และมีความสุขจากการได้เรียนรู้

วีรวิธ มาฆะศิริานนท์ (2545: 19) ได้กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข คือ การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม ซึ่งจำแนกได้ 3 ด้าน คือ ด้านความรู้ ทักษะ และเจตคติ การเรียนรู้ที่สมบูรณ์จะต้องเป็นการเปลี่ยนแปลงทั้ง 3 ด้าน ซึ่งมีใช้การเปลี่ยนแปลงเพียงพฤติกรรมภายนอกที่มองเห็นด้วยตาเพียงอย่างเดียว แต่ยักรวมไปถึงพฤติกรรมอันประกอบด้วย กระบวนการทางจิตใจ เช่น ความนึกคิด ความสามารถทางสมอง และความรู้สึกต่างๆ

โครว์, และโครว์ (Crow and Crow, 2001: 32-34) ได้กล่าวถึง การเรียนรู้อย่างมีความสุขว่า หมายถึง การเรียนที่มีความพึงพอใจในวิชาใดวิชาหนึ่งของผู้เรียน มีความรู้สึกรักหรือชอบวิชานั้น มีความสนใจเรียน ถ้าผู้เรียนชอบวิชาใดก็จะมีคามตั้งใจเรียนวิชานั้นๆ เป็นอย่างดี สนใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ

เบอร์ตัน (Burton, 2003: 45-47) ให้ความหมายของการเรียนรู้อย่างมีความสุข ว่า คือ การเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล และเป็นปฏิสัมพันธ์ (interaction) ที่เกิดขึ้นในตัวบุคคลต่อสิ่งแวดล้อม (environment) ซึ่งจะทำให้บุคคลได้สนองความต้องการของตน และจะทำให้สามารถต่อสู้กับสภาพแวดล้อมได้อย่างเหมาะสมต่อไป

วูล์ฟอล์ค (Woolfolk, 2004: 76-77) ได้ให้ความหมายของการเรียนรู้อย่างมีความสุขไว้ว่า การเรียนรู้เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นเมื่อบุคคลได้รับประสบการณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง และประสบการณ์เป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้ความรู้และพฤติกรรมของบุคคลเกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างถาวรโดยที่การเปลี่ยนแปลงนั้นอาจเกิดขึ้นโดยตั้งใจหรือไม่ตั้งใจเพื่อสิ่งที่ดีกว่าหรือเลวลงก็ได้ การที่จะจัดว่าเรื่องใดเป็นการเรียนรู้ให้สังเกตว่า การเปลี่ยนแปลงนั้นเกิดจากการได้รับประสบการณ์โดยที่บุคคลได้มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมหรือไม่ ทั้งนี้ไม่รวมถึงการเปลี่ยนแปลงอันเนื่องมาจากการที่มีพัฒนาการและวุฒิภาวะ

เมเยอร์ (Mayer, 2006: 68-70) กล่าวว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งทางด้านปริมาณและด้านคุณภาพ คือนอกจากผู้เรียนจะมีสิ่งที่เรียนรู้เพิ่มขึ้นแล้ว ยังมีความรู้สึกรักและสนุกต่อการเรียน มีความสนใจในกิจกรรมต่างๆ ที่เกิดขึ้นระหว่างการเรียนรู้ การสอน เรียบเรียงสิ่งที่เรียนรู้เหล่านั้นให้เป็นระเบียบเพื่อให้สามารถเรียกกลับมาใช้ได้ตามที่ต้องการ

จากความหมายที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปได้ว่า การเรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกที่แสดงออกถึง ความเพลิดเพลินตื่นเต้น ความพึงพอใจ ความตั้งใจ เอาใจใส่ และกระตือรือร้นขณะที่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน อยากทำกิจกรรมต่างๆ ที่ครูมอบหมาย เกิดความรู้สึกที่ดี ไม่รู้สึกเบื่อต่อสิ่งที่เรียน รู้สึกชอบและพอใจที่ได้อยู่กับเพื่อน ครูและโรงเรียน

ความสำคัญของการเรียนรู้อย่างมีความสุข

จันทร์รัตน์ วงศ์อารีย์สวัสดิ์ (2542) กล่าวว่าความสำคัญของการเรียนรู้อย่างมีความสุขว่า การศึกษาก่อให้เกิดความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี ทำให้คนมีความรู้ ความเข้าใจ ในวิทยาการใหม่ๆ กระตุ้นให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ปรับปรุง เปลี่ยนแปลง ตลอดทั้งมีเหตุผลในการแก้ปัญหาต่างๆ การพัฒนาทางการศึกษาคือการพัฒนาคุณภาพและประสิทธิภาพของบุคคล และเมื่อบุคคลซึ่งเป็นสมาชิกของสังคมมีคุณภาพแล้วก็จะทำให้สังคมมีการพัฒนาตามไปด้วย ประเทศไทยได้ตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษา และเริ่มพัฒนาแนวความคิดในการพัฒนาการศึกษาแผนใหม่ขึ้น

พรรณพิมล หล่อตระกูล (2545) กล่าวว่าความสำคัญของการเรียนรู้อย่างมีความสุขไว้ว่า การศึกษาจะได้ผลดีก็ต้องจัดโดยมีประสิทธิภาพ คือ มีเป้าหมายแน่นอนมีวิธีการถูกต้อง มีอุปกรณ์ในการดำเนินงานครบถ้วน มีบุคลากรที่มีความสามารถ มีหลักสูตรที่เจาะตรงเป้าหมาย และยืดหยุ่นได้ตามสภาพการณ์ ในช่วงเวลาและท้องถิ่น มีวิธีวัดผลและติดตามผลสำคัญที่สุดจะต้องมีการประสานงานและร่วมมือกันระหว่างงานต่างๆ ที่ดำเนินการนี้ ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน มีการสนับสนุนทางการเงินอย่างสม่ำเสมอ มีระบบข้อมูลข่าวสารที่ทันต่อเหตุการณ์ และไปถึงประชาชน มีแผนงานในระดับชาติ และระดับท้องถิ่น สำหรับการศึกษาในระบบและนอกระบบโรงเรียน สอดคล้องสัมพันธ์ ส่งเสริมซึ่งกันและกัน เป็นกิจกรรมครบวงจร ระบบการศึกษาต่อเนื่องที่จัดอย่างมีประสิทธิภาพจะทำให้ประชาชนมีความรู้สีกมั่นคงในชีวิต มีความหวังและมีที่พึ่งพาอาศัยในด้านวิชาความรู้ ข้อมูลข่าวสาร

อันจำเป็นในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของตน แม้จะยากจนอยู่ห่างไกลสถานศึกษาและความเจริญ ขาดทุนทรัพย์และเวลาที่จะศึกษาในระบบให้เต็มที่ ก็ยังมีโอกาสศึกษาหาความรู้เพิ่มเติมให้ทัดเทียม ผู้อื่นและทันต่อเหตุการณ์ ความอยากรู้อยากเรียนของคนต้องได้รับการตอบสนองความรู้ก็จะเพิ่มพูน จนสามารถช่วยในการพัฒนาสังคม และอาจก่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ เพิ่มขึ้นอีก สังคมนั้นก็จะเป็นสังคม แห่งความรู้ทั้งในด้านวิชาการต่างๆ และในด้านศีลธรรมและความเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม

กลิกแมน (Glickman, 2001: 6) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้อย่างมีความสุข ว่า การเรียนรู้ทำให้การเกิดพัฒนา การเปลี่ยนแปลง การสร้างสรรค์ และสามารถแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นได้ การเรียนรู้ทำให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บ๊อบบิท (Bobbitt, 2002: 168) กล่าวถึงความสำคัญของการเรียนรู้อย่างมีความสุขว่า มีความสำคัญมาก เพราะเป็นปัจจัยที่กำหนดระดับความเข้มข้นของบุคคลและสังคมซึ่งทำหน้าที่ ถ่ายทอดและพัฒนาาระบบค่านิยมและกิจกรรมของคนในสังคม สังคมจะดำรงรักษาความเข้มแข็งไว้ได้ มากน้อยเพียงใด ขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของกระบวนการศึกษาและการเรียนรู้

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการเรียนรู้อย่างมีความสุขมีประโยชน์หลายด้าน เพราะ ทำให้คนได้เรียนรู้และเพิ่มประสบการณ์ใหม่จากสื่อการเรียนการสอนต่างๆ ทำให้ได้เรียนรู้เท่าทันโลก ทั้งทางบวกและทางลบที่มีทั้งผลดีและผลเสียต่อตัวเอง ดังนั้นการศึกษาเล่าเรียนจึงเป็นความรู้ที่ไม่มีวัน จบสิ้น เพราะโลกมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอเพราะฉะนั้นการเรียนรู้มากๆ จะทำให้สามารถแก้ไข ปัญหาได้อย่างทันเหตุการณ์ และเป็นคนมีเหตุผล

ลักษณะของนักเรียนที่เรียนรู้อย่างมีความสุข

วิชัย วงษ์ใหญ่ (2542: 11) ได้กล่าวถึง นักเรียนที่เรียนรู้อย่างมีความสุขว่าจะมีสุขภาพ กายและสุขภาพจิตดี อันเป็นผลมาจากการเรียนรู้ โดยผู้เรียนได้รับการตอบสนองจากการใฝ่รู้ การกระทำ การสร้างสรรค์ของตนเอง ใช้ความสามารถในการคิด การใช้เหตุผลเกี่ยวกับการบริโภค การเลือกใช้วัสดุสิ่งของ รวมทั้งทรัพยากรอย่างประหยัดด้วยการอนุรักษ์และเห็นคุณค่า เป็นบุคคลที่ บริโภคด้วยปัญญา การที่ผู้เรียนได้ทำสิ่งที่ตนสนใจ สามารถเรียนรู้ให้รู้ความจริง บรรลุความดี ความงาม ความรัก อิสระภาพ มีการแบ่งปันซึ่งกันและกัน และประสบความสำเร็จ จะมีความสุขเป็น กระบวนการเรียนรู้ที่สมดุลและมีความสุข

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ (2544: 10) ได้กล่าวถึง นักเรียนที่เรียนรู้อย่างมีความสุข ว่ามีลักษณะดังนี้ 1) ขยันทำการบ้าน 2) ไม่หนีเรียน 3) เกิดความรู้หลังจากการเรียน 4) กระตือรือร้น ในการเรียนและการทำกิจกรรม 5) สนใจไขว่คว้าหาความรู้ 6) อยากที่จะเรียนอยู่เสมอ 7) สนุกที่จะ ได้เรียนรู้ 8) กระทำสิ่งต่างๆ ได้สำเร็จ

ศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร (2544: 78) ได้กล่าวถึง ลักษณะของนักเรียนที่เรียนรู้อย่างมีความสุขว่ามี ดังนี้ 1) นักเรียนมีสุขภาพแข็งแรง ร่าเริง แจ่มใส 2) นักเรียนมีการเคลื่อนไหว ร่างกายในห้องเรียน 3) นักเรียนได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถ 4) นักเรียนเข้าเรียนได้ ตรงตามเวลา 5) นักเรียนนำความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวัน 6) นักเรียนได้แสดงออกในด้าน ความคิด การกระทำและการตัดสินใจ 7) นักเรียนมีความสุขเมื่อได้เข้าเรียน 8) นักเรียนสามารถคิด แก้ปัญหาได้ 9) นักเรียนมีความมุ่งมั่นที่จะหาคำตอบให้สำเร็จ 10) นักเรียนมีการปรับปรุงผลงาน ตนเองอยู่เสมอ 11) นักเรียนสนุกสนานกับกิจกรรมที่ทำ 12) นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำ กิจกรรม 13) นักเรียนชอบวิชาที่เรียน 14) นักเรียนทำแบบฝึกหัดได้ถูกต้อง 15) นักเรียนสนใจและ

ตั้งใจเรียน 16) นักเรียนปรับตัวเข้ากับเพื่อนได้ 17) นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับเพื่อนๆ ในห้องเรียน 18) นักเรียนให้เพื่อนมีส่วนร่วมในการประเมินผลงานตนเอง 19) นักเรียนมีการยกย่องชมเชยเพื่อน 20) นักเรียนพร้อมให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมของห้อง 21) นักเรียนมีความสามัคคีกับเพื่อนในห้องเรียน 22) นักเรียนช่วยเหลือซึ่งกันและกันในการปฏิบัติงาน 23) นักเรียนมีการแบ่งงานกันทำอย่างเท่าเทียมกัน 24) นักเรียนคิดว่าความสำเร็จของกลุ่มเกิดจากความร่วมมือกัน 25) นักเรียนยอมรับความแตกต่างระหว่างผู้เรียนด้วยกัน 26) ครูใช้สื่อประกอบการสอน 27) ครูให้คำแนะนำเมื่อนักเรียนต้องการความช่วยเหลือ 28) ครูยิ้มแย้มแจ่มใสมีความเป็นมิตรกับนักเรียน 29) ครูให้กำลังใจนักเรียนเวลาทำงาน 30) ครูมีความเป็นกันเองกับนักเรียน 31) ครูเอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง 32) ครูมีความยุติธรรมกับนักเรียนทุกคน 33) บรรยากาศในห้องเรียนมีความผ่อนคลาย ไม่ตึงเครียด 34) นักเรียนปรับตัวเข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อมได้

สุชา จันทน์เอม (2543: 20) ได้กล่าวถึง นักเรียนที่เรียนรู้อย่างมีความสุขจะมีลักษณะเป็นคนที่มีความสมหวัง เป็นคนที่สามารถประกอบกิจการงานประสบความสำเร็จตามความปรารถนามีร่างกายแข็งแรง ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ ไม่มีอารมณ์ขุ่นมัวหรือวิตกกังวลอยู่เสมอ มีอารมณ์มั่นคง มีความอดทน และมีความสามารถต่อสู้อุปสรรคต่างๆ ได้ เป็นคนที่ยอมรับความจริงในชีวิต ทำตัวให้เป็นประโยชน์ต่อตนเองและสังคม

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2544: 3) ได้กล่าวว่า นักเรียนที่เรียนรู้อย่างมีความสุข จะมีความรู้สึกและพฤติกรรม ดังนี้ 1) เด็กรู้สึกที่ตนเองได้รับการยอมรับว่าเป็นมนุษย์ที่มีหัวใจ มีความสามารถ 2) เด็กรู้สึกที่ครูมีความรัก ความเมตตา จริงใจ และอ่อนโยนต่อตนเอง 3) เด็กมีความรู้สึกที่สิ่งที่เรียนรู้ไม่สูญเปล่า สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ 4) เด็กมีความอยากรู้อย่างไม่รู้ 5) เด็กเป็นผู้ใฝ่รู้ในเรื่องต่างๆ 6) เด็กกระตือรือร้นในการเรียนและการค้นคว้า 7) เด็กกระตือรือร้นที่จะค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองจากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย เช่น ห้องสมุด พิพิธภัณฑ์ สื่อต่างๆ คนรอบข้าง คนในชุมชน

สรุปได้ว่า นักเรียนที่เรียนรู้อย่างมีความสุข หมายถึง การที่นักเรียนมีความรู้สึกที่แสดงออกถึง ความเพลิดเพลินตื่นเต้น ความพึงพอใจ ความตั้งใจ เอาใจใส่ และกระตือรือร้นขณะที่มีส่วนร่วมในการเรียนการสอน อยากทำกิจกรรมต่างๆ ที่ครูมอบหมาย เกิดความรู้สึกที่ดี ไม่รู้สึกเบื่อต่อสิ่งที่เรียน รู้สึกชอบและพอใจที่ได้อยู่กับเพื่อน ครูและโรงเรียน

ทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุข

ทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุข สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) มีแนวคิดหลักการ คือ ต้องการให้เด็กได้แสวงหาความรู้ทักษะ ประสบการณ์ต่าง ๆ อย่างมีความสุข ให้โรงเรียนเป็นแหล่งค้นพบสิ่งมหัศจรรย์ที่เด็กสามารถพบได้ด้วยตัวของตัวเอง ซึ่งแนวคิดในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุข เป็นแนวคิดของนักการศึกษาและผู้เชี่ยวชาญทางการศึกษา โดยมี กิตติวดี บุญเชื้อ เป็นหัวหน้าคณะผู้เชี่ยวชาญ ได้ร่วมกันสร้างทฤษฎีการเรียนรู้มีความสุขจากแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการเรียนการสอน 5 ประการ คือ

1. แก่นแท้ของการเรียนการสอน คือ การเรียนรู้ของผู้เรียน
2. การเรียนรู้เกิดขึ้นได้ทุกแห่งทุกเวลาต่อเนื่องยาวนานตลอดชีวิต
3. ศรัทธาเป็นจุดเริ่มต้นที่ดีของการเรียนรู้อย่างเป็นระบบ
4. ผู้เรียนเรียนรู้ได้ดีจากการสัมผัสและสัมผัส

5. สาระที่สมมูลเกิดขึ้นจากการเรียนรู้ คือ ความรู้ ความคิด ความสามารถ และความคิด จากแนวคิดพื้นฐานของกระบวนการเรียนการสอน 5 ประการ ดังกล่าวข้างต้น ทำให้เกิด ทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุข 6 ทฤษฎี ดังนี้

ทฤษฎีที่ 1 สร้างความรักความศรัทธา (Love and Respect) (กิตติยวดี บุญเชื้อ และคณะ, 2540) การเรียนรู้บนฐานแห่งความรัก และศรัทธาของนักเรียนที่มีต่อครูและวิชา ถือว่าเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จำเป็น เพราะเมื่อ นักเรียนเกิดความรักและสนใจต่อบทเรียน ต่อครู และต่อผู้ร่วมเรียน ทำให้เกิดความรัก และความเข้าใจตรงกันในระหว่าง ครู และนักเรียนด้วยกัน ก็จะทำให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ อย่างมีความสุขได้ โดยมีแนวคิดหลัก ดังนี้

1. การเรียนบนฐานแห่งความรัก โดยมีแนวทางดำเนินการ ดังนี้

1.1 การสร้างความเข้าใจที่ตรงกันระหว่างครู วิชาที่สอน นักเรียนและธรรมชาติของมนุษย์ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

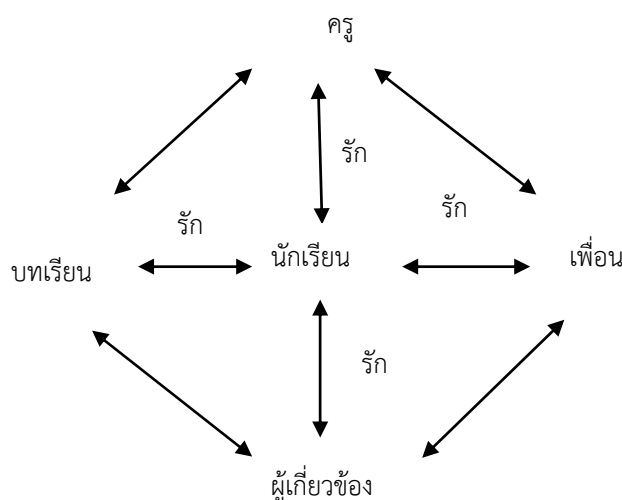
1.1.1 ครูและวิชาที่สอน คือ ครูต้องเข้าใจวิชาที่สอน มีความรู้ลึกกว้างและแม่นยำ จึงจะสามารถสร้างบทเรียนที่มีคุณภาพ สร้างแผนการสอนที่เป็นขั้นตอน และเหมาะสมกับสภาพนักเรียน

1.1.2 ครู และนักเรียน คือ ครูต้องเข้าใจนักเรียน รู้ภูมิหลัง จุดเด่นและจุดด้อย รู้ซึ่งถึงความคิด ความฝัน ความทุกข์และความสุขของนักเรียนแต่ละคน สัมผัสได้ถึงจิตใจและความรู้สึกของนักเรียน และพร้อมที่จะช่วยเหลือสนับสนุนให้นักเรียนได้พัฒนาไปในทางที่ ถูกต้องครู และตัวครูเอง คือ ครูต้องเข้าใจตนเองเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และความ รับผิดชอบ มีสำนึกของการเป็นผู้ให้มากกว่าผู้รับ มีความมุ่งมั่นที่จะถ่ายทอดความรู้ให้แก่ นักเรียน ด้วยวิธีการต่าง ๆ

1.1.3 ครูและธรรมชาติของมนุษย์ คือ ครูต้องเข้าใจธรรมชาติของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นเด็ก หรือผู้ใหญ่ ต้องการกำลังใจ ต้องการการยอมรับ และต้องการมิตรที่เชื่อใจได้ ความเป็นกัลยาณมิตรของครูเป็นส่วนที่สำคัญที่สุดในการสร้างให้นักศึกษาเกิดความรักความศรัทธา

1.2 การให้กำลังใจและให้โอกาส โดยครูยอมรับนักเรียนในสภาพที่เขาเป็นอยู่ เปิดโอกาสให้แสดงออก รักษาความยุติธรรม จริงใจและอดทน มุ่งมั่นที่จะช่วยเหลือเมื่อมีปัญหา และแก้ปัญหาอย่างนุ่มนวลด้วยเหตุผล โดยไม่ใช้อารมณ์

ที่มา : กิตยวดี บุญชื้อ และคณะ (2540)

ภาพประกอบ 2 กรอบแนวคิดในการสร้างความรักและศรัทธา

2. บทเรียนที่สนุกและน่าสนใจ สิ่งนี้เป็นสิ่งที่จูงใจให้นักเรียนเกิดความตื่นตัว กระตือรือร้น สนใจใฝ่รู้ติดตามและอยากแสวงหาความรู้ต่อไปอย่างไม่รู้จบ ซึ่งอาจารย์สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

2.1 การเตรียมการสอน โดยมีการกำหนดการสอนล่วงหน้า กำหนดเป้าหมาย และวัตถุประสงค์ในการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีการปรับเนื้อหาให้เหมาะสมกับวัยของนักเรียน และมีการวางโครงการสอนที่กระชับและรัดกุม

2.2 การทำแผนการสอนที่ต่อเนื่อง เนื้อหาไม่ซ้ำซ้อน มีการประเมินพัฒนาการของ นักเรียนเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง และประเมินนักเรียนด้วยกัน มีการรายงานผลความก้าวหน้าของการเรียน จัดช่วงเวลาเรียนให้มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบทเรียน และได้สัดส่วนของวิชาต่อสัปดาห์

2.3 การเลือกสื่อประกอบบทเรียน จากสื่อที่ครูสร้างเอง หรือสื่อที่นักเรียนช่วยกัน สร้าง โดยการจัดสัดส่วนของสื่อและบทเรียนให้ตรงตามสภาพ วัยและความสามารถของนักเรียนมี การจัดหาสื่อที่เหมาะสมกับบทเรียนและตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

2.4 การประเมินพัฒนาการของนักเรียน นอกจากครูผู้ประเมินแล้ว ยังเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง ประเมินนักเรียนด้วยกัน และมีการรายงานผลความก้าวหน้า นั้น ๆ รวมทั้งให้ทราบจุดอ่อนของตนเอง เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงให้พัฒนายิ่งขึ้นเต็มศักยภาพของแต่ละคน

2.5 การจัดช่วงเวลาเรียน มีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับบทเรียน สัดส่วนของวิชาต่อสัปดาห์ มีโอกาสได้พักผ่อนคลายความคร่ำเคร่งด้วยกิจกรรมสนุก ๆ ที่ผ่อนคลายแต่ไร้สาระ

2.6 การจัดบรรยากาศในการเรียน โดยสร้างบรรยากาศในการเรียนที่ผ่อนคลาย แทรกอารมณ์ขัน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก แลกเปลี่ยนข้อคิดเห็น กระตุ้นให้เกิดการคิดสรุปและจับประเด็นที่สำคัญ ๆ ได้

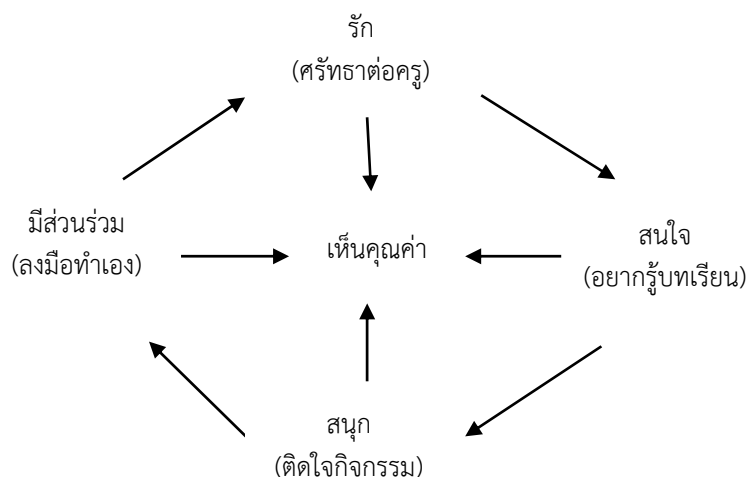

2.7 การแก้ปัญหา โดยการใช้เหตุผลในการพิจารณา รับฟังความคิดเห็นของทุกฝ่าย การมองหาจุดดีของนักเรียน เปิดโอกาสให้นักเรียนคิดหาแนวทางแก้ปัญหาด้วยตนเอง และการเป็นแบบอย่างที่ดีของนักเรียน

3. การส่งเสริมความสนใจและสร้างความผูกพัน ครูมีบทบาทสำคัญในการสร้างแรงจูงใจ ให้นักเรียนรักการเรียน โดยดำเนินการ ดังนี้

3.1 ทำความรู้จักกับนักเรียน โดยศึกษาประวัตินักเรียนเป็นรายบุคคล จดจำสิ่งเล็ก ๆ น้อย ๆ เกี่ยวกับนักเรียนได้ ติดตามข่าวสารในวาระต่าง ๆ

3.2 การรักษามิตรภาพ ด้วยการทำให้เป็นที่ไว้วางใจของนักเรียน โดยรักษาความ ความลับของนักเรียน เห็นความสำคัญและความสามารถของนักเรียนทุกคน เอาใจใส่นักเรียนอย่างทั่วถึง จริงใจและพร้อมที่จะช่วยเหลือ อดทนและเสียสละ ใช้คำพูดในเชิงสร้างสรรค์

ที่มา : กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540)

ภาพประกอบ 3 ผลของการสร้างความรักและศรัทธา

ทฤษฎีที่ 2 เห็นคุณค่าการเรียนรู้ (Learning Appreciation) (กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ, 2540) แนวคิดนี้ช่วยให้นักเรียนเห็น คุณค่าในการเรียนรู้ รู้ว่าเรียนไปทำไม เรียนไปเพื่ออะไร เรียนแล้วได้อะไร เรียนแล้วจะเป็นอะไร และเรียนแล้วจะเป็นอย่างไร เมื่อนักเรียนเห็นคุณค่าในสิ่งที่เรียน จะทำให้นักเรียนมีความตั้งใจ เรียนและสนใจในการเรียนรู้ โดยมีแนวคิดและการดำเนินการ ดังนี้

1. การเรียนที่มีความหมาย ประกอบด้วย
 - 1.1 บทเรียนมีความเหมาะสมกับวัยและความสนใจ
 - 1.2 เนื้อหากระชับ กระชับและง่ายต่อการทำความเข้าใจ
 - 1.3 มีตัวอย่างที่ชัดเจน
 - 1.4 เราใจให้คิดและติดตาม
 - 1.5 คำอธิบายไม่คลุมเครือ

2. นักเรียนแต่ละคนมีความสามารถพิเศษเฉพาะตัว มีจุดอ่อนที่ต้องการความช่วยเหลือ มีความสนใจและความถนัด มีความคิดและจิตใจ มีความชอบและความต้องการแตกต่างกัน

3. นักเรียนจะเกิดความรักและเห็นคุณค่าของสิ่งที่เรียน เมื่อ

3.1 บทเรียนนั้นสัมพันธ์กับสิ่งที่นักศึกษาเคยรู้จักมาก่อน

3.2 เนื้อหาวิชาที่เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ได้

3.3 เนื้อหาของวิชามีความหมายที่เป็นรูปธรรมในจินตนาการของนักเรียน

3.4 นักศึกษาประสบความสำเร็จและมีผลงานเป็นที่ยอมรับ

3.5 อาจารย์ผู้สอนมีเมตตา ความเป็นกันเองและให้โอกาสนักเรียน

ทฤษฎีที่ 3 เปิดประตูสู่ธรรมชาติ (Naturalization) ในบางครั้งการเรียนเฉพาะในห้องเรียน อาจรู้สึกอึดอัดและคับแคบ นักเรียนจะมีความรู้สึกสดชื่นและมีชีวิตชีวาขึ้น หากได้มีการออกไป นอกห้องเรียน บทเรียนในห้องเรียนแม้จะสนุกสนานและได้ความรู้เพียงใดแต่การเปิดโอกาสให้ นักเรียนออกไปนอกห้องเรียนจะช่วยให้แก่นักเรียนเกิดความรู้สึกเสรีไม่กดดันและเป็นธรรมชาติมากขึ้น โดยมีแนวคิดเน้นให้นักเรียนเกิดความรู้ทั้งในและนอกห้องเรียน โดยมีรายละเอียด ดังนี้

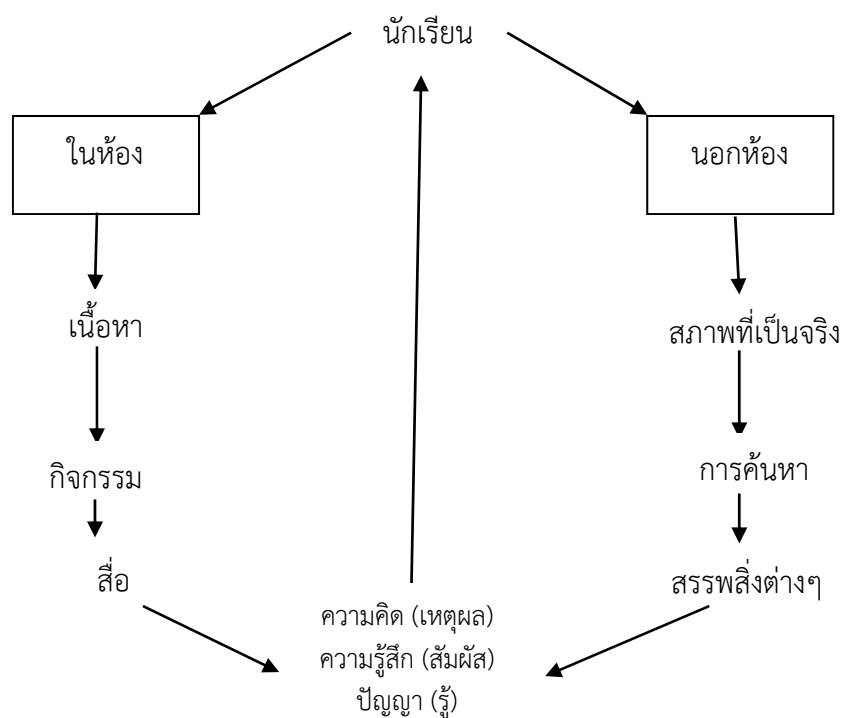
1. บทเรียนในห้องเรียนน่าสนใจ เมื่อมีสภาพห้องเรียนที่น่าเรียน บ่ายนิเทศที่สะอาดตาและ เร้าความคิด มีสื่อการเรียนที่ตรงจุดประสงค์ มีกิจกรรมที่หลากหลายและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ สัมผัสและเรียนรู้ด้วยตนเองมาก ๆ

2. บทเรียนนอกห้องเรียนจะช่วยเสริมการเรียน ทำให้นักเรียนได้เปลี่ยนบรรยากาศการเรียน ได้สัมผัสของจริง ไม่ใช่แต่ในหนังสือหรือภาพ ได้สังเกตและเปรียบเทียบสิ่งที่พบเห็น ได้ ข้อคิดที่ต่างออกไปจากการเรียนในห้องเรียน เพราะการเรียนอยู่แต่ในห้องเรียนนาน ๆ อาจทำให้ นักศึกษารู้สึกว่าคับแคบและอึดอัด การออกไปสู่ที่โล่งและกว้างจะช่วยให้นักศึกษาเกิดความรู้สึกที่ เสรี ไม่กดดัน และเป็นธรรมชาติ

3. การนำธรรมชาติมาเป็นบทเรียนอาจทำได้โดย จัดให้มีการศึกษานอกสถานที่จัด ห้องเรียนกลางแจ้ง ไตร่ตรอง ริมน้ำ ฯลฯ เชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญภายนอกมาสนทนาแลกเปลี่ยนความรู้ร่วมกัน จัดโครงการเยี่ยมสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเพิ่มประสบการณ์ตรงแก่นักเรียน

4. เปิดโอกาสให้ชุมชนมีส่วนร่วม โดยให้คนในท้องถิ่นร่วมรับรู้กิจกรรมร่วมกันของวิทยาลัย ส่งเสริมกิจกรรมที่สัมพันธ์กับชุมชน ร่วมมือกับชุมชนในการแก้ปัญหา ส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น

ที่มา : กิตติยวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540)

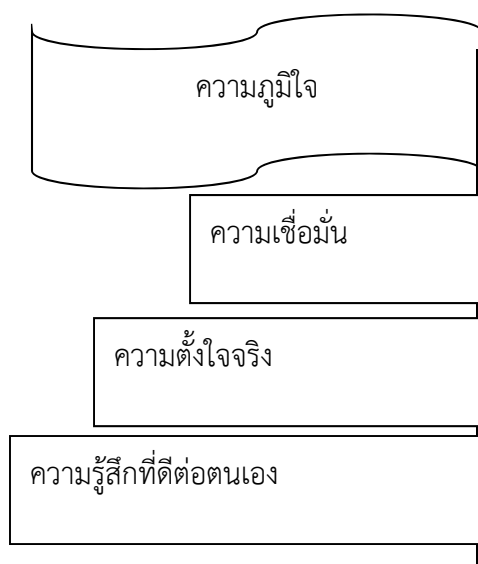
ภาพประกอบ 4 กรอบแนวคิดของการเรียนรู้ในห้องเรียน

ทฤษฎีที่ 4 มุ่งมั่นและมั่นคง (Willing and Firm) (กิตติยวดี บุญเชื้อ และคณะ, 2540) การรู้จักตัวเอง รู้จุดดีและจุดด้อยของตนเอง ยอมรับสภาวะแห่งตนไม่ดูถูกตนเอง ไม่โทษคนรอบข้าง ใจกว้างและพร้อมจะปรับปรุงและแก้ไข รู้จักระงับอารมณ์ มั่นใจ และตั้งใจจริง ย่อมจะนำความสำเร็จในชีวิตให้แก่ตน ซึ่งจะนำไปสู่ความพึงพอใจในตนเอง เห็นคุณค่าตนเอง และไม่คิดว่าชีวิตของตนเองไร้ค่า คุณสมบัติเหล่านี้จะเพิ่มพูนและพัฒนาได้ในตัวนักเรียน ต้องมีผู้ช่วยเหลือแนะนำและให้โอกาส เมื่ออยู่บ้านต้องการให้พ่อแม่ช่วยเหลือ เมื่ออยู่โรงเรียนต้องการให้ครูช่วย เมื่อนักเรียนมีความมั่นใจย่อมจะกล้าเผชิญสภาวะต่างๆ อย่างมั่นคง มีความแน่วแน่ในการตัดสินใจ มีความกล้าที่จะเผชิญสิ่งที่จะเกิดขึ้น ทั้งยังมีหลักการและเหตุผลพอที่จะแก้ปัญหาต่างๆ ได้อย่างเหมาะสมกับเวลา บุคคลและสภาพการณ์ ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. การพัฒนาความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง ทำได้โดย
 - 1.1 มองเห็นตัวเองในส่วนดีและส่วนด้อย
 - 1.2 กล้ารับสภาพของตนเอง
 - 1.3 กล้ารับฟังคำวิจารณ์เกี่ยวกับตนเอง
 - 1.4 มุ่งมั่นพัฒนาและปรับปรุง
 - 1.5 รู้จักควบคุมอารมณ์ในวาระต่าง ๆ
 - 1.6 เห็นคุณค่าของตนเอง

2. ความตั้งใจจริง จะเกิดขึ้นได้เมื่อ
 - 2.1 รู้คุณค่าของสิ่งนั้น
 - 2.2 มีเป้าหมายที่ชัดเจน
 - 2.3 ได้รับการสนับสนุนอย่างจริงจัง
 - 2.4 ได้รับโอกาสเมื่อเกิดความผิดพลาด
3. การพัฒนาความเชื่อมั่น ทำได้โดย
 - 3.1 เปิดใจรับความรู้ใหม่
 - 3.2 รู้จักแยกแยะหาเหตุผล
 - 3.3 ไตร่ตรองหาคำตอบ
 - 3.4 รู้จักเชื่อมโยงประสบการณ์
 - 3.5 ตัดสินใจโดยมีหลักการ

ที่มา : กิตติยวดี บุญชื้อ และคณะ (2540)

ภาพประกอบ 5 กรอบแนวคิดของความมุ่งมั่นและมั่นคง

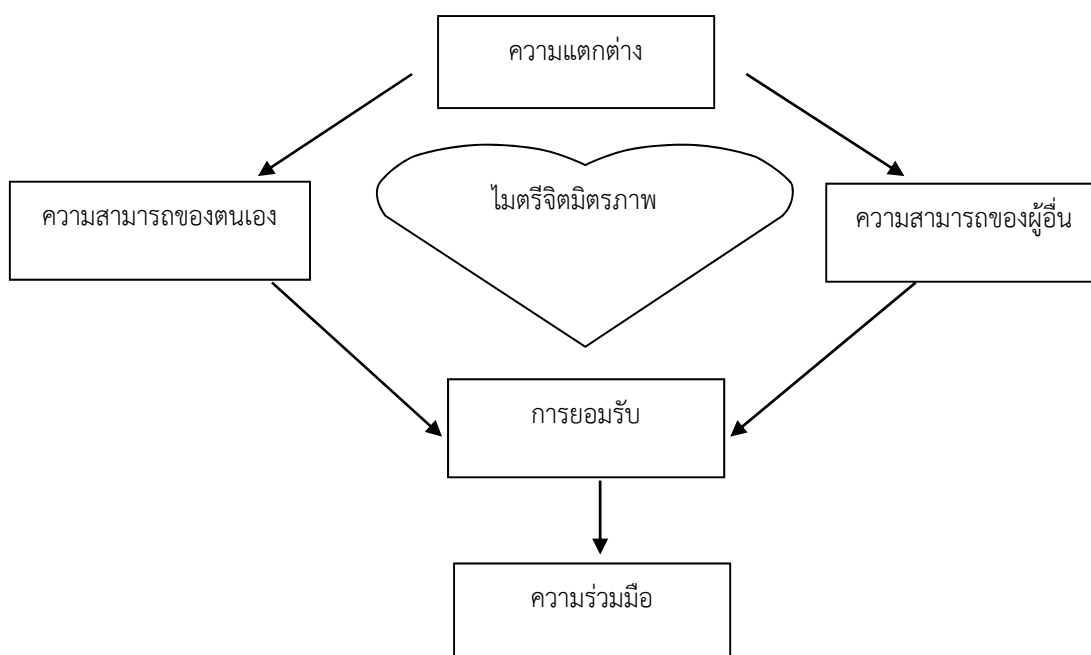
ทฤษฎีที่ 5 ดำรงรักษามิตรจิต (Friendship) (กิตติยวดี บุญชื้อ และคณะ, 2540) จากแนวคิดที่ว่ามนุษย์เป็นสัตว์สังคมและมี สัญชาตญาณของการอยู่ร่วมกันเป็นหมู่เป็นพวก ไม่ชอบอยู่โดดเดี่ยว แต่อีกด้านหนึ่งของสมองก็ แออัดไปด้วยความคิดเกี่ยวกับตัวเอง ซึ่งพฤติกรรมที่แสดงให้รู้ว่าคุณคนเราคิดถึงแต่ตนเองนั้นจะเห็น ได้ชัดในเด็ก ยิ่งเล็กเท่าไรยิ่งชัดเท่านั้น เมื่อโตขึ้นก็จะค่อย ๆ ลดลง การที่จะอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ อย่างมีความสุข จะต้องมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล ยอมรับความคิดเห็นและความสามารถของผู้อื่น เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น มีความอ่อนโยนและพ่อนปรน รู้จักประมาณความสามารถแห่งตน ไม่มุ่งมั่นเอาชนะ โดยหลักแล้วนักเรียนควรจะได้เรียนรู้ว่า คนเราแม้จะคิดต่างกัน แต่ถ้ามีจุดหมาย

ปลายทางอันเดียวกัน ยอมรับฟังกันและกัน ช่วยกันคิด ช่วยกันทำ เห็นความสำคัญของกันและกัน ทำงานร่วมกัน โดยไม่มีอคติ อุดหนุนและอดกลั้น ให้อภัยและให้โอกาสยอมรับเหตุผลและความเปลี่ยนแปลง สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน สื่อความคิดและความรู้สึกด้วยความสุภาพอ่อนโยน จริงใจ และให้เกียรติให้กำลังใจแก่กันแล้วความสำเร็จย่อมจะอยู่ไม่ไกล ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. การมีความรู้สึกที่ดีต่อผู้อื่น ทำได้โดย
 - 1.1 ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคล
 - 1.2 ยอมรับความคิดและความสามารถของผู้อื่น
 - 1.3 เข้าใจและเห็นใจผู้อื่น
 - 1.4 มีความอ่อนโยนและผ่อนปรน
 - 1.5 รู้จักประมาณตนเองไม่มุ่งเอาชนะ
2. การทำงานร่วมกันโดยไม่มีอคติ ทำได้โดย
 - 2.1 มองผู้อื่นในแง่ดี
 - 2.2 มีความอดทนและอดกลั้น
 - 2.3 ให้อภัยและให้โอกาสผู้อื่น
 - 2.4 ยอมรับเหตุผลและการเปลี่ยนแปลง
 - 2.5 นึกถึงตนเองทีหลัง
 - 2.6 มีเป้าหมายอันเดียวกัน
 - 2.7 สร้างสัมพันธภาพที่ดีต่อกัน
3. การสื่อความคิดและความรู้สึก ทำได้โดย
 - 3.1 มีความสุภาพและอ่อนโยน
 - 3.2 ใช้คำพูดเชิงสร้างสรรค์
 - 3.3 จริงใจและให้เกียรติ
 - 3.4 ให้กำลังใจแก่กันและกัน
 - 3.5 สามัคคีปรองดอง

ที่มา : กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540)

ภาพประกอบ 6 กรอบแนวคิดของการดำรงชีไม่ตรีจิต

ทฤษฎีที่ 6 ชีวิตที่สมดุล (Equilibrium of Life) (กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ, 2540) การรักษาสสมดุลของชีวิต คือการปรับตัวเอง ให้อยู่ในความพอเหมาะพอดี รู้ขีดจำกัดของความปรารถนาส่วนตน มีการประพฤติปฏิบัติทั้งดงาม ไม่มากไม่น้อย มีความสำรวม ไม่หลงตัวเองและขณะเดียวกันก็ไม่ดูถูกตัวเอง ผู้ที่ปฏิบัติเช่นนี้ได้ ย่อมมีความสุข โดยมีแนวคิดและแนวดำเนินการดังนี้

1. ความสุขทางใจ จะเกิดขึ้นเมื่อนักเรียนมีความรักแลเป็นที่รัก ได้รับการยอมรับว่ามีความสามารถ ประสบความสำเร็จในสิ่งที่ทำ ได้รับคำชมเชยว่าเป็นคนดี เกิดความรู้สึกว่าตัวเองมีค่าและสมหวังในสิ่งที่ปรารถนา

2. ความสุขทางกาย เกิดจากความรู้สึกว่าตนเองปราศจากโรคภัยไข้เจ็บ มีที่อยู่ที่สูงบและสบาย มีอาหารการกิน โดนไม่หิวโหย มีเครื่องนุ่งห่มและของใช้ไม่ขาดแคลน มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน

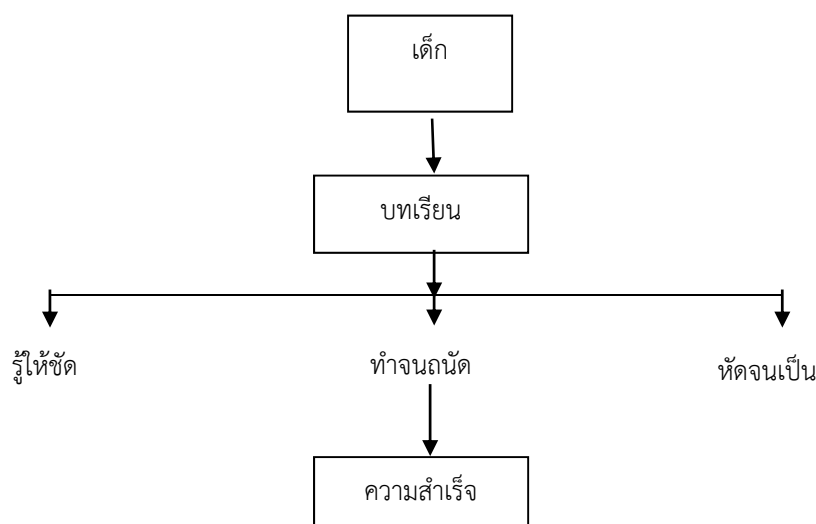
3. การเรียนรู้ที่นำไปสู่ความสำเร็จ แบ่งออกเป็น

- 3.1 การเรียนเพื่อให้รู้ (Learn to Know) คือ ได้รู้ชัด รู้ให้กระจ่าง ในสิ่งที่ไม่เคยรู้ไม่เคยเห็นและไม่เคยสัมผัส เกิดความเข้าใจอย่างแจ่มแจ้ง สามารถคาดคะเนได้ ไกล่เคียงและสร้างจินตนาการตามที่ได้เรียนรู้ได้

- 3.2 การเรียนเพื่อให้เชี่ยวชาญ (Learn to Do) คือ ต้องฝึกฝนจนสามารถทำได้เข้าใจ ขั้นตอน บอกขั้นตอนการปฏิบัติได้ครบถ้วน ตอบคำถามหรืออธิบายได้และสามารถแสดงให้ดูเป็นตัวอย่างได้

3.3 การเรียนเพื่อให้เป็น (Learn to Be) คือ เข้าใจธรรมชาติของสิ่งนั้นมีระบบในการ คิดและการปฏิบัติอย่างผู้ที่อยู่ในวิชาชีพนั้น ตลอดจนมีความรับผิดชอบในผลงานของตนเอง

ที่มา : กิตติยวดี บุญชื่อ และคณะ (2540)

ภาพประกอบ 7 กรอบแนวคิดของการเรียนรู้ที่นำไปสู่ความสำเร็จ

กล่าวสรุปได้ว่า แนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขเกิดจากการรวบรวมแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้ต่างๆ ที่เหมาะสมกับบริบทของประเทศไทย มาเป็นทฤษฎีใหม่ซึ่งเป็นแนวทางหนึ่งในการปฏิรูปการศึกษาของประเทศที่มุ่งให้เด็กไทย เก่ง ดี และมีความสุข ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุขทั้ง 6 ทฤษฎีนี้ไปเป็นกรอบในการศึกษา กล่าวคือ ในด้านความรักและศรัทธาที่เกิดขึ้นได้จากสัมพันธภาพที่มีความจริงใจ เข้าและยอมรับระหว่างครูกับนักเรียน ครูคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียนในด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน การให้ความสนใจและติดตามความก้าวหน้าของนักเรียน ให้นักเรียนได้เกิดความสุข รู้สึกเห็นคุณค่าของการเรียนรู้ สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมั่นใจ การที่ครูได้บอกแหล่งค้นคว้าที่สามารถหาได้สะดวก มีความทันสมัยการยกตัวอย่างนอกตำรามาเชื่อมโยงให้เห็นเป็นรูปธรรม สามารถติดตามได้ง่าย การเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เสนอทางเลือกด้วยตนเองภายในกิจกรรมกลุ่ม จะช่วยส่งเสริมให้นักเรียนได้เกิดความสุขในด้านเปิดประตูสู่ธรรมชาติ ด้านมุ่งมั่นและมั่นคง ด้านดำรงรักษามโนธรรมเป็นอยู่อย่างดี และท้ายที่สุดเมื่อ สิ้นสุดการเรียนการสอนนักเรียนจะได้รับความสุขในการเรียนมีชีวิตที่สมดุล คือสามารถสร้างสัมพันธภาพกับผู้อื่นได้ง่าย เปิดเผยตนเองมากขึ้น ยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น รู้จักตนเองตระหนักในตนเอง สามารถยอมรับและแก้ไขข้อบกพร่องของตนเองได้จนเกิดความภูมิใจในตนเองสามารถเรียนรู้ที่จะปรับตนเองให้เกิดความสมดุล รู้จักผ่อนคลาย ให้การยอมรับและให้โอกาสตนเอง ดูแลเอาใจใส่และตระหนักรู้ภายในตนเองได้เป็นอย่างดี

ตอนที่ 2 ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน

ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ต้องการศึกษาคำว่าตัวแปรใดบ้างที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน ตามลำดับต่อไปนี้

1. บรรยากาศในห้องเรียน

ศิริพันธ์ ดำรงผล (2524: 67) กล่าวว่าบรรยากาศในห้องเรียนจะต้องมีสภาพแวดล้อมที่ทำให้เด็กรู้สึกปลอดภัยอุ่นใจได้รับการเอาใจใส่ดูแล ทำให้เด็กรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของที่นั่น ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างอุปนิสัยทางสังคมและทางอารมณ์ได้ดี ทำให้มีกำลังใจที่จะเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ อยู่เป็นนิจ มีการจัดโต๊ะและม้านั่งของนักเรียนให้เคลื่อนที่ได้สะดวก มีใช้คิดตรึงอยู่กับที่มีส่วนที่จัดแสดงผลงานของนักเรียนอยู่เสมอ เพื่อความภาคภูมิใจของเด็กแต่ละคน พร้อมกับแสดงความก้าวหน้าของตนเอง มีการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถส่งเสริมให้ผู้เรียนออกแรงแสวงหาความรู้อย่างเสรี ซึ่งจะเป็นการส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยความสามารถของตนเอง

อาภรณ์ ใจเที่ยง (2540: 224) ให้นิยามบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในชั้นเรียนให้อื้ออานวยต่อการเรียนการสอน เพื่อช่วยส่งเสริมให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสร้างความสนใจใฝ่รู้ ใฝ่ศึกษาตลอดจนช่วยส่งเสริมสร้างความมีระเบียบวินัยให้แก่ผู้เรียน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 54) ได้เสนอแนะการจัดบรรยากาศในห้องเรียนไว้ดังนี้

1. มีการสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ผ่อนคลาย ไม่กดดันด้วยเนื้อหาที่ยากเกินไปจนเด็กเกิดความล้าไม่สนใจ และบทเรียนไม่ยากเกินไปจนเด็กหมดความสนใจ เนื้อหามีความต่อเนื่องกับบทเรียนที่เคยเรียนมาแล้ว
2. มีการเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถ เพื่อเป็นการสร้างความมั่นใจให้กับตัวเด็กเองซึ่งจะทำให้เด็กเกิดความภาคภูมิใจ
3. ส่งเสริมให้เด็กได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในแต่ละกลุ่ม และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นภายในชั้นเรียน เพื่อให้รู้จักการยอมรับเหตุผลของผู้อื่น
4. ส่งเสริมให้เด็กได้มีการคิดและคิดแก้ปัญหาโดยอาศัยเหตุผลประกอบในการตัดสินใจ
5. จัดบรรยากาศในชั้นเรียนที่มีลักษณะส่งเสริมหรือกระตุ้นความสนใจ เช่น การจัดบอร์ด จัดสภาพห้องที่สะอาด มีป้ายนิเทศที่สะดุดตา
6. มีการจัดสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอ เพื่อให้เด็กได้สัมผัส มีขนาดพอเหมาะ มีสีสันสวยงามเพื่อดึงดูดและเร้าความสนใจ
7. ส่งเสริมให้เด็กได้มีการศึกษาค้นคว้านอกห้องเรียน เพื่อเสริมความรู้แก่ตนเอง
8. จัดที่นั่งให้นักเรียนอย่างพอเหมาะ
9. ส่งเสริมให้มีการปรับปรุงพัฒนาผลงานของนักเรียนเองและให้เพื่อนช่วยในการประเมินผลงานด้วย

กิตยวดี บุญชื้อ และคณะ (2540: 7-19) ได้กล่าวว่า การที่จะให้นักเรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุขนั้นห้องเรียนต้องมีบรรยากาศสนุก ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจ มีกิจกรรม หลากหลายเปิดโอกาสให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมในกิจกรรมนั้นๆ

ปรีศณี จีรวงศ์รุ่งเรือง (2542: 28-32) กล่าวว่าว่าการที่จะให้นักเรียนเรียนรู้ อย่างมีความสุขนั้นห้องเรียนต้องมีบรรยากาศที่แจ่มใส มีชีวิตชีวา มีรอยยิ้ม การท้าทายอย่าง เป็นกันเอง ไม่มีเสียงไม้เรียว นักเรียนไม่ต้องนั่งนิ่งๆ คอยฟังคำสั่งของครูแต่เพียงอย่างเดียวเมื่อมีปัญหา ก็จะมีครู เป็นที่ปรึกษา มีคำแนะนำที่เด็กสามารถนำไปปฏิบัติได้ สภาพการเรียนการสอนที่เปิดกว้างให้อิสระใน ด้านการคิดสร้างสรรค์ ส่งเสริมจินตนาการของนักเรียนมีโอกาสได้วาดรูป เล่นกีฬา ทำกิจกรรมต่างๆ ทั้งรายบุคคลและกิจกรรมกลุ่มร่วมกับเพื่อน ได้มีโอกาสเรียนรู้ร่วมกัน ก่อให้เกิดความรัก สามัคคี และนำไปสู่การเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ซึ่งกันและกัน เกิดสังคมเล็กๆ ที่มีความสุข

อารี พันธมณี (2544: 68) ได้สรุปเกี่ยวกับบรรยากาศการเรียนการสอนที่เอื้ออำนวย ให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ ควรเป็นบรรยากาศที่เต็มไปด้วยความอบอุ่น การยอมรับการวางใจ การให้อิสระ ทำทนาย ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ตลอดจนเสริมสร้างให้เด็กมีความกล้าที่จะทำงานซับซ้อน และได้รับกำลังใจจากครู บรรยากาศในชั้นเรียนจึงมีผลต่อความคิดสร้างสรรค์ของเด็กมาก ห้องเรียนที่เป็นอิสระ ไม่ถูกควบคุมจากระเบียบวินัยเคร่งครัดจนเกินไป รวมทั้งส่งเสริมให้เด็กรู้จักแก้ปัญหา และการจัดตารางเรียนให้ผู้เรียนได้ใช้เวลาว่างบ้าง การให้เด็กทำงานเป็นกลุ่มก็จะเป็นการเสริมสร้างบรรยากาศที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ของผู้เรียน

บุญชม ศรีสะอาด (2547: 44) ได้ให้นิยามบรรยากาศในชั้นเรียน หมายถึง สภาพ หรือสิ่งแวดล้อมทางสังคมจิตวิทยา ในระบบสังคมที่มีการเคลื่อนไหว

แพรวพรรณ พิเศษ (2548: 70) ได้ให้ความหมายของบรรยากาศในห้องเรียน ไว้ว่า การจัดบรรยากาศในการเรียนที่ผ่อนคลาย แทรกอารมณ์ขัน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก สนับสนุนให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น กระตุ้นให้เกิดการคิด

กูด (Good, 1973: 106) ให้นิยามของบรรยากาศในห้องเรียน หมายถึง สภาพแวดล้อมทางการเรียน ที่รวมทั้งสภาพแวดล้อมทางกายภาพและระดับอารมณ์ความรู้สึกด้วย

มูส์ (Moos, 1934: 338) ได้ให้นิยาม บรรยากาศในห้องเรียนเป็นสิ่งที่เชื่อมโยง อารมณ์และความพอใจของผู้เรียนกับการเรียนการสอน

สรุปได้ว่า บรรยากาศในห้องเรียน หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียน การสอนมีมุมความรู้ต่างๆ ห้องเรียนมีแสงสว่างที่เหมาะสม ขนาดของห้องเรียนมีความเหมาะสมกับ จำนวนผู้เรียน ทุกคนในห้องมีความเป็นกันเองช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ครูแสดงความเป็นมิตร และให้ ความสนใจกับนักเรียนทุกคนยอมรับฟังความคิดเห็น และส่งเสริมให้นักเรียนกล้าแสดงออก กระตุ้นให้ เกิดความคิดสร้างสรรค์

2. ความเหมาะสมของบทเรียน

กิตยวดี บุญชื้อ และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540: 34-84) ได้กล่าวว่า บทเรียนที่จะช่วยให้การเรียนของนักเรียนดำเนินไปอย่างมีความสุข เป็นบทเรียน สนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเร้าให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเองในสิ่งที่สนใจ และครูจัดบทเรียนที่คำนึงถึงเด็กเป็นสำคัญ ดึงบทเรียนไปสัมพันธ์กับสิ่งรอบห้อมได้

ปรีศณี จีรวงศ์รุ่งเรือง (2542: 28-32) กล่าวว่าว่าการที่จะให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุขนั้น การจัดบทเรียนให้มีความสุขสนุกสนาน มีความแปลก มีความใหม่ ทันสมัย มีสาระชวนให้ตื่นเต้น จูงใจให้ติดตามตลอดเวลาไม่ยากขาดเรียน มีการเชื่อมโยงความรู้เก่าไปสู่ความรู้ใหม่ ขณะเดียวกันก็มีสื่อที่เร้าใจให้เด็กอยากจะศึกษาค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง กระตุ้นให้เกิดความสงสัยใคร่รู้ จุดประกายความอยากรู้ เกิดการรับรู้ จำได้ เกิดความกระจำในความคิดสร้างจินตนาการ โยงความสัมพันธ์ของสิ่งที่คิดกับประสบการณ์ได้ การจัดบทเรียนคำนึงถึงนักเรียนโดยมีนักเรียนเป็นศูนย์กลาง บทเรียนมีองค์ประกอบที่ทำให้นักเรียนและครูมีความสุขร่วมกันโดยครูต้องเปิดใจกว้าง พัฒนาตนเองให้ทันกับเหตุการณ์และการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ทั้งนี้ในปัจจุบันมีครูต้นแบบ ที่คอยให้ความรู้แนะนำอย่างกัลยาณมิตร มีนักเทคโนโลยีทางการศึกษาผู้ซึ่งรู้และเข้าใจและสามารถสร้างสื่อที่จะทำให้นักเรียนพัฒนาถึงขั้นความรู้หรือปัญญา

แพรวพรรณ พิเศษ (2548: 70) ได้ให้ความหมายของความเหมาะสมของบทเรียนไว้ว่า การจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียนมีความสุขสนุกสนาน ทันสมัย มีสาระจูงใจให้ติดตามตลอดเวลาไม่ยากขาดเรียน มีการเชื่อมโยงความรู้เก่าไปสู่ความรู้ใหม่

บพิตร อิสระ (2550: 57) ได้ให้ความหมายของความเหมาะสมของบทเรียนไว้ว่าเป็นการจัดบทเรียนให้เหมาะสมกับนักเรียน มีความสนุกสนาน ทันสมัย มีสาระจูงใจให้ติดตาม มีการเชื่อมโยงความรู้เก่าไปสู่ความรู้ใหม่

สรุปได้ว่า ความเหมาะสมของบทเรียน หมายถึง การจัดสัดส่วนของบทเรียนให้ตรงตามสภาพวัย และความสามารถของนักเรียนมีการจัดหาสื่อที่เหมาะสมและเชื่อมโยงกับบทเรียนและตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้ บทเรียนเข้าใจง่าย มีปริมาณเนื้อหาเหมาะสมกับผู้เรียน

3. กิจกรรมในการเรียนการสอน

ศิริพันธ์ ดำรงผล (2524: 67) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูต้องให้นักเรียนมีส่วนร่วมและร่วมทำกิจกรรมในห้องเรียน โดยประการแรก ครูจะต้องบอกวิธีการต่างๆ ให้นักเรียนลองทำเพื่อให้เกิดความสนใจและตื่นเต้น ประการที่สอง ครูให้นักเรียนเข้าร่วมและรับผิดชอบกิจกรรม ประการที่สาม ครูต้องแสดงให้เห็นว่าครูมีส่วนรับรู้สิ่งที่นักเรียนทำสำเร็จ โดยสนใจการทำงานของนักเรียน และรู้ว่าภายในห้องเรียนกำลังทำอะไรกันบ้าง

กิตยวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540: 21) ได้กำหนดแนวทางการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนเกิดความสุขในการเรียนไว้ดังนี้ คือ

1. บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก คำนึงถึงวุฒิภาวะและความสามารถในการยอมรับของนักเรียนแต่ละวัย มีความต่อเนื่องของเนื้อหาวิชาและขยายวงกว้างไปสู่แขนงความรู้อื่นๆ เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจของชีวิตและโลกรอบตัว

2. วิธีการเรียนสนุกไม่น่าเบื่อหน่าย สามารถตอบสนองความสนใจใคร่รู้ มีการนำเสนอที่เป็นธรรมชาติ เนื้อหาที่เรียนไม่มากเกินไปจนเด็กเกิดความล้า และไม่น้อยเกินไปจนหมดความสนใจ

3. ทุกขั้นตอนของการเรียนรู้มุ่งพัฒนาและเสริมสร้างกระบวนการคิดในแนวต่างๆ ของนักเรียน รวมทั้งความคิดสร้างสรรค์ คติวิเคราะห์ จากการประมวลข้อมูลและเหตุผลต่างๆ

4. แนวการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้สัมผัสกับความงามรอบตัว บทเรียนไม่จำกัดสถานที่ เวลา ทุกคนมีสิทธิเรียนรู้อย่างเท่าเทียมกัน

5. มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้เกิดความสนใจต่อบทเรียนนั้นๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม มีภาษาที่จูงใจ นุ่มนวล ให้กำลังใจ และเป็นไปในเชิงสร้างสรรค์

6. สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนรู้อาจสร้างความสนใจให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงเป้าหมาย มุ่งให้เรียนจนรู้ชัด เรียนจนทำได้ และเรียนเพื่อที่จะเป็น

กรมวิชาการ (2543: 33) ให้นิยามสื่อการเรียนการสอน หมายถึง วัสดุอุปกรณ์ เครื่องมือต่างๆ ที่เป็นวัสดุประเภทถาวร และประเภทสิ้นเปลืองที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อให้การเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ

สกินเนอร์ (สรวงศ์ โค้วตระกูล, 2545: 289-290 อ้างอิงจาก Skinner, 1984) กล่าวถึง การเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ดังนี้

1. ครูจะต้องมีความแน่ใจว่าสิ่งที่ต้องการสอนนั้นคืออะไร มีจุดประสงค์ของแต่ละบทชัดเจน
2. ควรจะสอนจากง่ายไปหายาก หรือ สอนสิ่งที่นักเรียนจำเป็นต้องเรียนเป็นความรู้พื้นฐานก่อน
3. การสอนควรจะสอนเป็นรายบุคคล ให้นักเรียนแต่ละคนเรียนตามความสามารถ ครูควรระลึกว่า นักเรียนมีความแตกต่างกันและไม่คาดหวังให้นักเรียนทุกคนเรียนรู้ในอัตราเดียวกัน
4. ครูควรเตรียมการสอนแบบโปรแกรม เพื่อจะให้นักเรียนแต่ละคนเรียนตามความสามารถของตน
5. ครูควรจะใช้ตารางการเสริมแรง โดยให้รางวัลเป็นคำพูดหรือให้เป็นเบี้ยที่จะแลกของได้ที่หลัง

โสภณ โสมดี และอภันตรี โสตะจินดา (2545) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความสุข คือ กิจกรรมการเรียนรู้ต้องหลากหลาย สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ เราความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียนอยากเรียน สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลา ทุกสถานที่ มีลักษณะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ศักยภาพในการค้นคว้าหาความรู้อย่างเต็มที่ ส่งเสริมกระบวนการคิด วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์ และการแก้ปัญหา

แพรวพรรณ พิเศษ (2548) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมในการเรียนการสอนไว้ว่า มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนนั้นๆ เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ

บพิตร อิศระ (2550) ได้ให้ความหมายของกิจกรรมในการเรียนการสอนไว้ว่า มีกิจกรรมอย่างหลากหลาย สนุก เปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ กระตุ้นให้ผู้เรียนสนใจเกิดความรักในสิ่งที่กำลังเรียนรู้

สรุปได้ว่า กิจกรรมในการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่หลากหลายและแปลกใหม่ สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ เราความสนใจของผู้เรียน ให้อยากเรียนรู้ มีเทคนิคและวิธีกระตุ้นให้นักเรียนสนใจ และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ในกิจกรรมต่างๆ สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา

4. สื่อการเรียนการสอน

ศิรินันท์ ดำรงผล (2524: 67) กล่าวว่า สื่อการเรียนการสอน ควรมีการใช้ อุปกรณ์การสอนต่าง ๆ จะเป็นการสร้างความสนใจและทำให้นักเรียนเข้าใจง่าย ช่วยในการสื่อสาร ข้อมูลได้รวดเร็วขึ้น และมีการสร้างสถานการณ์และเล่นเกมจะช่วยกระตุ้นความสนใจของนักเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนมีสัมพันธภาพต่อกันทำให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลินและมองสถานการณ์ในชีวิตจริงได้เด่นชัดขึ้น

กรมวิชาการ (2544: 178) ได้ให้ความหมายสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า ทุกสิ่งทุกอย่างรอบตัวผู้เรียนที่จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เน้นสื่อที่ใช้สำหรับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองทั้ง ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำ พัฒนาสื่อการเรียนรู้ขึ้นเองหรือนำสื่อต่างๆ ที่มีอยู่รอบตัวมาใช้ในการเรียนรู้

โสภณ โสมดี และอภันตรี โสตะจินดา (2545) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความสุข คือ สื่อการเรียนรู้ต้องมีความหลากหลาย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2547: 84) ให้นิยามสื่อการเรียนการสอน หมายถึง สิ่งต่างๆ ทั้งทางด้านกายภาพและจิตภาพ ที่ก่อให้เกิดสถานการณ์ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เนื้อหาที่เป็นความรู้ และเจตคติทางวิทยาศาสตร์ ซึ่งได้แก่วัสดุ อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องจักร ของจริงและสัญลักษณ์ต่างๆ ตลอดทั้งสถานการณ์ที่เกิดจากกิจกรรมของผู้สอน และผู้เรียน

แพรวพรรณ พิเศษ (2548) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่า เป็นสื่อที่เหมาะสมกับบทเรียน ตรงตามจุดประสงค์ที่เรียน เข้าใจให้เกิดการเรียนรู้

บพิตร อิศระ (2550) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนการสอนไว้ว่าเป็นการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนโดยมีสื่อการเรียนการสอนที่ครบครัน มีสื่อที่หลากหลาย และเหมาะสมกับ บทเรียน เข้าใจให้เกิดการเรียนรู้

สรุปได้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยนำ สิ่งที่อยู่รอบตัว มาใช้เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย เปรียบเสมือนจริง น่าสนใจ เหมาะสมและสอดคล้องกับเนื้อหาวิชา เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์การเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ใช้สื่อโสตทัศนูปกรณ์ เพลง หนังสือได้อย่างเหมาะสม

5. การประเมินผลการเรียน

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544: 124-141) ได้กล่าวว่า กระบวนการศึกษา ควรมีการ ประเมินความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กในส่วนเนื้อหาและกระบวนการที่ควรจะเป็นตามระดับชั้น เรียน และความสอดคล้องกับอายุ เพื่อจะได้รู้ว่าเด็กจะต้องได้รับการช่วยเหลือสนับสนุนส่งเสริมมาก น้อยเพียงไรจึงจะทำให้เขาทำได้เต็มตามศักยภาพ มากกว่าที่จะมีการประเมินผลและนำมาจัดอันดับให้ เด็ก ซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกไม่ดี และทำให้ไม่เกิดความสุขในชั้นเรียน

โสภณ โสมดี และอภันตรี โสตะจินดา (2545) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความสุข คือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้มุ่งนำผลมา ปรับปรุงให้ผู้เรียนเกิดการพัฒนาโดยเน้นการประเมินผลจากสภาพจริง ใช้วิธีการที่หลากหลาย ทั้งนี้ผู้เรียนจะต้องมีส่วนร่วมในการประเมินด้วย

แพรวพรรณ พิเศษ (2548) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการเรียนไว้ว่า เป็นการประเมินเพื่อพัฒนาการของนักเรียนในภาพรวมมากกว่าจะพิจารณาจากผลการทดสอบทางวิชาการและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินผลตนเองด้วย เพื่อจะได้รับรู้จุดบกพร่องของตนเองและแก้ไข

บพิตร อิศระ (2550) ได้ให้ความหมายของการประเมินผลการเรียนไว้ว่า เป็นการวัด ประเมินผลพัฒนาการของนักเรียนในสภาพจริง มีการประเมินในรูปแบบที่หลากหลายเหมาะสมกับ ผู้เรียนและเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง

สรุปได้ว่า การประเมินผลการเรียน หมายถึง การประเมินความสามารถในการเรียนรู้ของนักเรียนในส่วนเนื้อหาและกระบวนการที่ควรจะเป็นตามระดับชั้นเรียนและความสอดคล้องกับอายุ ตามศักยภาพ ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง ประเมินนักเรียนด้วยกัน ครูมีการประเมินพัฒนาการ และความก้าวหน้า เก็บข้อมูลระหว่างการศึกษาปฏิบัติงาน มีการรายงานความก้าวหน้ารวมทั้งให้ทราบจุดอ่อนของตนเอง เพื่อหาทางแก้ไขปรับปรุงให้พัฒนาขึ้นเต็มตามศักยภาพของแต่ละคน

6. คุณลักษณะของครู

กิตยวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540: 10) กล่าวว่าคุณลักษณะของครูที่ดีดังต่อไปนี้ คือ มีความรู้ดี มีคุณธรรม นำให้คิด เป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน เพียรจัดกิจกรรมหลากหลาย ใช้การสอนมากวิธี มีวัฒนธรรม เป็นผู้นำความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มนุษย์สัมพันธ์ดี มีจิตใจกว้างขวาง เป็นประชาธิปไตย มีความสนใจ มีความสามารถพิเศษ ช่างสังเกตมีไหวพริบดี สามารถชี้แหล่ง วิทยาการ มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ ขยัน มานะบากบั่นเพื่อพัฒนาตนเอง

สุจิต เพียรชอบ (2540: 22-24) กล่าวถึงคุณลักษณะของครูที่ดีดังต่อไปนี้ คือ มีความรู้ดี มีคุณธรรม นำให้คิด เป็นกัลยาณมิตรของผู้เรียน เพียรจัดกิจกรรมหลากหลาย ใช้การสอน มากวิธี มีวัฒนธรรมเป็นผู้นำความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มนุษย์สัมพันธ์ดี มีจิตใจกว้างขวางเป็น ประชาธิปไตย มีความสนใจ มีความสามารถพิเศษ ช่างสังเกตมีไหวพริบดี สามารถชี้แหล่งวิทยาการ มีความเข้มแข็ง กล้าหาญ ขยัน มานะบากบั่นเพื่อพัฒนาตนเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542: 24) ได้ระบุถึง คุณลักษณะของครูที่จะทำให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขได้ดังนี้

1. ตระหนักในภารกิจสำคัญในการสร้างชาติโดยการพัฒนาผู้เรียนให้มีลักษณะเหมาะสม
2. มีความสุขในการจัดการเรียนรู้
3. อยากเรียนรู้สิ่งใหม่ตลอดเวลาเพื่อพัฒนางานอยู่เสมอ
4. มีทักษะในเนื้อหาที่สอน
5. มีทักษะในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้นักเรียนเรียนอย่างมีความสุข
6. มีใจกว้างยอมรับฟังความคิดเห็นของทุกคน และเป็นผู้อำนวยความสะดวกการเรียนรู้ที่ดี
7. เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้เรียนในการใฝ่เรียนรู้

คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544: 124-141) ได้กล่าวว่า การที่เด็กจะเรียนรู้ด้วยความสุข ครูต้องกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจในสิ่งที่ต้องศึกษาหรือสิ่งที่มีอยู่ในหลักสูตร ครูต้องใช้จิตวิทยาในชั้นเรียนที่จะช่วยให้เด็กเรียนอย่างมีความสุข สิ่งที่จะทำให้เด็กมีความสุขก็คือความคิดในทางบวก และการที่เด็กมีความคิดในทางบวกได้ เด็กจะต้องมีความรู้สึกเชื่อมั่นในตัวเองว่าเขามีความสามารถที่จะทำได้ ซึ่งครูสามารถช่วยให้เด็กคิดเอง ทำเอง และแก้ปัญหาเอง นอกจากนี้คำพูดของครูมีอิทธิพลอย่างมากในการทำให้เด็กมีความสุข

แพรวพรรณ พิเศษ (2548) ลักษณะครู หมายถึง การรับรู้หรือความรู้สึกของนักเรียนต่อการปฏิบัติและการแสดงออกของครู ที่บ่งบอกถึงความเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนว่านักเรียนแต่ละคนมีความแตกต่างกัน มีจุดเด่นและจุดด้อย เข้าใจในธรรมชาติของมนุษย์ เข้าใจว่ามนุษย์ทุกคนต้องการกำลังใจต้องการการยอมรับ มีทักษะในการสื่อสารและรักและเอาใจใส่ต่อผู้เรียน

บพิตร อิสระ (2550) ได้ให้ความหมายของคุณลักษณะของครู ไว้ว่า เป็นการปฏิบัติหรือการแสดงออกถึงพฤติกรรมต่างๆ ของครูตามการรับรู้ของนักเรียน โดยวัดผ่านตัวแปรสังเกตได้ คือ มีความเมตตา มีความยุติธรรม มีอารมณ์ที่มั่นคง เอาใจใส่ต่อนักเรียน

แครร์รอล (Carroll, 1963) ได้อธิบายความหมายของครูที่มีประสิทธิภาพว่าเป็นครูที่สอนให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ใช้เวลาแก่นักเรียนแต่ละคนได้เรียนรู้โดยพิจารณาความแตกต่างของบุคคล และวิชาที่สอน บางคนต้องการเวลามาก แต่บางคนต้องการเวลาน้อยซึ่งขึ้นกับวิชาที่ครูสอน รวมทั้ง จัดกิจกรรมและประสบการณ์เพื่อช่วยให้เกิดการเรียนรู้

โอเลส (Ohles, 1970) ให้ความเห็นว่า ครูจะต้องทำตนเป็นกัลยาณมิตรให้ความช่วยเหลือ นักเรียน ทำงานเก่ง ฉลาด เอาใจใส่ดูแลเด็ก ไม่บ่นแม้งานจะหนัก มีความรู้ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์

กิลเบิร์ต (Gilbert, 1979) กล่าวว่าครูจะต้องประกอบด้วย วิชาที่สอนเป็นอย่างดี ชอบวิชาที่สอน ชอบเด็ก รู้จักเด็ก ใจกว้าง มีความรู้กว้างขวาง มีอารมณ์ขัน จำแนกมีความหวังในชีวิต มี เมตตา

เอมเมอร์, เอเวอร์ทสัน และแอนเดอร์สัน (Emmer, Evertson and Anderson, 1980) ได้กล่าวว่า คุณลักษณะสำคัญของครูที่ดีและมีประสิทธิภาพมีดังนี้

1. ต้องเป็นนักมนุษยนิยม คือเป็นผู้ที่ยอมรับนักเรียนอย่างจริงจัง ให้ความอบอุ่นมีความ เข้าใจนักเรียน มีความยุติธรรม
2. เป็นผู้ที่มีความรู้และมีความเข้าใจเกี่ยวกับจิตวิทยาการเรียนการสอน คือครูต้องเข้าใจ ธรรมชาติของกระบวนการเรียนรู้และสามารถใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมและสนใจให้นักเรียน อยากเรียนรู้
3. เป็นผู้ที่ยอมรับนักเรียน มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการ เพื่อช่วยนักเรียนให้มีพัฒนาการ ทั้งทางด้านสติปัญญาและด้านบุคลิกภาพ โดยทำตนเป็นผู้ส่งเสริมการพัฒนาบุคลิกภาพของนักเรียน ให้ไปในทางบวก เพื่อให้นักเรียนได้เจริญเติบโต เป็นบุคคลที่มีชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีคุณค่ามีความ ภูมิใจในตนเองและมีความสุข
4. เป็นผู้ที่มีคุณวุฒิทางวิชาการ โดยเฉพาะในวิชาต่าง ๆ ที่ตนสอน
5. เป็นผู้ผู้นำที่ดีและเป็นผู้ฟังที่ดี
6. มีทักษะในการจัดการห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้

7. มีทักษะในการสื่อสาร เพราะการที่ครูจะสอนหรือพูดให้นักเรียนเข้าใจได้ ครูต้องมีทักษะในการพูด สามารถสื่อสารให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ครูต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ได้

ฟีแลนด์ (Phelan, 1999) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักเรียน และครูที่มีต่อบรรยากาศในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้สภาพบรรยากาศในโรงเรียนของครู และนักเรียนมีความสัมพันธ์กันนอกจากนี้ยังพบว่าคุณลักษณะของครูที่ดูแลเอาใจใส่นักเรียนและมี ลักษณะความเป็นมิตรจะทำให้นักเรียนมีความรักในการเรียนและมีความสุขเมื่อมาโรงเรียนและใช้ชีวิต อยู่ในโรงเรียน

เฮสซอง และวีคส์ (Hessong and Weeks, 1987) ได้กล่าวถึงลักษณะครูที่ดีไว้ ดังนี้

1. เป็นผู้มีความรอบรู้ คือการมีความรู้หรือความเข้าใจในวิชาการต่างๆ ซึ่งได้ ศึกษาเล่าเรียนมาเป็นอย่างดี มีความแม่นยำในวิชาการโดยเฉพาะวิชาที่สอน ตลอดจนวิชาการอื่นๆ ตามสมควร
2. เป็นผู้มีความมีอารมณ์ขัน คือ การเป็นผู้ที่สามารถสอดแทรกความรู้สึกที่ก่อให้เกิดหรือ สนุกสนานในการสอน
3. เป็นผู้มีความยืดหยุ่นผ่อนปรน หมายถึง การมีความสามารถในการ เปลี่ยนแปลงแก้ไขหรือปรับเปลี่ยนสภาพการณ์ให้เหมาะสมกับการสอนได้ สามารถปรับแผนการเรียน ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงได้เป็นอย่างดี
4. เป็นผู้มีความตั้งใจในการทำงาน เป็นผู้มีความรักในตัวเองและยินดีในการกิจ ด้านการสอน
5. เป็นผู้มีความซื่อสัตย์
6. เป็นผู้มีความสามารถสร้างความชัดเจน มีทักษะในด้านการสื่อสารทั้งการใช้ ภาษาพูดและภาษาเขียน
7. เป็นคนเปิดเผย รู้จักยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่นด้วยความเข้าใจ
8. เป็นผู้มีความอดทน
9. เป็นแบบอย่างที่ดี
10. เป็นผู้ที่สามารถประยุกต์ทฤษฎีไปปฏิบัติได้
11. เป็นผู้มีความเชื่อมั่นในตนเอง
12. เป็นผู้มีความสามารถในศิลปวิทยาการหลายๆ ด้าน
13. เป็นผู้แต่งกายเหมาะสมและมีสุขอนามัยส่วนบุคคลดี

สรุปได้ว่า คุณลักษณะของครู หมายถึง การรับรู้หรือความรู้สึกของนักเรียนต่อการ ปฏิบัติและการแสดงออกของครูที่บ่งบอกถึงการเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน ที่ดูแลเอาใจใส่ให้ คำแนะนำหาความช่วยเหลือรับฟังเหตุผลของนักเรียนและมีลักษณะความเป็นมิตร เข้าใจและยอมรับ ในความสามารถของนักเรียน มีความยุติธรรม แต่งกายสุภาพเรียบร้อย

จากแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัย จึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับ การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามุกดาหาร ซึ่งประกอบด้วย บรรยากาศในห้องเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน กิจกรรม ในการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน คุณลักษณะของครู

ตอนที่ 3 เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิเคราะห์เส้นทาง

1. ความหมายของการวิเคราะห์เส้นทาง

การวิเคราะห์เส้นทาง (Path Analysis) หรือการวิเคราะห์เชิงเส้น เป็นเทคนิคที่ใช้ในการอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรหลายตัวแปรในเชิงสาเหตุหรือเป็นเหตุเป็นผลกัน ได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความหมายของการวิเคราะห์เส้นทาง ไว้ดังนี้

เพดฮาเซอร์ (Pedhazur, 1934: 580) ได้ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์เส้นทาง เป็นวิธีการศึกษาผลทางตรงและผลทางอ้อมของตัวแปรต่างๆ ที่ตั้งสมมติฐานไว้ว่าเป็นสาเหตุของผลนั้น แต่วิธีการนี้มีใช้วิธีการในการค้นหาสาเหตุ หากเป็นวิธีการหนึ่งของการสร้างรูปแบบเชิงสาเหตุและผล โดยที่นักวิจัยอาศัยพื้นฐานความรู้และข้อกำหนดตามทฤษฎีที่มีอยู่ในการดำเนินการ

ไรท์ (Wright, 1934: 193) ได้ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีการผสมผสานข้อมูลเชิงปริมาณซึ่งสามารถวัดจากค่าสหสัมพันธ์ กับข้อมูลเชิงคุณภาพซึ่งได้จากความรู้ตามทฤษฎีเชิงสาเหตุและผลเพื่อการอธิบายในเชิงสถิติ

จินตนา ธนบุญชัย (2536: 3) ได้ให้ความหมายว่า เทคนิคการวิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีการวิเคราะห์ทางสถิติอย่างหนึ่งที่อาศัยการประยุกต์วิธีวิเคราะห์การถดถอยมาอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรหลายๆ ตัวที่มีต่อตัวแปรตามทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ทางตรงและทางอ้อมตลอดจนสามารถอธิบายทิศทางและปริมาณความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ โดยมีลูกศรชี้ให้เห็นรูปแบบของความสัมพันธ์ได้ การอธิบายความสัมพันธ์นี้อาศัยพื้นฐานความรู้ในปรากฏการณ์และพื้นฐานความรู้ทางทฤษฎีที่อธิบายเชิงเหตุและผลเป็นสำคัญ วิธีวิเคราะห์นี้จึงสามารถนำไปใช้ในการตรวจสอบหรือคัดเลือก หรือสร้างทฤษฎีด้วย

นงลักษณ์ วิรัชชัย (2533: 40) ได้ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์เส้นทางเป็นวิธีประยุกต์การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เพื่อศึกษาความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลระหว่างตัวแปรปริมาณตามพื้นฐานความรู้ทางทฤษฎีให้ทราบว่า ตัวแปรที่เป็นเหตุมีอิทธิพลต่อตัวแปรที่เป็นผลอย่างไรและเพื่อวิเคราะห์ตรวจสอบทฤษฎีว่า รูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลจากปรากฏการณ์จริงสอดคล้องหรือขัดแย้งกับความสัมพันธ์ตามทฤษฎี นอกจากนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 253: 173) ยังได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของการวิเคราะห์ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุว่าเพื่อให้ทราบถึงสาเหตุแต่ละตัวมีอิทธิพลเท่าไร และมีทิศทางแบบใดต่อตัวแปรตาม เพื่อจะได้พยากรณ์และควบคุมปรากฏการณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์ (2527: 42) ได้ให้ความหมายว่า การวิเคราะห์เส้นทางเป็นการวิเคราะห์ที่อาศัยการวิเคราะห์ถดถอยเป็นหลักในการคำนวณ และยังให้ความสนใจต่อความสัมพันธ์และการเรียงลำดับภายในกลุ่มตัวแปรอิสระอีกด้วย

จากความหมายข้างต้นสรุปได้ว่า การวิเคราะห์เส้นทาง เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงประจักษ์ที่อาศัยการวิเคราะห์ถดถอยมาอธิบายความสัมพันธ์ของตัวแปรอิสระที่มีผลต่อตัวแปรตามทั้งที่เป็นความสัมพันธ์ทางตรงและความสัมพันธ์ทางอ้อม เป็นการตรวจสอบและอธิบายลักษณะรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลของตัวแปร ว่ามีความสอดคล้องตามทฤษฎีหรือไม่อันจะนำไปสู่การสรุปเป็นองค์ความรู้ หรือการกำหนดรูปแบบตามภาวะสันนิษฐานเพื่อการตรวจสอบและสร้างทฤษฎีใหม่ต่อไป

2. ลักษณะการวิเคราะห์เส้นทาง

วิเชียร เกตุสิงห์ (2522: 223) กล่าวว่า การวิเคราะห์เส้นทางมีจุดมุ่งหมายใหญ่อยู่ 2 ประการ

1. เพื่ออธิบายให้เราเข้าใจปรากฏการณ์และองค์ประกอบต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับ การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหลัก
2. เพื่อเป็นจุดมุ่งหมายเชิงทฤษฎีที่สำคัญและสามารถใช้ทดสอบความแน่นอนของ รูปแบบที่เราคาดไว้กับรูปแบบที่เป็นจริง

นางราม เศรษฐพานิช (2526: 211) กล่าวว่ารูปแบบเส้นทางสามารถแบ่งได้ 2 แบบ ดังนี้

1. แบบที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีผลไปในทิศทางเดียวกัน ไม่มีผลย้อนกลับ (Recursive Model)
2. แบบที่มีผลย้อนกลับ (Non-Recursive Model)

บุญชม ศรีสะอาด (2538: 182) สรุปลักษณะของการวิเคราะห์เส้นทาง ได้ดังนี้

1. ไม่ใช่วิธีการค้นหาสาเหตุ แต่เป็นเทคนิคที่ใช้อธิบายความเป็นสาเหตุในเชิงปริมาณ
2. เป็นเทคนิคในการตรวจสอบทฤษฎี หรือรูปแบบเชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน
3. ก่อนวิเคราะห์สาเหตุจะต้องมีโครงสร้าง หรือรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรแต่ละตัวกับตัวแปรตาม ในรูปแบบของสาเหตุและผล ซึ่งสร้างจากความรู้ ทฤษฎี ผลการวิจัย และแบบแผนของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ
4. ผลจากการวิเคราะห์เส้นทาง เป็นการยืนยันหรือสนับสนุนว่า โครงสร้างหรือรูปแบบความสัมพันธ์ในรูปสาเหตุและผลระหว่างตัวแปรเหล่านั้น (ตามข้อ 3) มีความเป็นไปได้หรือไม่ จากข้อมูลที่สังเกตหรือวัดมาครั้งนั้น

สำราญ มีแจ้ง (2544: 65) กล่าวว่า การวิเคราะห์เส้นทางมีลักษณะใหญ่ 3 ประการด้วยกัน

1. เป็นเทคนิคทางสถิติที่อาศัยการประยุกต์การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ
2. เป็นการศึกษาขนาดและทิศทางของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุที่มีต่อตัวแปรผลทั้งทางตรงและทางอ้อม
3. ความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลนี้ สามารถนำมาเขียนอธิบายได้ด้วยรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐาน

3. ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์เส้นทาง เพดฮาเซอร์

เพดฮาเซอร์ (Pedhazur, 1997: 771) ได้เสนอข้อตกลงเบื้องต้นของการวิเคราะห์เส้นทางดังนี้

1. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในรูปแบบตามภาวะสันนิษฐานเป็นความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง
2. ตัวแปรส่วนที่เหลือ (Residual Variable) ไม่มีความสัมพันธ์กันเองและ ไม่มีความสัมพันธ์กับตัวแปรอิสระที่ปรากฏอยู่ในรูปแบบตามภาวะสันนิษฐานที่ทดสอบ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ ในรูปแบบตามภาวะสันนิษฐานที่ทดสอบความสัมพันธ์ในลักษณะส่งผลต่อกันทางเดียว

4. ระดับการวัดตัวแปรต่างๆ อยู่ในมาตราอันตรภาค (Interval Scale)

5. การวัดตัวแปรไม่มีความคลาดเคลื่อนของการวัด (Measurement Error)

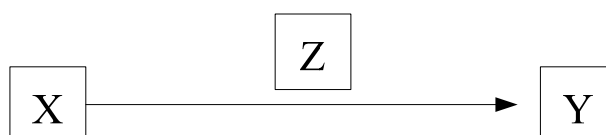
4. หลักการวิเคราะห์เส้นทาง

การวิเคราะห์เส้นทางนี้สามารถอธิบายความสัมพันธ์ในรูปแบบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร (r) ว่าเป็นผลรวมของพารามิเตอร์ตามทฤษฎีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสองตัว ในรูปแบบเส้นทางมีค่าเท่ากับผลบวกของอิทธิพลทางตรง (Direct Effect: DE) อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect: IE) ความสัมพันธ์เทียม (Spurious Relationship: SR) และอิทธิพลร่วม (Joint Effect: JE) ที่ไม่สามารถแยกได้ว่าเป็นอิทธิพลแบบใด ดังสมการต่อไปนี้ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2537: 180) $r = DE + IE + SR + JE$ แต่ทั้งนี้การวิเคราะห์เส้นทางจะประมาณค่าจากอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมเท่านั้น จึงเขียนสมการใหม่ดังนี้

$$r = DE + IE$$

จากทฤษฎีดังกล่าวข้างต้นทำให้เกิดลักษณะของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรในรูปแบบของความสัมพันธ์ ดังนี้ (สำราญ มีแจ้ง, 2544: 66-68)

1. ความสัมพันธ์แท้จริง (True Correlation) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยที่ตัวแปรทั้งสองไม่มีตัวแปรอื่นมาเกี่ยวข้อง ดังภาพประกอบ 8

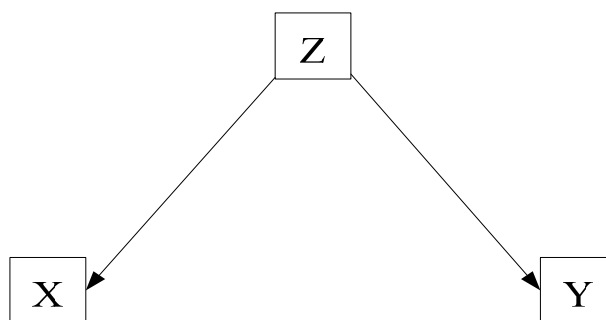

ภาพประกอบ 8 ลักษณะความสัมพันธ์แท้จริง

จากภาพประกอบ 8 แสดงว่าตัวแปร X มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์อย่างแท้จริงต่อตัวแปร Y เนื่องจากไม่มีตัวแปรใดมาเกี่ยวข้องต่ออิทธิพลของความสัมพันธ์นั้นเลย

2. ความสัมพันธ์เทียม (Spurious Relationship) เป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร 2 ตัว โดยที่ตัวแปรทั้งสองตัวนั้นไม่มีความสัมพันธ์กันเลย แต่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรอื่นที่เป็นตัวเดียวกัน ดังภาพประกอบ 9

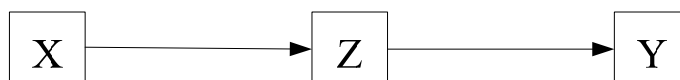

ภาพประกอบ 9 ลักษณะความสัมพันธ์เทียบ

จากภาพประกอบ 9 แสดงว่าตัวแปร X ไม่มีอิทธิพลหรือมีความสัมพันธ์ต่อตัวแปร Y แต่ทั้งตัวแปร X และตัวแปร Y ต่างก็ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร Z ดังนั้น เราจะเรียกความสัมพันธ์ระหว่าง ตัวแปร X กับตัวแปร Y ว่าความสัมพันธ์เทียบ

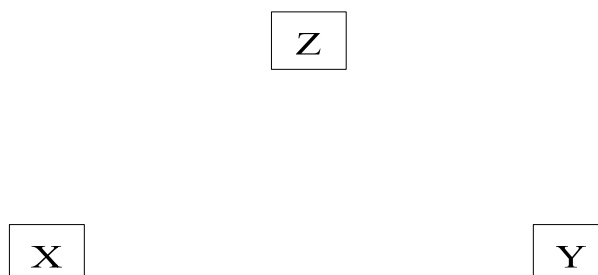
3. ความสัมพันธ์ที่เกิดจากอิทธิพลส่งผ่านตัวแปรคั่นกลาง (Intervening Variable) เป็นความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัว โดยมีตัวแปรอื่นมาเป็นตัวเชื่อมความสัมพันธ์ ดังภาพประกอบ 10

ภาพประกอบ 10 ลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดจากอิทธิพลส่งผ่านตัวแปรคั่นกลาง

จากภาพประกอบ 10 แสดงว่าตัวแปร X มีอิทธิพลต่อตัวแปร Y โดยผ่านไปที่ตัวแปร Z ก่อน เราเรียกความสัมพันธ์ในลักษณะนี้ว่าความสัมพันธ์ส่งผ่านตัวแปรคั่นกลาง

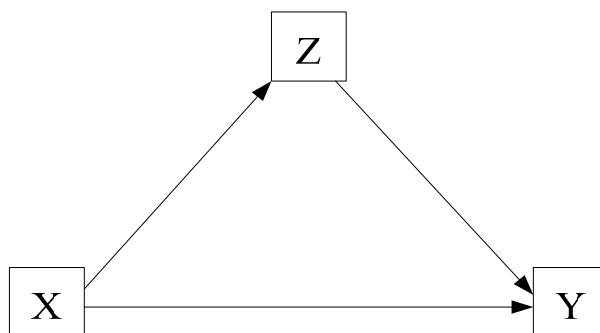
4. การไม่มีความสัมพันธ์ (No Correlation) หมายถึง การที่ตัวแปร 2 ตัว ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกันเมื่อหาค่าความสัมพันธ์ จะมีค่าเป็นศูนย์หรือเข้าใกล้ศูนย์ ดังภาพประกอบ 11

ภาพประกอบ 11 ลักษณะการไม่มีความสัมพันธ์

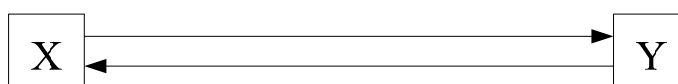
5. ความสัมพันธ์มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม (Direct Effect and Indirect Effect) คือ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหตุที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อตัวแปรผล นอกจากนี้ ตัวแปรเหตุยังมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปรผลโดยส่งผ่านตัวแปรอื่น ดังภาพประกอบ 12

ภาพประกอบ 12 ลักษณะความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อม

จากภาพประกอบ 12 แสดงว่า ตัวแปร X มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร Y และมีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปร Y โดยส่งผ่านตัวแปร Z

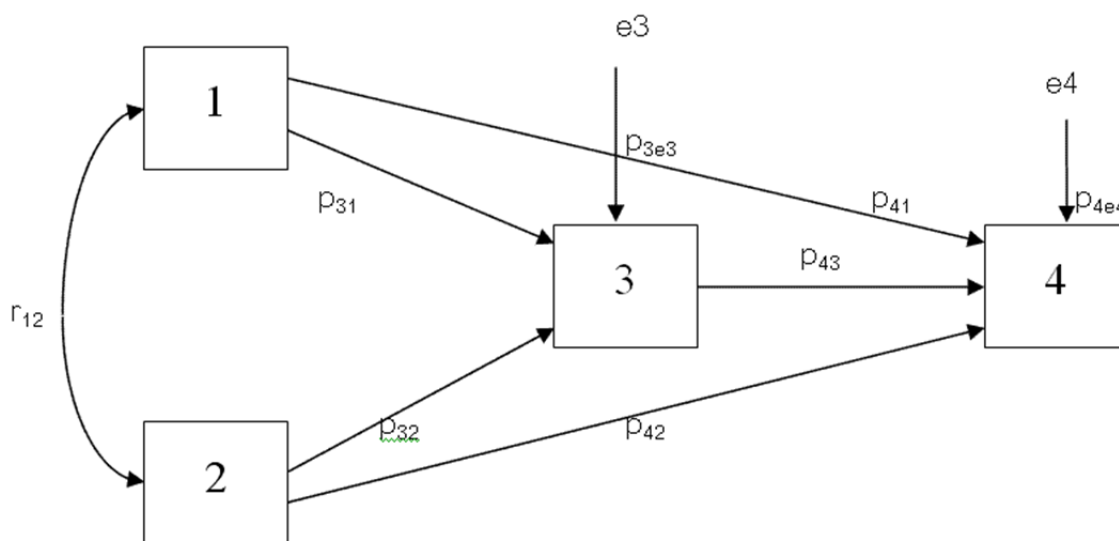
6. ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลย้อนกลับ (Reciprocal Causal Relationship) คือความสัมพันธ์ของตัวแปร 2 ตัวที่ต่างก็มีอิทธิพลซึ่งกันและกัน ดังภาพประกอบ 13

ภาพประกอบ 13 ลักษณะความสัมพันธ์เชิงเหตุและผลย้อนกลับ

จากภาพประกอบ 13 แสดงว่า ตัวแปร X มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร Y และตัวแปร Y ก็มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร X

ที่มา : เพดฮาเซอร์ (Pedhazur, 1997: 771)

ภาพประกอบ 14 รูปแบบตัวอย่างความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ

ลักษณะของตัวแปรตามรูปแบบตัวอย่าง ภาพประกอบ 9 มีดังนี้

1. ตัวแปรภายนอก (Exogenous Variables) หรือตัวแปรแหล่งของสาเหตุ ซึ่งตัวอย่างจากภาพประกอบคือ ตัวแปร 1 และตัวแปร 2

2. ตัวแปรภายใน (Endogenous Variables) ซึ่งหนังสือจากภาพประกอบคือ ตัวแปร 3 และตัวแปร 4 ส่วนที่เหลือ (Residual) ซึ่งคือ a และ b

ลักษณะของความสัมพันธ์จากรูปแบบของภาพประกอบ 8 นั้นสามารถนำไปอธิบาย ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรได้ดังนี้

1. อิทธิพลทางตรง หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหนึ่งส่งผลกระทบต่อตัวแปรอีกตัวหนึ่งโดยตรง ซึ่งจากภาพประกอบ จะเห็นว่าตัวแปร 1 มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร 3 และ ตัวแปร 4 ตัวแปร 2 มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร 3 และ ตัวแปร 4 ตัวแปร 3 มีอิทธิพลทางตรงต่อตัวแปร 4

2. อิทธิพลทางอ้อม หมายถึง การเปลี่ยนแปลงของตัวแปรหนึ่ง ส่งผลถึงตัวแปรอีกตัวหนึ่ง โดยผ่านทางตัวแปรเชื่อม ซึ่งจากภาพประกอบจะเห็นว่า ตัวแปร 1 มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปร 4 โดยผ่านตัวแปร 3 และตัวแปร 2 มีอิทธิพลทางอ้อมต่อตัวแปร 4 โดยผ่านตัวแปร 3

5. กระบวนการวิเคราะห์เส้นทาง

5.1 ทำการศึกษาทฤษฎี แนวคิด และผลการวิจัยที่พบว่าตัวแปรอิสระส่งผลต่อตัวแปรตามและส่งผลต่อตัวแปรอิสระตัวอื่น

5.2 ทำการสร้างรูปแบบความสัมพันธ์เชิงสาเหตุตามภาวะสันนิษฐานโดยรูปแบบเส้นทาง (Path Diagram or Theoretical Path Model) เป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อการแสดงความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ และผลระหว่างตัวแปร โดยจะสร้างรูปแบบเส้นทางจากทฤษฎี แนวคิด หรือผลการวิจัย

ต่างๆ ซึ่งมีเหตุผลน่าเชื่อถือที่ว่า ตัวแปรอิสระนั้นเป็นสาเหตุต่อตัวแปรตาม โดยนักวิจัยจะต้องการถ้อยคำ
โยงกรอบความคิดทางทฤษฎีออกมาเป็นแนวคิดและนำมาสร้างรูปแบบเส้นทางแสดงความสัมพันธ์ของ
ตัวแปรทั้งหมดเข้าด้วยกัน โดยรูปแบบเส้นทางนี้มีได้ 2 แบบ คือ

5.2.1 รูปแบบเส้นทางที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีผลไปในทิศทางเดียวกันไม่มี
ผลย้อนกลับ (Recursive Model) หรือตัวแปรตัวหนึ่งเป็นสาเหตุของอีกตัวแปรหนึ่งได้ตัวแปรหลังจะ
เป็นสาเหตุของตัวแปรไม่ได้

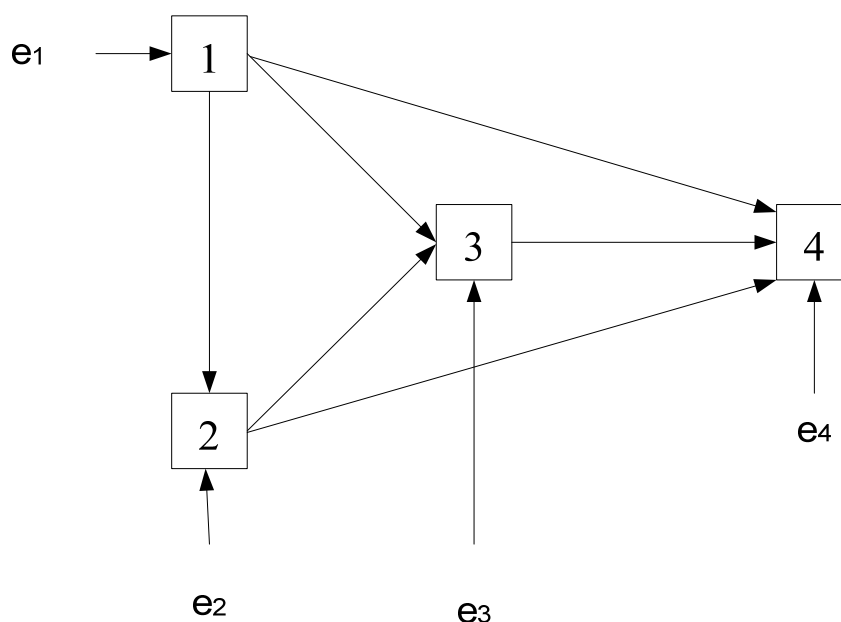
5.2.2 รูปแบบเส้นทางที่ความสัมพันธ์ของตัวแปรต่างๆ มีผลย้อนกลับ (Non-
Recursive Model) นั่นคือ ตัวแปรแต่ละตัวอาจเป็นสาเหตุของกันและกันได้ สำหรับงานวิจัยในครั้งนี้
นี้ผู้วิจัยได้ศึกษาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลในทิศทางเดียวกันหรือแบบ Recursive Model

5.3 ทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง

5.4 ทำการปรับรูปแบบเส้นทาง (Parsimonious Model) โดยการพิจารณาค่า
สัมประสิทธิ์เส้นทาง ถ้ามีค่าต่ำมากจะทำการตัดออกและทำการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์เส้นทางจาก
รูปแบบเส้นทางที่ปรับอีกครั้ง และทำการปรับรูปแบบเส้นทางจนกว่าจะได้รูปแบบที่เป็นจริงเพียง
รูปแบบเดียว (Overidentified Model)

5.5 ทำการคำนวณค่าผลรวม (Total Effect) และค่าความสัมพันธ์ที่ส่งผลทางตรง
และค่าความสัมพันธ์ที่ส่งผลทางอ้อม เพื่อสรุปผลที่ส่งผลต่อตัวแปรตามทั้งด้านอิทธิพลทางตรงและ
อิทธิพลทางอ้อม

รูปแบบการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เพดฮาเซอร์ (Pedhazur, 1997: 772-776)
มีรูปแบบตัวอย่าง ดังภาพประกอบ 15

ภาพประกอบ 15 รูปแบบตัวอย่างการคำนวณ

จากรูปแบบตัวอย่างสามารถสร้างสมการ ได้ดังนี้

$$Z_1 = e_1$$

$$Z_2 = P_{21}Z_1 + e_2$$

$$Z_3 = P_{31}Z_1 + P_{32}Z_2 + e_3$$

$$Z_4 = P_{41}Z_2 + P_{42}Z_2 + P_{43}Z_3 + e_4$$

ได้ตัวแปร 1 คือ ตัวแปรภายนอก (Exogeneous Variable) ที่ไม่ได้รับอิทธิพลจากตัวแปรใดและมีแต่ตัวแปรส่วนที่เหลือ (Residual Variable : e) เท่านั้นที่มีอิทธิพลต่อตัวแปรตัวที่ 1 จึงเขียนสมการได้ดังนี้

$$Z_1 = e_1$$

ตัวแปร 2 ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 1 และตัวแปรส่วนที่เหลือจึงเขียนสมการได้ดังนี้

$$Z_2 = P_{21}Z_1 + e_2$$

ตัวแปร 3 ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 1 อิทธิพลจากตัวแปรที่ 2 และอิทธิพลจากตัวแปรส่วนที่เหลือ จึงเขียนสมการได้ดังนี้

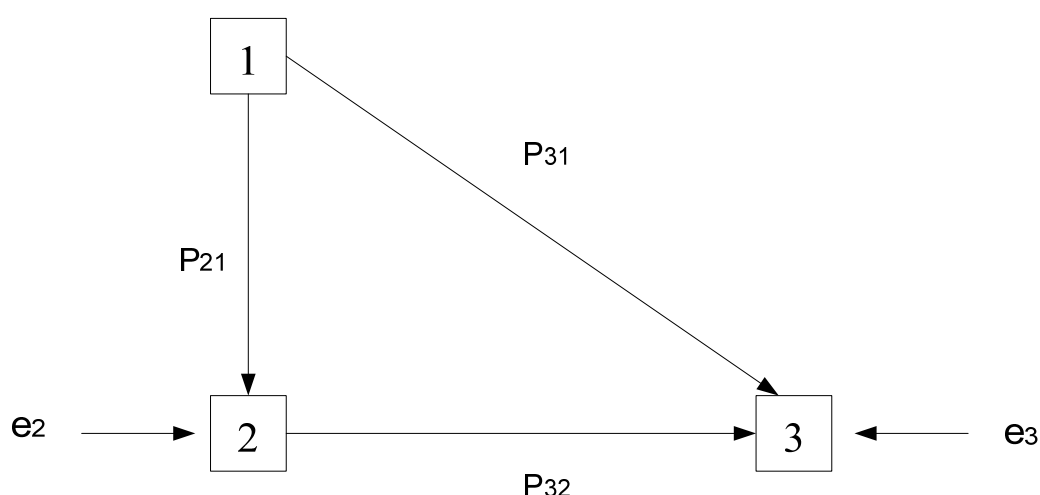
$$Z_3 = P_{31}Z_1 + P_{32}Z_2 + e_3$$

ตัวแปร 4 ได้รับอิทธิพลจากตัวแปร 1 อิทธิพลจากตัวแปรที่ 2 อิทธิพลจากตัวแปรที่ 3 และอิทธิพลจากตัวแปรส่วนที่เหลือ จึงเขียนสมการได้ดังนี้

$$Z_4 = P_{41}Z_2 + P_{42}Z_2 + P_{43}Z_3 + e_4$$

วิธีการคำนวณค่าสัมประสิทธิ์เส้นทาง เพดฮาเซอร์ (Pedhazur, 1997: 772-797)
โดยถ้ามีรูปแบบตัวอย่าง ดังภาพประกอบ 16

ภาพประกอบ 16 รูปแบบตัวอย่างการวิเคราะห์เส้นทาง

6. ข้อดีและข้อจำกัดของการวิเคราะห์เส้นทาง

จินตนา ธนบุญชัย (2536: 47 - 48) ได้สรุปข้อดีและข้อจำกัดของการวิเคราะห์เส้นทางดังนี้

ข้อดี

1. เทคนิคนี้เป็นเทคนิคทางสถิติที่มีประสิทธิภาพในการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเฉพาะการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์วิเคราะห์ข้อมูลที่ซับซ้อนจะทำให้ยิ่งง่ายและสะดวกประหยัดเวลาและทุน
2. เทคนิคนี้เป็นวิธีการที่นำเอาทฤษฎีเข้าร่วมในการวิเคราะห์ข้อมูลโดยตรง แทนการวิเคราะห์ข้อมูลแยกกันกับทฤษฎี เพราะเทคนิคนี้บังคับให้ต้องสร้างรูปแบบแสดงความเชื่อมโยงระหว่างตัวแปร โดยอาศัยทฤษฎี เป็นพื้นฐานอย่างชัดเจน จนทำให้การอธิบายปรากฏการณ์นั้นๆ เป็นไปได้อย่างมีเหตุผล จึงเป็นการตรวจสอบและสร้างทฤษฎีอีกด้วย
3. เทคนิคนี้บังคับให้นักวิจัยต้องระบุลำดับตำแหน่งก่อนหลังของตัวแปรและความเชื่อมโยงของตัวแปรทั้งหลายให้ชัดเจน ไม่เฉพาะความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระแต่ละตัวกับตัวแปรตามเท่านั้น แต่ยังรวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระที่มีต่อกันและกันด้วยทำให้เกิดความมั่นใจในปรากฏการณ์ทางสังคมที่กำลังศึกษาอยู่นั้น ข้อมูลที่ได้จึงมีคุณค่ามากกว่าการศึกษาเพียงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตาม โดยไม่ได้มีการพิจารณาความชัดเจนที่เกิดขึ้นระหว่างตัวแปร
4. เทคนิคนี้ทำให้สามารถหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ทั้งโดยทางตรงและโดยทางอ้อมผลรวมที่เกิดขึ้นจากขนาดความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรนี้ผู้วิจัยสามารถจะนำมาใช้เปรียบเทียบความสำคัญของตัวแปรระหว่างคู่ต่างๆ ได้ต่อไป
5. เทคนิคนี้ยังสามารถแยกความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรคู่หนึ่ง ๆ ออกเป็น 2 ลักษณะคือความสัมพันธ์แบบธรรมดา และความสัมพันธ์แบบซับซ้อน สำหรับความสัมพันธ์แบบซับซ้อนยังสามารถแยกออกเป็นความสัมพันธ์ทางอ้อม ความสัมพันธ์ไว้วิเคราะห์และความสัมพันธ์

ปลอมด้วยการแยกความสัมพันธ์ออกเป็นส่วนย่อยต่างๆ เช่นนี้ไม่อาจทำได้ด้วยเทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลแบบอื่นๆ ทำให้สามารถวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรได้ละเอียดและลึกซึ้งกว่าเทคนิคแบบอื่น

6. เทคนิคนี้เป็นการทดสอบสมมติฐานในลักษณะต่อเนื่องและสัมพันธ์กันแทนการแยกทดสอบแต่ละสมมติฐานออกจากกัน

ข้อจำกัด

1. การวิเคราะห์เส้นทางไม่ใช่สิ่งที่พิสูจน์ว่าสิ่งใดเป็นเหตุและสิ่งใดเป็นผลอย่างแท้จริง ความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลที่แสดงในแบบจำลองเป็นเพียงสิ่งที่ผู้วิเคราะห์คิดขึ้นมาเท่านั้น รูปแบบเส้นทางจะถูกต้องเพียงใด มีความชัดเจน ความเข้าใจ ความรอบรู้ ในปรากฏการณ์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพียงใด มีความชัดเจน ความเข้าใจ ความรอบรู้ ในปรากฏการณ์และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องเพียงใด มีความสามารถอธิบายความสัมพันธ์เชิงสาเหตุและผลโดยอาศัยความรู้ในปรากฏการณ์และทฤษฎีที่น่าเชื่อถือเพียงใด

2. การแปลความหมายของผลการวิเคราะห์จะต้องมีทฤษฎีสนับสนุนเสมอหากไม่มีทฤษฎีสนับสนุนก็จะไม่สามารถแปลความหมายได้ คำว่าทฤษฎีในที่นี้ครอบคลุมถึงแนวคิด ผลงานวิจัย ผลจากการสังเกตและจากประสบการณ์ต่างๆ ด้วย

3. จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิเคราะห์มีผลต่อค่าสหสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นถ้าถ้าน้อยเกินไปจะทำให้เกิดความคลาดเคลื่อนสูง

4. มักพบว่าทฤษฎีในทางสังคมศาสตร์และพฤติกรรมศาสตร์ไม่ค่อยมีความมั่นคง ซึ่งก็จะมีศักยภาพในการยืนยันทฤษฎีแตกต่างกันไป บางทฤษฎีอาจสามารถทนต่อการทดสอบด้วยข้อมูลเชิงประจักษ์ได้ดีกว่าอีกบางทฤษฎี อย่างไรก็ตามก็เป็นที่ยอมรับกันว่าทฤษฎีใดก็ตามที่ได้รับการตรวจสอบบ่อยครั้งย่อมเป็นที่เชื่อมั่นในความจริงที่ระบุตามทฤษฎีมากกว่าทฤษฎีที่ได้รับการตรวจสอบน้อยครั้ง

5. การใช้เทคนิคนี้กับรูปแบบความสัมพันธ์ของตัวแปรที่มีผลในทิศทางเดียวกันยังเป็นสิ่งที่ไม่สอดคล้องกับปรากฏการณ์ในธรรมชาติ เพราะตัวแปรต่างๆ ที่มีอยู่ในทางสังคมศาสตร์มักพบว่าส่งผลซึ่งกันและกัน

ตอนที่ 4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การเรียนรู้อย่างมีความสุข

ผู้วิจัยได้ศึกษาผลการวิจัยต่างๆ ที่ผู้วิจัยคิดว่ามีความเกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนย้อนหลังไปเป็นเวลาหลายปีโดยไม่จำกัดระดับชั้นเรียนและประเทศ ทั้งนี้เพื่อเป็นการค้นหาและยืนยันตัวแปรที่น่าจะส่งผลต่อการมีความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนและเป็นตัวแปรที่น่าเชื่อถือได้อีกทั้งจะเป็นการสนับสนุนผลการวิจัยในครั้งนี้อีกด้วย ซึ่งผลการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนมีดังต่อไปนี้

1. งานวิจัยในประเทศ

กรมวิชาการ (2535: 64) ได้ทำวิจัยเรื่อง รักของเด็กไทย โดยการสัมภาษณ์นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 84 คน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 86 คน

ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 87 คน ที่กำลังเรียนอยู่ในโรงเรียน 21 โรงเรียน โรงเรียนละประมาณ 12 คน และเป็นนักเรียนใน 7 จังหวัด ได้แก่ กรุงเทพฯ สุพรรณบุรี ปราจีนบุรี ลพบุรี แพร่ พัทลุง และสกลนคร โดยได้ดำเนินการสัมภาษณ์นักเรียน ใน 3 ประเด็น ได้แก่ รักโรงเรียน รักเพื่อน และรักครู ผลการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนคือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ทั้งที่เป็นเด็กสนใจเรียนและไม่สนใจเรียน มาถึงโรงเรียนแล้วสบายใจ เพราะว่า มีเพื่อนเล่นมากที่สุด รองลงมา คือได้เรียนหนังสือ ได้ความรู้ และ ครูเป็นคนดี ตามลำดับ

จินดา จิโน (2535: 83-84) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูดีเด่นในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สิ่ง чтоช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนของครูคณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพนั้นมาจากส่วนประกอบ 3 ด้าน คือ

1. บุคลิกภาพเฉพาะตัวของครู ซึ่งเป็นบุคลิกภาพทั้งภายนอกและภายใน อันได้แก่ บุคคลที่มีลักษณะท่าทางดี สุขภาพกายและจิตดี การแต่งกายเหมาะสมกับอาชีพ มีความรับผิดชอบ เป็นผู้มีความรู้ในสาขาวิชาศาสตร์เป็นอย่างดี มีความเข้าใจและสามารถปฏิบัติตามแนวทางการบริหารทางวิชาการเป็นอย่างดี โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระดับชั้นเรียน มีความศรัทธาในวิชาชีพครู และมีความพยายามในการพัฒนาวิชาชีพอยู่เป็นประจำ และสิ่งที่สำคัญที่สุดคือ มีมนุษยสัมพันธ์ดี

2. บรรยากาศในห้องเรียน ได้แก่ การจัดสภาพในห้องเรียน ซึ่งประกอบด้วย การจัดที่นั่งวัสดุอุปกรณ์รวมทั้งครุภัณฑ์ต่างๆ อย่างถูกต้องถูกทาง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร ครูมีการจัดป้ายนิเทศหรือมุมประสบการณ์ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอนโดยเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการจัดสภาพห้องเรียนนี้คำนึงถึงความรู้สึกที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน ซึ่งได้แก่ ความรัก ความอบอุ่น การเอาใจใส่ดูแลอย่างใกล้ชิด ความเป็นกันเอง การส่งเสริมให้ผู้เรียนได้คิดและแสดงออก คุรยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน การฝึกทักษะให้ทำงานกลุ่ม การปฏิบัติตามวิถีประชาธิปไตย และระเบียบต่างๆ ของห้องเรียน มีส่วนทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างถูกเป้าหมาย

3. การมีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของโรงเรียนและชุมชน ประสบการณ์ในการทำงานแบบอื่นๆ ที่นอกเหนือจากงานสอนทำให้ครูเข้าใจในระบบการทำงาน ปัญหา และแนวทางการแก้ไขปัญหาต่างๆ สิ่งที่ประสบมาในการทำงานสามารถนำมาใช้เป็นข้อมูลหรือประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอนได้

กรมวิชาการ (2543: 62) ได้ศึกษารูปแบบหรือแนวทางการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะที่ดี เก่ง มีสุข ระดับประถมศึกษา โดยดำเนินการทดลองรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2542 ในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดกลางและขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ จำนวน 11 โรงเรียน ผลการวิจัยเกี่ยวกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า นักเรียนทุกชั้นมีความเห็นตรงกันว่าสิ่งที่ได้รับมากที่สุดคือ นักเรียนมีความสุขจากการปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ในการเรียน อันเนื่องมาจากการที่นักเรียนได้แลกเปลี่ยนแนวคิดวิธีการปฏิบัติกิจกรรมกับเพื่อนๆ ได้ปฏิบัติงานตามความถนัด และความสนใจของตนเอง นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความสุขในการทำกิจกรรมต่างๆ เนื่องจากนักเรียนได้สืบค้นข้อมูลจากแหล่งต่างๆ ด้วยตนเอง ได้เลือกกิจกรรมตามความสามารถ ความถนัด หรือความสนใจ และจากการสังเกตพฤติกรรม การเรียนรู้ของนักเรียน พบว่า ในการเรียนทุกครั้งที่เกิดขึ้นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5-6 ทำกิจกรรมต่างๆ อย่างมีความสุข ต่างจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-4 ที่แสดงพฤติกรรมไม่มี

ความสุขของมาในบางครั้ง ซึ่งผลการสรุปคุณลักษณะการมีความสุขในการเรียนรู้ พบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1,2,3 และ 6 ร้อยละ 61-83 มีความสุขในการเรียนรู้ในระดับดีส่วนนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 และ 4 ร้อยละ 44-56 มีความสุขในการเรียนรู้ในระดับพอใช้

นิตยา ยงภูมิพุทธา (2543: 59-61) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักศึกษาคุณลักษณะครูพี่เลี้ยง สภาพแวดล้อมทางคลินิกกับการเรียนภาคปฏิบัติอย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย แบบวัดทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล แบบสอบถามคุณลักษณะครูพี่เลี้ยง แบบสอบถามสภาพแวดล้อมทางคลินิก และแบบวัดการเรียนภาคปฏิบัติอย่างมีความสุข พบว่า นักศึกษาพยาบาลส่วนใหญ่มีคะแนนการเรียนภาคปฏิบัติอย่างมีความสุขค่อนข้างไปทางน้อยกว่าค่าเฉลี่ย ปัจจัยด้านนักศึกษาได้แก่ จำนวนปีที่ศึกษา ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล ปัจจัยคุณลักษณะครูพี่เลี้ยง ปัจจัยสภาพแวดล้อมทางคลินิกความสัมพันธ์ทางบวกกับการเรียนภาคปฏิบัติอย่างมีความสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับการเรียนภาคปฏิบัติอย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล ปัจจัยที่ร่วมกันพยากรณ์การเรียนภาคปฏิบัติอย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาลอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือสภาพแวดล้อมทางคลินิก ทัศนคติต่อวิชาชีพพยาบาล และคุณลักษณะครูพี่เลี้ยง โดยสามารถพยากรณ์ได้ร้อยละ 44.1

วราศิริ วงศ์สุนทร (2543: 70) ได้วิจัยเชิงคุณภาพ เรื่อง การเรียนรู้อย่างมีความสุขการวิจัยกรณี ครุต้นแบบด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและพฤติกรรมการเรียนการสอนของครุต้นแบบด้านการเรียนการสอนและพฤติกรรมการเรียนการสอนของครุต้นแบบด้านการเรียนการสอนภาษาไทย ระดับประถมศึกษาโดยการเลือกกรณีศึกษาจากครุต้นแบบที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติเลือกไว้เป็นครุต้นแบบเมื่อ พ.ศ. 2541 โดยใช้วิธีการสังเกตแบบมีส่วนร่วม การสัมภาษณ์ และมีการวิเคราะห์เอกสาร ผลการวิจัยพบว่า ครุต้นแบบมีคุณลักษณะภายในและภายนอกที่เหมาะสมต่อการได้รับรางวัลและมีรูปแบบการสอนที่บูรณาการมาจากทฤษฎีการเรียนรู้หลายๆ ทฤษฎี แล้วนำมาปรับใช้เป็นของตนเอง โดยมีรูปแบบและพฤติกรรม การสอนดังนี้

1. ครุมีจิตวิญญาณของความเป็นครู ทุ่มเทให้ทำงาน และเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับนักเรียน

2. ครุมีความเข้าใจในพฤติกรรมและธรรมชาติของเด็กแต่ละคน

3. ครุมีความรอบรู้ในเนื้อหาที่สอน มีการวางแผนและเตรียมการสอนไว้

ล่วงหน้า

4. ครุจัดกิจกรรมหลากหลาย เพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน

5. ครุมีสื่อการสอนที่หลากหลายทำง่ายและสอดคล้องกับบทเรียน

6. ครุจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้

7. ครุใช้วิธีการวัดและประเมินนักเรียนอย่างหลากหลาย และเปิดโอกาส

ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมิน

จากรูปแบบและพฤติกรรมการสอนของครู สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน คือ นักเรียนเกิดความปิติจากการได้เรียนและเกิดแรงบันดาลใจในการเรียนอันเนื่องมาจาก

1. นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเองจากการฝึกปฏิบัติ มีประสบการณ์ตรงที่สัมพันธ์และนำไปใช้ได้ในชีวิตประจำวัน
2. นักเรียนได้เลือกทำกิจกรรมตามความถนัด และความสนใจ
3. นักเรียนได้แสดงความคิดเห็นและมีโอกาสแสดงความสามารถให้ปรากฏ
4. นักเรียนมีส่วนร่วมในการประเมินผล เกิดความภาคภูมิใจ ชื่นชมและยอมรับในผลงานทั้งของตนเองและผู้อื่น

ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ (2543: บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาสภาพปัจจัยในการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขสำหรับนักศึกษาโปรแกรมวิชาวิทยาศาสตร์สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจัยในการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข ได้แก่ 1) ปัจจัยด้านลักษณะอาจารย์ผู้สอน ซึ่งลักษณะสำคัญที่นักศึกษาต้องการ ได้แก่ การที่อาจารย์มีความรักเมตตาผู้เรียนอย่างจริงใจ มีอารมณ์ดี ใจดี ใจกว้าง มีอารมณ์ขัน มีศิลปะในการพูดให้เกิดประโยชน์ เป็นที่ปรึกษาคอยช่วยเหลือเมื่อผู้เรียนต้องการได้มีความรู้ ประสบการณ์ในวิชาที่สอนและมีอุดมการณ์ 2) ปัจจัยด้านเทคนิควิธีสอนโดยรวมซึ่งลักษณะสำคัญที่นักศึกษาต้องการ ได้แก่ อาจารย์สอนเป็น สอนรู้เรื่อง สอนให้ปฏิบัติควบคู่ทฤษฎี มีเทคนิควิธีการสอนหลากหลาย ส่งเสริมให้ผู้เรียนกล้าคิด กล้าทำ กล้าเผชิญปัญหาส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ ใช้หลักการสอนและการประเมินผลชัดเจนตั้งแต่เริ่มสอน แจ้งผลการประเมินโดยเร็ว มีวิธีการประเมินผลโปร่งใส ใช้สื่อการสอนที่เหมาะสม มีกระบวนการสอนที่ไม่ทำให้ผู้เรียนสับสน ทำเรื่องยากให้เป็นเรื่องง่าย 3) ปัจจัยด้านลักษณะเนื้อหาสาระ ซึ่งลักษณะสำคัญที่นักศึกษาต้องการ ได้แก่ ความมีประโยชน์ในการนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันและการประกอบอาชีพ ทันสมัย ให้เรียนรู้โดยทำได้จริง ส่งเสริมให้ภูมิใจในวิชาชีพ มีการแทรกประสบการณ์ผู้สอน สอนคุณธรรมและอุดมการณ์ 4) ปัจจัยด้านลักษณะบุคลิกภาพผู้เรียน ซึ่งลักษณะสำคัญที่นักศึกษาต้องการ ได้แก่ การมีความรับผิดชอบต่องานที่ของตนเองมีความรักและภูมิใจในสถาบันที่ศึกษา รักนับถือและมีความเชื่อมั่นในตนเอง 5) ปัจจัยด้านสิ่งสนับสนุน ซึ่งลักษณะสำคัญที่นักศึกษาต้องการ ได้แก่ การที่สามารถใช้ห้องปฏิบัติการการทำงานได้ตามความต้องการ และมีอุปกรณ์มีจำนวนมาเพียงพอ

สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาแห่งชาติ (2543: บทคัดย่อ) ได้สรุปย่อการวิจัยของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช (2543: บทคัดย่อ) ว่าได้ดำเนินการศึกษารูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในจังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า องค์ประกอบของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน ได้แก่ บุคลิกลักษณะของครู การจัดสถานที่ภายในโรงเรียน บรรยากาศของการเรียนการสอน เนื้อหาที่เรียน กิจกรรมการเรียนรู้ การใช้สื่ออุปกรณ์ การมีส่วนร่วมของนักเรียน ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของครูการดำเนินการสอนและการวัดผลและประเมินผลการเรียน ซึ่งรูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขนั้นมี 3 รูปแบบ คือ รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของครูใจดี ซึ่งมีการสร้างเจตคติที่ดีต่อครู โดยการมีเมตตา สุภาพ ใจเย็น ให้อิสระแก่นักเรียน รักนักเรียนเหมือนลูก การจัดการเรียนการสอน ยึดนักเรียนเป็นสำคัญ นักเรียนสามารถสรุปผลการเรียนเป็นองค์ความรู้ของตนเองได้ โดยที่รูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของครูใจดีจะมีการสร้างเจตคติที่ดีต่อครูก่อนทำการสอนโดยการเป็นกันเองกับนักเรียน ตลกขบขัน นักเรียนมีความสุขสนุกสนาน ไม่เครียดส่วนรูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขของครูมีระเบียบก็จะสร้างเจตคติที่ดีต่อครูก่อนทำการสอนโดยการเป็นคนตรงต่อเวลา แต่งกายสุภาพ

เรียบร้อย พุดจาตรงไปตรงมา มีความเชื่อมั่นในตนเองสูง ใฝ่รู้มีเหตุผล การจัดกระบวนการเรียน การสอนไม่ยึดขั้นตอนแต่จะจัดแบบง่าย ๆ ยึดหลักการยืดหยุ่นเนื้อหาให้นักเรียนสนุกสนานเพลิดเพลิน กับการเรียน ส่วนรูปแบบอย่างมีความสุขของครูอารมณ์ดี จะใช้หลายวิธีในลักษณะง่ายๆ

พิมพฤทธิ เทียงภักดี และคณะ (2544: 138-143) ศึกษาการพัฒนาการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โดยวิธีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาปีที่ 5 โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนจำนวน 103 คน จากโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่พบว่า

1. ด้านการพัฒนาแบบแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการทฤษฎี คอนสตรัคติวิสต์รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วมแรงร่วมใจและหลักการเรียนรู้อย่างมีความสุข ประกอบด้วย 6 ขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญ คือ ขั้นเตรียมการ ขั้นสอน ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงานขั้นสรุปบทเรียนและขั้นพัฒนาการนำไปใช้
2. ด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน นักเรียนที่ได้รับการสอนตามรูปแบบการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โดยวิธีการเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยใช้กระบวนการวิจัย เชิงปฏิบัติการในชั้นเรียนพบว่านักเรียนทั้ง 3 โรงเรียนมีคะแนนเฉลี่ยสูงขึ้น
3. ทักษะการทำงานกลุ่ม พบว่านักเรียนมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ มีความ ตระหนักถึงคุณค่าของตนเอง นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการเรียน มีความสนใจขณะที่ครูสอน มีความสุขกับการเรียน มีทักษะด้านสังคมสูง มีความเชื่อมั่นในตนเอง กล้าแสดงออกที่เน้นคุณลักษณะ ของผู้เรียนมีพฤติกรรมที่เป็นคุณลักษณะดีเก่งและมีความสุข

ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ (2544: 17) ได้วิจัยการเรียนรู้อย่างมีความสุข: สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้ จึงเป็นการศึกษาองค์ความรู้เกี่ยวกับการทำงานของสมอง โดยระบบสารเคมีในสมอง ประเภทต่างๆ ของสารเคมีในสมองที่เป็นสื่อประสาทที่สัมพันธ์กับความสุข ความเศร้าในชีวิตสติปัญญา ความจำ และการเรียนรู้ สิ่งที่มีผลต่อกระบวนการทำงานของสารเคมี ในสมองที่ทำให้เกิดภาวะทางจิตใจที่มีความเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาและการจัดการเรียนรู้ ตลอดจนการนำเสนอเทคนิคการดำเนินชีวิตและการให้การศึกษาที่เพิ่มความสุข ลดความทุกข์ในชีวิต องค์ความรู้เหล่านี้มีความสำคัญที่ทำให้เข้าใจการทำงานของสมองในระบบสารเคมี และสามารถนำไป ประยุกต์ใช้ในการปรับเปลี่ยนและพัฒนากระบวนการศึกษา รวมถึงเป็นสิ่งที่จะสนับสนุนให้ทุกคนตระหนัก ถึงความสำคัญของการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้ผู้เรียนมีความสุขเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี คนเก่ง และ มีความสุข นอกจากนั้นยังมีประโยชน์ในทางการแพทย์ที่จะนำความรู้ไปใช้การผลิตรักษาผู้ป่วยที่มี ความผิดปกติทางอารมณ์ และยังสามารถนำไปพัฒนาเรื่องโภชนาการและการดูแลสุขภาพอีกด้วย จากการวิจัยพบว่าสารเคมีในสมองมีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์การรับรู้ความรู้สึก การสร้าง ความสุข ความเศร้า ความจำ ความคิดสติปัญญา และการเรียนรู้ การทำหน้าที่ต่างๆ เหล่านี้มี ความสัมพันธ์กันและมีผลต่อการเรียนรู้ของคนเรา โดยเฉพาะเรื่องความสุข ความเศร้าและความจำ

ศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร (2545: 72) ได้ศึกษาผลประยุกต์ใช้ทฤษฎีการเรียนรู้ อย่างมีความสุขในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 พบว่านักเรียน เมื่อได้รับการสอนตามรูปแบบการเรียนรู้อย่างมีความสุขแล้วเกิดความสุขในการเรียนมากกว่าก่อนได้รับ การสอน นอกจากนี้แล้วนักเรียนยังเกิดความสนใจในการเรียน เกิดความสนุกสนานและมีความสุขใน การเรียน มีการวางแผนในการจัดทำผลงานและการเรียนได้ดีขึ้น นักเรียนมีการเตรียมการเรียน

มีการทบทวนความรู้มีการอ่านหนังสือก่อนเรียนมาล่วงหน้า กล้าพบ กล้าที่จะเข้าไปปรึกษาครูที่เกี่ยวกับปัญหาในการเรียนและปัญหาส่วนตัวเพิ่มขึ้น นักเรียนมีการร่วมมือกันและช่วยเหลือกันในการทำงาน ทำกิจกรรมต่างๆ ในห้องเรียน และเกิดความสามัคคีเพิ่มขึ้น

อมรรัตน์ ทรรศนียากร (2545: 70-72) ได้พัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนที่มีพื้นฐานมาจากการพัฒนาโดยนักเรียน สามารถสรุปปัจจัยที่สัมพันธ์กับการเรียนรู้ได้ดังนี้ การพัฒนาตัวบ่งชี้ได้ตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน ประกอบด้วย 1 ตัวบ่งชี้หลัก คือตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข มีจำนวน 116 ตัวบ่งชี้ย่อย เมื่อพิจารณาค่าน้ำหนักถ่วงในแต่ละตัวบ่งชี้ย่อยที่มีค่ารองลงมา และมีค่ามากกว่า 0.30 ขึ้นไป พบว่า สามารถจัดองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนได้ 5 ตัวบ่งชี้หลัก คือ (1) ด้านตัวนักเรียน (2) ด้านเพื่อน (3) ด้านครู (4) ด้านโรงเรียน (5) ด้านครอบครัว

สายสมร โลหะกิจ (2546: 73) ได้ศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์โดยวิธีการเรียนรู้ที่มีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น พบว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุข ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนสูงขึ้น ในส่วนของความคิดเห็นของนักเรียนที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ ด้านเกี่ยวกับตนเอง วิชาเรียน สัมพันธ์ภาพกับคนอื่น และด้านเกี่ยวกับบรรยากาศในการเรียน หลังเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าก่อนเรียน และผลจากการสังเกตจากการจัดการเรียนการสอนโดยวิธีการเรียนรู้ที่มีความสุข ทำให้นักเรียนสนใจ กระตือรือร้น มีความสุขและสนุกสนานในการเรียน นักเรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองและมีความมั่นใจในการแสดงความคิดเห็นและกล้าแสดงออก สามารถแก้ไขปัญหาและนำความรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้

มารุต พัฒนาผล (2546: 73-74) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ ความภาคภูมิใจในตนเอง ความสามารถในการปรับตัว เจตคติต่อครูผู้สอน และตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และคุณลักษณะของครูผู้สอนกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 และค้นหาตัวแปรอิสระระดับนักเรียนและตัวแปรอิสระระดับห้องเรียนที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระระดับนักเรียน กับความสุขในการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.616 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน กับความสุขในการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.602 ซึ่งมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรอิสระระดับนักเรียน ได้แก่ความภาคภูมิใจในตนเอง ความสามารถในการปรับตัว และเจตคติต่อครูผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ที่มีความสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ตัวแปรอิสระระดับห้องเรียน ได้แก่ การจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ที่มีความสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และคุณลักษณะของครูผู้สอน ส่งผลทางบวกต่อความสุขในการเรียนรู้ที่มีความสุขอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของตัวแปรอิสระระดับนักเรียนพบว่า ตัวแปรการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ส่งผลทางบวกต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของเจตคติต่อครูผู้สอนที่

ส่งผลต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ส่งผลทางลบต่อค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยของความสามารถในการปรับตัวที่ส่งผลต่อความสุขในการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

แพรวพรรณ พิเศษ (2548: 115-117) ได้วิจัยโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างและความตรงข้ามกลุ่มของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ตามทฤษฎีการเรียนรู้ที่มีความสุขของกิตยวดี บุญชื่อและคณะ (2540) ตัวแปรที่ศึกษาประกอบด้วยตัวแปรต้น 5 ตัวแปร ได้แก่ ลักษณะครู ลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม ลักษณะนักเรียน และการเรียนการสอน ตัวแปรตามคือ การเรียนรู้ที่มีความสุข วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรม SPSS และโปรแกรม LISREL 8.50 วิเคราะห์โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุ พบว่า ตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขสูงสุดคือการเรียนการสอน รองลงมา ได้แก่ ลักษณะครู ลักษณะนักเรียน ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม และลักษณะพ่อแม่ผู้ปกครอง ตามลำดับ

สายทิพย์ แก้วอินทร์ (2548: 56) ได้ศึกษาและหาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ที่มีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์) ผลการวิจัยพบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ที่มีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เมื่อจำแนกตามองค์ประกอบ เพศ ระดับชั้น และกลุ่มอายุ พบว่า องค์ประกอบด้านผู้เรียนในกลุ่มเพศหญิงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.303$) องค์ประกอบด้านผู้สอนในกลุ่มอายุ 12 ปี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.245$) องค์ประกอบด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนในกลุ่มเพศหญิง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.265$) องค์ประกอบด้านสัมพันธภาพกับผู้อื่นในกลุ่มอายุ 12 ปี มีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r=.149$) ส่วนกลุ่มย่อยอื่นไม่มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สุชุมาล อุดม (2548: 49-50) มีวัตถุประสงค์เพื่อหาความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้ที่มีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น(ศึกษาศาสตร์) โดยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 2 และ 3 ผลการวิจัยพบว่า การเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ($r = .296$) เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบด้านผู้เรียนและด้านสัมพันธภาพกับเพื่อนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุด ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ($r=.396$ และ $r=.344$) แต่องค์ประกอบด้านผู้สอนและด้านสภาพแวดล้อมในโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากที่สุดในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ($r=.285$ และ $r=.236$)

บพิตร อิสระ (2550: 99) มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาโมเดลการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ที่พัฒนาขึ้นกับข้อมูลเชิงประจักษ์ กลุ่มตัวอย่างคือ นักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 400 คน โมเดลเชิงสาเหตุประกอบด้วยตัวแปรแฝง 7 ตัวแปร ตัวแปรที่สังเกตได้ในโมเดลมี 20 ตัวแปร การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้แบบสอบถามวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติพื้นฐาน และการวิเคราะห์โมเดลลิשראל ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

ในโมเดลเชิงสาเหตุที่พัฒนาขึ้น คือการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนได้รับอิทธิพลทางตรงสูงสุดจากสิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน และรองลงมาตามลำดับคือ คุณลักษณะภายในตนเอง การได้รับการยอมรับ คุณลักษณะของครู การจัดการเรียนการสอน และการได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ สำหรับตัวแปรที่มีอิทธิพลทางอ้อมสูงสุด คือการจัดการเรียนการสอน และรองลงมาตามลำดับ คือ คุณลักษณะของครูและการได้รับการยอมรับ โดยการจัดการเรียนการสอน ส่งอิทธิพลทางอ้อม ผ่านตัวแปรด้านคุณลักษณะภายในตนเอง การได้เลือกเรียนตามความถนัดและความสนใจ และสิ่งที่เรียนรู้ สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน

โมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร มีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมีค่าไค-สแควร์เท่ากับ 16.20 ที่องศาอิสระเท่ากับ 31 และมีความน่าจะเป็น .99 ดัชนีวัดระดับความสอดคล้องกลมกลืนมีค่าเท่ากับ 1.00 ตัวแปรโมเดลสามารถอธิบายความแปรปรวนของการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร ได้ร้อยละ 71

ปริญญ์ เรืองทิพย์ (2550: 159-161) ได้เพื่อพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 และวิเคราะห์องค์ประกอบการส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุข กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 4 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549 ผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบเชิงยืนยันอันดับสอง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบของตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนช่วงชั้นที่ 4 ทั้ง 9 ด้าน มีค่าเป็นบวก มีค่าตั้งแต่ 0.77 ถึง 0.92 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทุกค่า โดยค่าน้ำหนักองค์ประกอบเรียงลำดับจากมากไปน้อย คือ ด้านการบริหารและการจัดการโรงเรียน ด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านตัวผู้เรียนด้านลักษณะของครู ด้านเพื่อน ด้านชุมชน ด้านการอยู่ร่วมกับผู้อื่น ด้านการช่วยเหลือผู้เรียน และด้านครอบครัว มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบเท่ากับ 0.92, 0.90, 0.89, 0.83, 0.82, 0.80, 0.78, 0.78 และ 0.77 ตามลำดับ

สมนึก วันดี (2551: 105-107) ได้ศึกษาเปรียบเทียบคุณลักษณะดี เก่ง มีความสุขของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 1 จำแนกตามเพศ ระดับช่วงชั้น และความคิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียน และเพื่อหาแนวทางพัฒนาคุณลักษณะดี เก่ง มีความสุขของนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า คุณลักษณะดี เก่ง มีความสุขของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 1อยู่ในระดับมาก และมีเพศแตกต่างกัน โดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ที่อยู่ในระดับช่วงชั้นต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และคุณลักษณะดี เก่ง มีความสุข ของนักเรียนตามความ

คิดเห็นของครูผู้สอนและนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนครเขต 1 โดยรวมไม่แตกต่างกัน เพื่อพิจารณารายด้าน พบว่าครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อคุณลักษณะของนักเรียนด้านมีความสุข สูงกว่านักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนคุณลักษณะด้านคนดี และคนเก่ง ครูผู้สอน และนักเรียน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

จุฬาลักษณ์ ผาอ่อน (2553: 94-104) ได้ศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี พบว่าด้านบรรยากาศการเรียนรู้ที่ดี ด้านการรู้จักธรรมชาติของเด็ก ด้านการจัดให้เด็กเลือกเรียนตามความถนัด ด้านบทเรียนสนุกและแปลกใหม่ และด้านครูมีความเมตตา จริงใจและอ่อนโยนต่อเด็กทุกคน โดยภาพรวมพบว่า อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการจัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย อยู่ในระดับปานกลาง

รวิวรรณ คำเงิน รุ่งนภา จันทรา (2553: 61-67) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของ นักศึกษาพยาบาลในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ปัจจัยด้านครอบครัว ด้านตัวนักศึกษาและด้านเพื่อนมีผลต่อการเรียนรู้มีความสุขโดยตัวแปรทั้งหมดร่วมกันอธิบายความแปรปรวนการเรียนรู้มีความสุขของนักศึกษาพยาบาลใน โครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพิ่มเพื่อแก้ปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้ ได้ร้อยละ 34 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 เขียนเป็นสมการพยากรณ์ในรูปคะแนนมาตรฐานได้ ดังนี้ การเรียนรู้มีความสุข = 0.33 ปัจจัยด้านครอบครัว + 0.28 ปัจจัยด้านตัวนักศึกษา + 0.14 ปัจจัยด้านเพื่อน

2. งานวิจัยต่างประเทศ

คูนิ (Kounin, 1990: 96-99) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศของห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่า พฤติกรรมของครูมีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ในห้องเรียนที่มีบรรยากาศเอื้อต่อการเรียนรู้มักจะมีครูที่มีความสามารถและพฤติกรรมดังต่อไปนี้

1. ครูจะต้องเป็นผู้ที่ทราบความเคลื่อนไหวของห้องเรียนอยู่ตลอดเวลา ทราบว่านักเรียนแต่ละคนกำลังทำอะไรบ้าง มีปฏิสัมพันธ์กันอย่างไร เมื่อมีเหตุที่จะก่อความสงบของห้องเรียน ครูก็ตัดไฟแต่ต้นลมได้ เรียกคุณสมบัตินี้ว่า with-it-ness หรือมีความรู้สึกไวต่อบรรยากาศในห้องเรียน

2. ครูเป็นผู้ที่สามารถที่จะดูแลชั้นเรียนได้ทั่วถึง

3. ครูเป็นผู้มีความสามารถที่จะรักษาระดับความสนใจ และความใส่ใจบทเรียนที่ครูกำลังสอนอย่างราบรื่น โดยสามารถที่จะเปลี่ยนกิจกรรมต่างๆ ที่ครูสอนโดยไม่รบกวนหรือทำลายความสนใจของนักเรียน ครูจะต้องมีความไวต่อความรู้สึกของนักเรียน เช่น เมื่อครูสังเกตว่านักเรียนไม่สนใจในสิ่งที่ครูกำลังสอน ครูอาจจะเปลี่ยนกิจกรรมหรือเปลี่ยนเทคนิคในการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนมีความสนใจในบทเรียน

4. ครูเป็นผู้ที่สามารถเปลี่ยนแปลงเทคนิคของการสอนให้เหมาะสมกับความต้องการนักเรียนและวิชาที่เรียน มีความกระตือรือร้นในเรื่องที่ตนสอน และพยายามเปลี่ยนพฤติกรรมของตนเองเพื่อไม่ให้หลุดสิ่งที่ซ้ำๆ เป็นประจำ

5. ครูควรพยายามที่จะหลีกเลี่ยงการพูดซ้ำซาก และหยุดยั้งเกี่ยวกับการสั่งงานให้นักเรียนทำ หรือให้นักเรียนประกอบกิจกรรมที่ไม่จำเป็นต่อสิ่งที่นักเรียนต้องการ หรือคาดหวังที่จะทำให้เกิดขึ้นเร็วๆ

6. ครูจะต้องระวังที่จะไม่ทำโทษหรือคาดโทษนักเรียนคนใดคนหนึ่งอย่างไม่มีเหตุผลแล้วเป็นผลกระทบกระเทือนต่อนักเรียนทั้งชั้น ทำให้นักเรียนทั้งชั้นไม่มีความสุขจนทำงานไม่ได้

แลนเดอร์ (Lander, 1993) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นปีที่ 5-6 และ 8-9 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีของครู เป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดในการวัดเจตคติที่ดีของนักเรียนที่มีต่อโรงเรียน ซึ่งวัดได้จากข้อคำถาม 5 ข้อย่อย ได้แก่ นักเรียน รู้สึกตื่นเต้นและสนใจสิ่งที่กำลังเรียนอยู่เพียงใด เขาทำอะไรในห้องเรียนกันบ้าง นักเรียนรู้สึกว่าการเรียนมีความสนุกแค่ไหน ชอบสิ่งที่น่าสนใจที่กำลังเรียนอยู่แค่ไหน และการวัดเจตคติที่ดีต่อโรงเรียนของนักเรียนวัดได้จากข้อคำถาม 4 ข้อ ได้แก่ นักเรียนต้องการไปโรงเรียนทุกวันจริงหรือไม่ นักเรียนอยากจะทำอะไรที่โรงเรียนหรือไม่ นักเรียนมีความสุขที่อยู่โรงเรียนหรือไม่ และนักเรียนปรับตัวได้ดีกับโรงเรียน หรือไม่

เชิน (Shen, 1993: 16-18) ได้ทำวิจัยเชิงคุณภาพ การศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข พบว่าระบบการศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข เป็นผลมาจากความเหมาะสมมาจากการใช้วิธีการสอน โดยครูสามารถดึงความสนใจและความนึกคิดของนักเรียนออกมา โดยการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในชั้นเรียน มีผู้ให้คำแนะนำ กลุ่มความสนใจ การเยี่ยมชมโรงงาน การใช้เครื่องมือ การดูวิดีโอและการค้นคว้าโครงสร้างคอมพิวเตอร์ มองความสนใจอย่างกว้างๆ จัดประสบการณ์หลากหลายแนะนำอย่างฉลาดนำไปสู่การค้นคว้าและทำให้วิชาเคมีสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน ความจำเป็นพื้นฐานและรอบตัวเรานำมาเรียนรู้ได้ คำถามนำก่อนเรียน การตอบกระทู้ การแสดงความคิดเห็นและการมีกิจกรรมที่สร้างสรรค์ ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จของการศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข

เมทธา (Mehta, 1993) ได้ทำวิจัยเชิงทดลอง โดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบร่วมมือในวิชาคณิตศาสตร์ แก่นักศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ โดยการดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนตามแผนการสอนที่วางไว้ แล้วทดสอบนักเรียนแต่ละคนในเนื้อหาวิชาที่สอน นอกจากนี้ยังรู้สึกว่าการเรียนแบบร่วมมือเป็นการเรียนรู้ที่สนุกสนานและมีประโยชน์สำหรับตนเอง

ริงเกอร์ (Ringer, 1998) ได้ศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างความพึงพอใจในการทัศนศึกษาออกโรงเรียนกับพฤติกรรมการเรียนของนักเรียนโรงเรียนเดอะเลค วอร์ท คริสเตียน (The lake woeth Christian School) มลรัฐฟลอริดา สหรัฐอเมริกา โดยครูจำนวน 4 คน ได้นำนักเรียนจำนวน 17 คน ไปทัศนศึกษาในแอฟริกาใต้เป็นระยะเวลา 15 วัน ณ ประเทศซิมบับเว และประเทศบอสวานา ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนมีความกระตือรือร้นในการทำสิ่งต่างๆ เป็นอย่างมาก และนักเรียนสามารถวางแผนการเรียนรู้ในสิ่งที่ตนสนใจได้เป็นอย่างดีเนื่องจากกิจกรรมต่างๆ ที่โรงเรียนจัดขึ้นมีบรรยากาศที่สนุกสนาน

ฟีแลนด์ (Phelan, 1999) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักเรียนและครูที่มีต่อบรรยากาศในโรงเรียน จำนวน 9 โรงเรียน ในเมืองบาร์เกน รัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยเป็นโรงเรียนรัฐบาล จำนวน 6 โรงเรียน โรงเรียนศาสนา จำนวน 2 โรงเรียน และโรงเรียนเอกชน 1 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้สภาพบรรยากาศในโรงเรียนของครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กัน

นอกจากนี้ยังพบว่าคุณลักษณะของครูที่ดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียนและมีลักษณะความเป็นมิตรจะทำให้
นักเรียนมีความรักในการเรียนและมีความสุขเมื่อมาโรงเรียนและใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน

ฮูด (Hood, 2002) ได้วิจัยเชิงคุณภาพ เรื่องการเรียนรู้สู่การใส่ใจในการศึกษาเชิง
คุณภาพสัมพันธภาพระหว่างครูที่มีประสบการณ์ในการสอนทั้ง 12 คนกับนักเรียนของพวกเขา
วัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพัฒนาการของสัมพันธภาพระหว่างครูกับนักเรียน กลุ่มตัวอย่างคือ ครูผู้หญิง
จำนวน 12 คน ที่มีประสบการณ์การสอนตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป จากโรงเรียนประถมศึกษาใน
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐคาโรไลนา โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์ การสังเกตแบบมีส่วนร่วม และ
การเยี่ยมชมการสอนในชั้นเรียน ผลการวิจัยพบว่า พื้นฐานครอบครัวและชั้นเรียนครอบครัวของ
ครอบครัวของครู การเอาใจใส่ครอบครัวของครูมีอิทธิพลต่อการดูแลเอาใจใส่ต่อวิถีครอบครัวและ
นักเรียนของพวกเขา การสร้างสัมพันธภาพระหว่างนักเรียน สร้างชั้นเรียนให้มีความเป็นกันเอง
แบบครอบครัวและเอาใจใส่ต่อการสอน ครูมีลักษณะ 7 ประการที่ช่วยทำให้ชั้นเรียนมีความเป็น
กันเองแบบครอบครัว ดังนี้

1. ครูต้องทำให้นักเรียนมีความสุขทั้งในโรงเรียนและบ้าน
2. ครูมีความคาดหวังที่ดีสำหรับอนาคตของนักเรียน
3. ครูต้องการให้นักเรียนมีความรู้ที่ดี
4. ครูสร้างโอกาสให้กับนักเรียนมีประสบการณ์ที่สำคัญอันนำมาสู่ความทรงจำที่ดี
5. ครูยึดมั่นในกฎระเบียบข้อบังคับและเห็นความสำคัญ
6. ครูสอนให้นักเรียนมีระเบียบวินัย
7. ครูมีการแลกเปลี่ยนความรู้กับนักเรียนและช่วยให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้

ด้วยตนเอง

โรเบอร์ตา (Roberta, 2002) ได้ทำวิจัยสำรวจความพึงพอใจของนักเรียนที่มีต่อการ
เรียนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีมโดยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสังเกต
การสัมภาษณ์และการประเมินนักเรียนว่าการสอนด้วยกระบวนการสอนเป็นทีมจะทำให้นักเรียนได้รับ
ประโยชน์สิ่งใดบ้าง ด้วยการเก็บรวบรวมข้อมูล 2 มิติ คือกลุ่มครูที่ร่วมกันสอน และกลุ่มนักเรียนที่
เรียนด้วยกระบวนการสอนที่เป็นทีมดังกล่าวซึ่งการสัมภาษณ์ของผู้วิจัยที่ดำเนินการสัมภาษณ์กับ
นักเรียนมีทั้งหมด 8 ข้อ ดังนี้

1. นักเรียนคาดหวังสิ่งใดจากการเรียนในห้องเรียนนี้
2. นักเรียนคิดว่าห้องเรียนนี้แตกต่างจากห้องเรียนอื่นๆ อย่างไร
3. นักเรียนคิดอย่างไรที่ได้เรียน 2 วิชาในช่วงเวลาเดียวกัน
4. นักเรียนได้เรียนรู้อะไรจากการทำแฟ้มสะสมงาน
5. นักเรียนต้องการให้มีการจัดการเรียนการสอนลักษณะนี้ในห้องเรียนอื่นๆ หรือไม่
6. นักเรียนประทับใจหรือชอบอะไรมากที่สุดจากการเรียนในห้องนี้
7. นักเรียนไม่ชอบสิ่งใดมากที่สุดจากการเรียนในห้องนี้
8. ถ้านักเรียนต้องการปรับปรุงการเรียนการสอนลักษณะนี้นักเรียนจะปรับปรุง

สิ่งใด

ผลจากการวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการมีความสุขในการเรียนของนักเรียน คือ นักเรียนประเมินผลการเรียนของตนเองว่า ประทับใจและไม่อยากลิ้มเพื่อนและระยะเวลาที่อยู่ในช่วงการเรียน

วอร์เลย์ (Wonley, 2005: Abstract) ได้ทำการวิจัยเชิงคุณภาพเรื่องสัดส่วนที่เหมาะสมที่จะสร้างความเกี่ยวพันระหว่างศาสตราจารย์และนักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาชั้นสูง การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปรากฏการณ์นิยมอธิบายและบรรยายถึงสัดส่วนที่เหมาะสมของความเข้าใจของศาสตราจารย์ 3 ท่าน แห่งมหาวิทยาลัย ในรัฐทางตะวันตกเฉียงใต้ของอเมริกา เกี่ยวกับอะไรเป็นสิ่งที่สำคัญที่ช่วยให้เกิดความเกี่ยวพันกันระหว่างศาสตราจารย์และนักศึกษาที่จบการศึกษาแล้ว ผลการวิจัยพบว่า ศาสตราจารย์ทั้ง 3 ท่านเห็นด้วยกับการพบปะสนทนาจากพวกเขาและจัดหาความต้องการพื้นฐานทางด้านจิตใจทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน/พลัง, เอาใจใส่/ความเป็นเจ้าของ, สนุกและอิสระ, ความช่วยเหลือของศาสตราจารย์ที่สนับสนุนและช่วยเหลือนักศึกษาของพวกเขา ถ้าต้องการทางจิตใจของศาสตราจารย์ที่สมบูรณ์ก่อนเข้าห้องเรียน พวกเขาสามารถนำพานักศึกษาให้มีความเฉลียวฉลาดเพิ่มขึ้นมีความไว้วางใจมากขึ้นและมีความสุข และเปิดโอกาสและยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลและความต้องการของนักศึกษาประการที่สอง หัวเรื่องที่มีความสนุก และตกลงขบขัน หนึ่งหรือสองหัวเรื่องจะต้องมีความชัดเจนและโดดเด่น ซึ่งศาสตราจารย์ ทั้ง 3 ท่านได้ใช้และเชื่อว่าเป็นสิ่งสำคัญสำหรับกระบวนการเรียนรู้ของนักศึกษาของพวกเขา สิ่งสำคัญทั้ง 3 ประการนี้ถูกใช้อย่างเหมาะสมโดย ศาสตราจารย์ที่ทำให้ให้นักศึกษาของพวกเขามีโอกาสอย่างมากที่จะประสบความสำเร็จ นอกจากนั้นศาสตราจารย์ยังใช้สิ่งสำคัญหลายประการที่จะสร้างความเกี่ยวพันกันระหว่างนักศึกษาของพวกเขา ความสนุก/ความตกลงขบขันและความเหมาะสมของนักศึกษาที่เป็นสิ่งสำคัญช่วยสนับสนุนให้เกิดความเกี่ยวพันระหว่างศาสตราจารย์และนักศึกษา

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขและแนวคิดทฤษฎีจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสรุปผลการวิเคราะห์ปัจจัยหรือตัวแปรที่น่าจะทำได้ให้นักเรียนเรียนรู้อย่างมีความสุขโดยแยกเป็นส่วนหนึ่งของแนวคิดของนักการศึกษา และงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขดังแสดงในตาราง 1

ตาราง 1 วิเคราะห์ปัจจัยจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของนักเรียน

ตัวแปรที่ศึกษา	แนวคิด/งานวิจัย								
	1. ศิรินันท์ (2524)	2. กรมวิชาการ (2535)	3. จินดา (2535)	4. กิตยวีร์ และคณะ	5. ปรีศณี (2541)	6. พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต) (2541)	7. สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ(2542)	8. อุมพร (2543)	9. กรมวิชาการ (2543)
ความภูมิใจในตนเอง	✓			✓				✓	
ความสามารถในการปรับตัว				✓				✓	
การได้เลือกตามความถนัดและความสนใจ				✓		✓			✓
การได้รับการยอมรับ	✓			✓	✓	✓		✓	
เจตคติต่อครู									
บรรยากาศในห้องเรียน	✓		✓	✓	✓	✓	✓		
ความเหมาะสมของบทเรียน				✓	✓		✓	✓	
กิจกรรมในการเรียนการสอน	✓			✓	✓		✓	✓	✓
สื่อการเรียนการสอน	✓			✓	✓		✓		✓
การประเมินผลการเรียนการสอน				✓			✓		
คุณลักษณะของครู		✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓
ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม									
การอยู่ร่วมกับผู้อื่น									
การมีเป้าหมายในชีวิต	✓					✓			
สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวัน								✓	

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	แนวคิด/งานวิจัย											
	10. วราศิริ (2543)	11. ฝ่องลักษณ์ (2543)	12. นิตยา (2543)	13. คັນสนีย์ (2544)	14. วิเศษ (2544)	15. อารี (2544)	16. พิมพ์ฤทธิ์ (2544)	17. โสภณ (2545)	18. อมรรัตน์ (2545)	19. มารุต (2546)	20. สายสมร (2546)	21. สุขุมล อุดม (2548)
ความภูมิใจในตนเอง	✓					✓				✓		
ความสามารถในการปรับตัว										✓		
การได้เลือกตามความถนัดและความสนใจ	✓			✓		✓						
การได้รับการยอมรับ	✓			✓	✓	✓		✓				
เจตคติต่อครู										✓		
บรรยากาศในห้องเรียน		✓		✓		✓		✓			✓	
ความเหมาะสมของบทเรียน		✓		✓	✓			✓		✓		
กิจกรรมในการเรียนการสอน	✓	✓		✓			✓	✓		✓	✓	
สื่อการเรียนการสอน	✓	✓		✓				✓		✓		
การประเมินผลการเรียนการสอน	✓	✓		✓	✓			✓		✓		
คุณลักษณะของครู	✓	✓	✓	✓					✓	✓		✓
ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม												✓
การอยู่ร่วมกับผู้อื่น												
การมีเป้าหมายในชีวิต												
สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน	✓				✓			✓				

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	แนวคิด/งานวิจัย										
	22. สายทิพย์ (2548)	23. เพชรพรพรรณ (2548)	24. ปริญญา (2550)	25. บพิตร (2550)	26. รวิวรรณ , รุ่งนภา	27. จุฬาลักษณ์ (2553)	28. Prescott (1963)	29. Ohles (1970)	30. Gilbert (1979)	31. Kounin (1990)	32. Mehta (1993)
ความภูมิใจในตนเอง	✓	✓		✓							
ความสามารถในการปรับตัว				✓							
การได้เลือกตามความถนัดและความสนใจ	✓			✓							
การได้รับการยอมรับ	✓			✓			✓		✓		
เจตคติต่อครู											
บรรยากาศในห้องเรียน		✓		✓		✓				✓	
ความเหมาะสมของบทเรียน		✓		✓		✓					
กิจกรรมในการเรียนการสอน	✓	✓	✓	✓						✓	✓
สื่อการเรียนการสอน	✓	✓		✓							
การประเมินผลการเรียนการสอน		✓		✓							
คุณลักษณะของครู	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓	✓	✓	
ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม		✓			✓						
การอยู่ร่วมกับผู้อื่น			✓	✓							
การมีเป้าหมายในชีวิต											
สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน											

ตาราง 1 (ต่อ)

ตัวแปรที่ศึกษา	แนวคิด/งานวิจัย											รวม (43)
	33. Shen (1993)	34. Lander (1993)	35. Emmer Evertson	36. Garbarino (1985)	37. Hessong & weeks	38. Ryff (1995)	39. Ringer (1998)	40. Phelan ,1999	41. Roberta,2002	42. Hood (2002)	43. Wonley (2005)	
ความภูมิใจในตนเอง				✓								10
ความสามารถในการปรับตัว						✓						5
การได้เลือกตามความถนัดและความสนใจ						✓						9
การได้รับการยอมรับ				✓				✓	✓			17
เจตคติต่อครู												1
บรรยากาศในห้องเรียน							✓					16
ความเหมาะสมของบทเรียน												12
กิจกรรมในการเรียนการสอน	✓		✓								✓	22
สื่อการเรียนการสอน			✓									14
การประเมินผลการเรียนการสอน			✓									11
คุณลักษณะของครู	✓	✓	✓		✓			✓		✓	✓	30
ลักษณะเพื่อนในกลุ่ม												3
การอยู่ร่วมกับผู้อื่น												2
การมีเป้าหมายในชีวิต				✓		✓						4
สิ่งที่เรียนรู้สามารถนำไปใช้ใน ชีวิตประจำวัน												4

จากตาราง วิเคราะห์ปัจจัยจากแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน ผู้วิจัยเลือกศึกษาปัจจัยภายนอกที่มีความถี่ตั้งแต่ 11 ขึ้นไป หรือคิดเป็น 20 เปอร์เซ็นต์ ของผู้ที่ศึกษาทั้งหมด ซึ่งได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน กิจกรรมในการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียนการสอน และคุณลักษณะของครู

ตาราง 2 สรุปแนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข
ของนักเรียน

ตัวแปร	แนวคิด/งานวิจัย
1. บรรยากาศในห้องเรียน	ศิรินันท์ ดำรงผล (2524) จินดา จิโน (2535) กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540) ปรีศนี จีรวงศ์รุ่งเรือง (2542) พระธรรมปิฎก(ป.อ.ปยุตโต) (2541) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2542) ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ (2543) ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544) อารี พันธมณี (2544) โสภณ โสมดี และคณะ (2545) สายสมร โลหะกิจ (2546) แพรวพรรณ พิเศษ (2548) บพิตร อิสระ (2550) จุฬาลักษณ์ (2553) Kounin (1990) Ringer (1998)
2. ความเหมาะสมของบทเรียน	กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540) ปรีศนี จีรวงศ์รุ่งเรือง (2542) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) อุมพร ตรังคสมบัติ (2543) ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ (2543) ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544) วิเศษ ชินวงศ์ (2544) โสภณ โสมดี และคณะ (2545) มารุต พัฒนาผล (2546) แพรวพรรณ พิเศษ (2548) บพิตร อิสระ (2550) จุฬาลักษณ์ (2553)

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวคิด/งานวิจัย
3. กิจกรรมในการเรียนการสอน	ศิรินันท์ ดำรงผล (2524) กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540) ปรีศนี จีรวงศ์รุ่งเรือง (2542) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) อุมาพร ตรังคสมบัติ (2543) กรมวิชาการ (2543) วราศิริ วงศ์สุนทร (2543) ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ (2543) ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544) พิมพ์ฤทธิ์ เทียงภักดี และคณะ (2544) โสภณ โสมดี และคณะ (2545) มารุต พัฒนาผล (2546) สายสมร โลหะกิจ (2546) สายทิพย์ แก้วอินทร์ (2548) แพรวพรรณ พิเศษ (2548) ปริญญา เรื่องทิพย์ (2550) บพิตร อีสระ (2550) Kounin (1990) Mehta (1993) Shen (1993) Emmer , Evertson & Anderson (1980) Wonley (2005)
4. สื่อการเรียนการสอน	ศิรินันท์ ดำรงผล (2524) กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540) ปรีศนี จีรวงศ์รุ่งเรือง (2542) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) กรมวิชาการ (2543) วราศิริ วงศ์สุนทร (2543) ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ (2543)

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวคิด/งานวิจัย
	คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544) โสภณ โสมดี และคณะ (2545) มารุต พัฒนาผล (2546) สายทิพย์ แก้วอินทร์ (2548) แพรวพรรณ พิเศษ (2548) บพิตร อีสระ (2550) Emmer , Evertson & Anderson (1980)
5. การประเมินผลการเรียน	กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) วราศิริ วงศ์สุนทร (2543) ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ (2543) คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544) วิเศษ ชินวงศ์ (2544) โสภณ โสมดี และคณะ (2545) มารุต พัฒนาผล (2546) แพรวพรรณ พิเศษ (2548) บพิตร อีสระ (2550) Emmer, Evertson & Anderson (1980)
6. คุณลักษณะของครู	กรมวิชาการ (2535) จินดา จิโน (2535) กิตติวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540) ปรีศนี จีรวงศ์รุ่งเรือง (2542) พระธรรมปิฎก (ป.อ.ปยุตโต) (2541) สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2543) กรมวิชาการ (2543) วราศิริ วงศ์สุนทร (2543) ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ (2543) นิตยา ยงภูมิพุทธา (2543) คันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544)

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	แนวคิด/งานวิจัย
	อมรรัตน์ ทรศนียากร (2545)
	มารุต พัฒนาผล (2546)
	สุพุมล อดุม (2548)
	สายทิพย์ แก้วอินทร์ (2548)
	แพรวพรรณ พิเศษ (2548)
	ปริญญา เรืองทิพย์ (2550)
	บพิตร อิสระ (2550)
	รวิวรรณ คำเงิน, รุ่งนภา จันทรา (2553)
	จุฬาลักษณ์ (2553)
	Ohles (1970)
	Gilbert (1979)
	Kounin (1990)
	Shen (1993)
	Lander(1993)
	Emmer, Evertson & Anderson (1980)
	Hessong & weeks (1987)
	Phelen (1999)
	Hood (2002)
	Wonley (2005)

จากการวิเคราะห์ตัวแปรที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข จากแนวคิดทฤษฎี เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยได้คัดเลือกตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 6 ตัวแปร ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน กิจกรรมในการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน และคุณลักษณะของครู

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการดำเนินการวิจัย ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ
4. การเก็บรวบรวมข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ปีการศึกษา 2555 จำนวน 19,598 คน จากโรงเรียนทั้งหมด 843 โรง

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนละ 1 ห้อง จำนวน 1,000 คน จากห้องเรียน 30 ห้อง จากโรงเรียน 30 โรง ซึ่งได้มาโดยการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) มีลำดับขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ใช้เขตพื้นที่ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นหน่วยการสุ่ม สุ่มเขตพื้นที่การศึกษามา ร้อยละ 50 จากทั้งหมด 4 เขต โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Sample Sampling) ได้ 2 เขต คือ เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 1 และเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4

ขั้นที่ 2 ใช้โรงเรียนเป็นหน่วยในการสุ่ม (Sampling Unit) โดยเลือกโรงเรียนที่จะเป็นกลุ่มตัวอย่างในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โดยสุ่มตามสัดส่วนขนาดโรงเรียน 3 ประเภท ได้แก่ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ซึ่งโรงเรียนขนาดใหญ่สุ่มได้จำนวน 9 โรงเรียน ขนาดกลางสุ่มได้จำนวน 16 โรง และโรงเรียนขนาดเล็กสุ่มได้จำนวน 5 โรง รวมทั้งหมดได้จำนวน 30 โรง

ขั้นที่ 3 สุ่มห้องเรียนที่อยู่ในโรงเรียนที่ได้รับการสุ่ม จำนวน 1 ห้องเรียน โดยมีวิธีการสุ่มดังนี้

- 1) โรงเรียนที่มี 1 ห้องเรียน ใช้วิธีการเจาะจง (Purposive Sampling)
- 2) โรงเรียนที่มีมากกว่า 1 ห้องเรียน ใช้วิธีการสุ่มแบบง่าย สุ่มมา 1 ห้องเรียน (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,000 คน ดังรายละเอียดในตาราง 3

ตาราง 3 จำนวนนักเรียนกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ขนาดโรงเรียน	โรงเรียน	จำนวน ห้องเรียน	นักเรียนกลุ่ม ตัวอย่าง
โรงเรียนขนาดใหญ่	อนุบาลคูเมือง	1	36
	วัดบ้านปะเคียบ	1	32
	ชุมชนบ้านหนองขमार	1	34
	บ้านหินเหล็กไฟ	1	31
	วัดโพธิ์	1	35
	ชุมชนบ้านดอนมนต์	1	34
	อนุบาลพุทไธสง(โอบาสประชาชนกุล)	1	35
	บ้านสวายจิก	1	40
	เสนศิริอนุสรณ์	1	31
โรงเรียนขนาดกลาง	วัดบ้านเบาน้อย	1	31
	บ้านเขว้า	1	35
	วัดสระบัว	1	33
	วัดท่าเยี่ยม	1	31
	วัดบ้านพลับ	1	37
	วัดสุคันธารมย์	1	30
	สามัคคีมีชัยวิทยา	1	32
	วัดบ้านเมืองฝาง	1	38
	บ้านโคกกลาง	1	30
	บ้านตลาดควาย	1	31
โรงเรียนขนาดเล็ก	สะแกโครงอนุสรณ์	1	36
	บ้านไผ่รินทร์	1	33
	บ้านบุชีเหล็ก	1	31
	บ้านห้วยศาลา	1	36
	บ้านซ่อมผกา	1	36
	บ้านหัวสะพาน	1	31
	บ้านจิก	1	31
	บ้านหัวช้าง	1	33
	บ้านหนองไผ่	1	32
	บ้านหนองพะอง	1	31
	วัดบ้านกะหาด	1	34
รวม		30	1,000

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยเป็นแบบสอบถามสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย ข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ และขนาดโรงเรียน ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (checklist) จำนวน 2 ข้อ มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจข้อมูลพื้นฐานของนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขในระดับนักเรียนของนักเรียนชั้นประถมศึกษาชั้นปีที่ 6 ได้แก่ 1) บรรยากาศในห้องเรียน 2) ความเหมาะสมของบทเรียน 3) กิจกรรมในการเรียนการสอน 4) สื่อการเรียนการสอน 5) การประเมินผลการเรียน 6) คุณลักษณะของครู โดยมีลักษณะเป็นแบบมาตราประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามเกี่ยวกับการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 10 ข้อ

วิธีสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ

การสร้างแบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร ตำรา งานวิจัย และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดกรอบแนวคิด นิยามของตัวแปร โครงสร้างของตัวแปรที่ต้องการวัด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม

ขั้นตอนที่ 2 สร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องกับนิยามศัพท์ของตัวแปร

ขั้นตอนที่ 3 นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความครอบคลุมของข้อคำถาม ความเหมาะสมของปริมาณข้อคำถาม ความชัดเจนของภาษาและรูปแบบของแบบสอบถาม แล้วนำมาปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 4 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษาให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือด้านความตรงเชิงเนื้อหา โดยการตรวจสอบความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด (Index of Congruency : IOC) ความครอบคลุมของข้อคำถาม และความชัดเจนของภาษา โดยผู้วิจัยได้กำหนดผู้เชี่ยวชาญในการตรวจสอบ 5 ท่าน ดังนี้

1. รองศาสตราจารย์ สมนึก ภัททิยธนี ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดผลและประเมินผล อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
2. อาจารย์ ดร.ญาณภัทร สีหะมงคล ผู้เชี่ยวชาญด้านการวิจัยการศึกษา อาจารย์ประจำภาควิชาวิจัยและพัฒนาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
3. อาจารย์ ดร. อารยา ปิยะกุล ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา อาจารย์ประจำภาควิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

4. อาจารย์ ดร.จิระพร ชะโน ผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรและการสอน อาจารย์ประจำภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

5. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วินิรณี ทศนะเทพ ผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยาการศึกษา ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์

โดยใช้เกณฑ์การพิจารณาการให้คะแนน ดังนี้

คะแนน +1 เมื่อแน่ใจว่า แบบสอบถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

คะแนน 0 เมื่อไม่แน่ใจว่า แบบสอบถามนั้นวัดได้ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

คะแนน -1 เมื่อแน่ใจว่า แบบสอบถามนั้นวัดได้ไม่ตรงตามนิยามศัพท์เฉพาะ

ขั้นตอนที่ 5 วิเคราะห์ข้อมูลเพื่อหาความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามกับนิยามศัพท์เฉพาะ โดยให้ผู้เชี่ยวชาญแต่ละท่านใช้วิธีตรวจสอบรายการ (Checklist) แล้วผู้วิจัยนำมาค่าเฉลี่ย และพิจารณาคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ตั้งแต่ .50 ถึง 1.00 ไว้ พบว่ามีข้อเข้าเกณฑ์ 62 ข้อ จาก 70 ข้อ และได้ทำการคัดเลือกไว้ 62 ข้อ และปรับปรุงข้อคำถามตามที่คุณเชี่ยวชาญ แล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 5 คน เพื่อสอบถามความเข้าใจของคำชี้แจง และความชัดเจนของข้อคำถาม

ขั้นตอนที่ 6 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (try out) กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 100 คน

ขั้นตอนที่ 7 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืน มาวิเคราะห์หาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนของข้อคำถามกับคะแนนรวม (Item – total Correlation) ได้ค่าอยู่ระหว่าง .224 ถึง .614 และค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับมีค่าเท่ากับ .941 โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) โดยคัดเลือกข้อที่มีสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมที่มีนัยสำคัญทางสถิติในทางบวก (ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน, 2551: 72-73)

ขั้นตอนที่ 8 นำผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขและจัดทำเป็นแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์พร้อมนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริง

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยนำเครื่องมือที่สร้างแล้ว ซึ่งได้รับการตรวจสอบคุณภาพแล้วไปดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. ทำหนังสือขอความร่วมมือในการวิจัยจากบัณฑิตวิทยาลัย ถึงผู้อำนวยการโรงเรียน เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ส่งแบบสอบถามเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ และเก็บข้อมูลด้วยตนเอง ในเขต อำเภอคูเมือง
3. โทรศัพท์ติดตามเพื่อขอความร่วมมือจากโรงเรียน
4. นำแบบสอบถามที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลที่สมบูรณ์ มาลงรหัส (Coding) เพื่อใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อพัฒนาและตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ
แบบสอบถามข้อมูลนักเรียน ใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ
ดังนี้

1.1 ความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) ของข้อคำถามแต่ละข้อกับ
วัตถุประสงค์ที่ต้องการถามหรือวัด โดยใช้สูตร IOC หาค่าเฉลี่ยดัชนีความสอดคล้องของผู้เชี่ยวชาญ
ทั้งหมด

1.2 อำนาจจำแนก (Discrimination) โดยใช้วิธีการหาค่าสหสัมพันธ์ระหว่างคะแนน
รายข้อกับคะแนนรวมของข้ออื่นๆ ที่เหลือทั้งหมด (Item Total Correlation) โดยใช้สูตรสหสัมพันธ์
แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

1.3 ความเชื่อมั่น (Reliability) ของเครื่องมือทั้งฉบับ โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา
(α -Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach)

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเป็นการวิเคราะห์เพื่อศึกษาลักษณะของข้อมูลตัวแปร
แต่ละตัวและตรวจสอบข้อตกลงเบื้องต้น การวิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้มีดังนี้

2.1 วิเคราะห์สถิติเบื้องต้นเกี่ยวกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียน ในการวิเคราะห์
ความถี่ (f) และร้อยละ (%)

2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นของตัวแปรในโมเดล ซึ่งเป็นข้อมูลที่ได้จาก แบบสอบถาม
ที่เป็นแบบประมาณค่า (rating scale) สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S) ค่าสูงสุด (MAX) ค่าต่ำสุด (MIN) ค่าความเบ้ (SK) และค่าความโด่ง
(Kur) เพื่อศึกษาลักษณะการแจกแจงและการกระจายของตัวแปร

2.3 การตรวจสอบความสัมพันธ์เชิงเส้นตรงระหว่างตัวแปร (linearity) โดยการหาค่า
สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (r_{xy}) ให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานใน
การวิเคราะห์โมเดลสมการโครงสร้าง จะพิจารณาว่าตัวแปรอิสระต้องมีความสัมพันธ์ เชิงเส้นตรง
(linearity) กับตัวแปรตาม และ ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกันนั้นไม่ควรสูงเกิน .80
ถ้าตัวแปรใดมีความสัมพันธ์กันสูงจะตัดตัวแปรอิสระตัวนั้นออก หรืออาจมีการรวมตัวแปรอิสระที่มี
ความสัมพันธ์กันสูงเข้าด้วยกัน โดยเกณฑ์การพิจารณาว่าตัวแปรสองตัวมีความสัมพันธ์กันในระดับใด
โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ซึ่งมีเกณฑ์กว้างๆ ดังนี้ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2543: 144)

ตาราง 4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ระดับความสัมพันธ์
$r > .80 $	สูง
$.60 < r < .79 $	ค่อนข้างสูง
$.40 < r < .59 $	ปานกลาง
$.20 < r < .39 $	ค่อนข้างต่ำ
$r < .19 $	ต่ำ

3. การวิเคราะห์ส่วนนี้ใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

นอกจากค่าสหสัมพันธ์ดังกล่าว ยังต้องวิเคราะห์เพื่อพิจารณาความเหมาะสมว่าตัวแปรมีความเหมาะสมในการวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ ด้วยสถิติวิเคราะห์ ค่าดัชนี Kaiser – Meyer – Olkin (KMO) เป็นดัชนีเปรียบเทียบขนาดของค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์และขนาดของสหสัมพันธ์บางส่วน (partial correlation) ระหว่างตัวแปร แต่ละคู่ เมื่อจัดความแปรปรวนของตัวแปรอื่นๆ ออกไปแล้วว่า มีความสัมพันธ์กันระหว่างตัวแปรมากพอ (measure of sampling adequacy) ที่จะนำมาวิเคราะห์องค์ประกอบหรือไม่ ถ้าหาก KMO มีค่า เข้าใกล้ 1 แสดงว่ามีความเหมาะสมมาก ส่วนค่าที่น้อยกว่า 0.50 เป็นค่าที่ไม่เหมาะสมและไม่สามารถยอมรับได้ รายละเอียดเกณฑ์ค่าดัชนี KMO เป็นดังนี้ (Hair et al., 1998)

ตาราง 5 เกณฑ์พิจารณาค่าดัชนี KMO

ค่าดัชนี Kaiser – Meyer – Olkin (KMO)	ระดับความเหมาะสม
$KMO > .90$	ดีมาก
$.80 < KMO < .89$	ดี
$.70 < KMO < .79$	ปานกลาง
$.60 < KMO < .69$	น้อย
$.50 < KMO < .59$	น้อยมาก
$KMO < .50$	ไม่เหมาะสมและไม่สามารถยอมรับได้

4. การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐาน

การวิเคราะห์เพื่อทดสอบสมมติฐานเป็นการตรวจสอบปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้เทคนิคการวิเคราะห์อิทธิพล (Path Analysis : PA) ด้วยโปรแกรม Mplus version 6.11

ในการตรวจสอบความตรง หากโมเดลที่ได้ไม่มีความตรง ผู้วิจัยจะปรับโมเดลแล้ววิเคราะห์ใหม่ การปรับแก้ไขจะทำตามข้อเสนอแนะของโปรแกรม โดยพิจารณาจากดัชนีปรับรูปแบบ (Modification Indices) และพื้นฐานทางทฤษฎีที่ผู้วิจัยศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จนกว่าจะได้โมเดลที่มีความตรง โดยการพิจารณาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ใช้เกณฑ์ดังนี้ ดังนี้ (สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช, 2555: 33)

ตาราง 6 เกณฑ์ของสถิติวัดระดับความกลมกลืน

สถิติวัดระดับความกลมกลืน	เกณฑ์ความกลมกลืน
χ^2 / df	น้อยกว่า 2 หรือน้อยกว่า 5 (กรณีโมเดลซับซ้อนมาก)
ดัชนี Tucker-Lewis Index (TLI) หรือ NNFI	ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป ตั้งแต่ 0.95 ขึ้นไปจะอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
ดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index (CFI))	ตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป ตั้งแต่ 0.95 ขึ้นไปจะอยู่ในเกณฑ์ดีมาก
ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า ความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA)	น้อยกว่า 0.05 สอดคล้องดีมาก ตั้งแต่ 0.05 ถึง 0.079 สอดคล้องดี ตั้งแต่ 0.08 ถึง 0.099 ถือว่าสอดคล้องพอใช้ ตั้งแต่ 0.10 ขึ้นไป ถือว่าไม่สอดคล้อง
ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ มาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual : SRMR)	น้อยกว่า 0.05 สอดคล้องดี ตั้งแต่ 0.05 ถึง 0.079 สอดคล้องพอใช้ ตั้งแต่ 0.08 ขึ้นไป ถือว่าไม่สอดคล้อง

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์หาคุณภาพของเครื่องมือ มีดังนี้

1.1 หาค่าดัชนีความสอดคล้อง โดยหาจากการพิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์โดยใช้สูตรของโรวินสลิ และแฮมเบลตัน (สมนึก ภัททิยธนี, 2544)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ค่าความสอดคล้องระหว่างจุดประสงค์กับข้อคำถาม
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด

1.2 วิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถาม โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่าย (Item Total Correlation) โดยใช้สูตร (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2553: 97)

$$r = \frac{N \sum XY - (\sum X)(\sum Y)}{\sqrt{[N \sum X^2 - (\sum X)^2][N \sum Y^2 - (\sum Y)^2]}}$$

เมื่อ	r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง X กับ Y
	$\sum X$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนชุด X
	$\sum Y$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนนชุด Y
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของคะแนนชุด X
	$\sum Y^2$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของกำลังสองของคะแนนชุด Y
	$\sum XY$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลคูณระหว่าง X กับ Y
	N	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่ม

1.3 หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามที่เป็นมาตราส่วนประมาณค่าโดยใช้สัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) โดยใช้สูตรดังนี้ (สมบัติ ท้ายเรือคำ, 2546)

$$\alpha = \frac{k}{k-1} \left[1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right]$$

เมื่อ	α	แทน	สัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	k	แทน	จำนวนข้อของเครื่องมือทั้งหมด
	$\sum S_i^2$	แทน	ผลรวมของค่าความแปรปรวนของคะแนนรายข้อ
	S_t^2	แทน	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

2. สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัย

สถิติพื้นฐาน ได้แก่

2.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) โดยใช้สูตรดังนี้ (สุนทรพจน์ ดำรงพานิช, 2554: 36)

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{n}$$

เมื่อ	$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum x$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของคะแนน
	n	แทน	จำนวนข้อมูลทั้งหมดจากกลุ่มตัวอย่าง

2.2 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้สูตรดังนี้
(สุนทรพจน์ ดำรงพานิช, 2554: 62)

$$S.D. = \sqrt{\frac{n \sum x^2 - (\sum x)^2}{n(n-1)}}$$

เมื่อ	S.D.	แทน	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	X	แทน	คะแนนแต่ละคน
	n	แทน	จำนวนสมาชิกในกลุ่มนั้น

2.3 ร้อยละ โดยใช้สูตรดังนี้ (บุญชม ศรีสะอาด, 2553: 122)

$$P = \frac{f}{N} \times 100$$

เมื่อ	p	แทน	ร้อยละ
	f	แทน	ความถี่ที่ต้องการแปลงให้เป็นร้อยละ
	N	แทน	จำนวนความถี่ทั้งหมด

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัย

สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานการวิจัยมีดังนี้

3.1 ไค-สแควร์ (Chi-Square Statistic) เป็นสถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐานทางสถิติว่า ฟังก์ชันความกลมกลืนมีค่าเป็นศูนย์ ค่าสถิติไค-สแควร์มีค่าต่ำมากยิ่งมีค่าใกล้เคียงศูนย์มากเท่าไรหรือค่าใกล้เคียงกับจำนวนองศาแห่งความเป็นอิสระ (Degree of Freedom) แสดงว่า โมเดลทางทฤษฎีมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

$$\chi^2 = (n - 1) F \left[S, \sum (\hat{\theta}) \right] ; df = \frac{1}{2}(k)(k + 1) - t$$

เมื่อ	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	d	แทน	องศาอิสระ
	k	แทน	จำนวนตัวแปรสังเกตได้
	$F \left[S, \sum (\hat{\theta}) \right]$	แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดลจากพารามิเตอร์

3.2 ดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบ CFI (comparative fit index) bentler (1990) ได้เสนอ CFI ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของ noncentral χ^2 distribution) ดัชนี CFI มีพิสัยอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 หากมีค่าสูงถึง 0.9 แปลได้ว่าโมเดลตามสมมุติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลมีสูตร ดังนี้ (ฉัตรศิริ ปิยะพิมลสิทธิ์, 2541)

$$CFI = 1 - \frac{\chi_t^2 - df_t}{\chi_I^2 - df_I}$$

เมื่อ	CFI	แทน	ดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบ
	χ_t^2	แทน	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตามสมมุติฐาน
	χ_I^2	แทน	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลอิสระ
	df_t	แทน	ค่าองศาอิสระของโมเดลตามสมมุติฐาน
	df_I	แทน	ค่าองศาอิสระของโมเดลอิสระ

3.3 ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีไม่อิงเกณฑ์ Tucker-Lewis Index (TLI) ดัชนี TLI มีค่าตั้งแต่ 0 ขึ้นไป หากมีค่าสูงถึง 0.90 แปลได้ว่าโมเดลตามสมมุติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูล มีสูตรดังนี้ (George and Randall, 1996)

$$TLI = \frac{\frac{\chi_I^2}{df_I} - \frac{\chi_t^2}{df_t}}{\frac{\chi_I^2}{df_I} - 1}$$

เมื่อ	TLI	แทน	ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมพอดีไม่อิงเกณฑ์
	χ_t^2	แทน	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลตามสมมุติฐาน
	χ_I^2	แทน	ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดลอิสระ
	df_t	แทน	ค่าองศาอิสระของโมเดลตามสมมุติฐาน
	df_I	แทน	ค่าองศาอิสระของโมเดลอิสระ

3.4 ดัชนีการากำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA) มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้าค่าดัชนี RMSEA มีค่าต่ำกว่า 0.05 แสดงว่า โมเดลตามสมมุติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (นงลักษณ์ วิรัชชัย, 2542)

$$RMSEA = \sqrt{\frac{\hat{F}_0}{d}}$$

เมื่อ	RMSEA	แทน	ดัชนีรากลำสองเฉลี่ยของความแตกต่างโดยประมาณ
	$\hat{F}_0$	แทน	MAX (nF - d, 0)
	F	แทน	ค่าต่ำสุดของฟังก์ชันความกลมกลืนของโมเดล จากพารามิเตอร์
	n	แทน	ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง
	d	แทน	องศาอิสระ

3.5 ดัชนีค่ารากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual : SRMR) เป็นค่าดัชนีบอกความคลาดเคลื่อนจากการเปรียบเทียบระดับความกลมกลืนของโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ค่าดัชนี SRMR มีค่าอยู่ระหว่าง 0 ถึง 1 ถ้ามีค่าต่ำกว่า .05 แสดงว่า โมเดลตามสมมุติฐานมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ (Byrne, 1998; Diamantopoulos and Siguaw, 2000)

$$SRMR = \sqrt{\left\{ 2 \sum_{i=1}^p \sum_{j=1}^i [(S_{ij} - \hat{\sigma}_{ij}) / S_{ii} S_{jj}]^2 \right\} / p(p+1)}$$

เมื่อ	SRMR	แทน	ดัชนีรากลำสองค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือมาตรฐาน
	$S_{ii} S_{jj}$	แทน	ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของตัวแปร i และ j
	$\hat{\sigma}_{ij}$	แทน	ค่ามาตรฐาน
	p	แทน	จำนวนตัวแปรที่ใช้ในการวิเคราะห์

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1. สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล
2. การวิเคราะห์ข้อมูล
3. ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลและแปลความหมายของข้อมูล เพื่อให้เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยได้กำหนดความหมายของสัญลักษณ์ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

$\bar{x}$	แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)
S.D.	แทน ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
r_{xy}	แทน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน
R^2	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การทำนาย (Coefficient of Determination)
χ^2	แทน ดัชนีตรวจสอบความกลมกลืนประเภทค่าสถิติ ไค-สแควร์
df	แทน ค่าองศาอิสระ (Degree of Freedom)
p-value	แทน ระดับนัยสำคัญทางสถิติ
Sk	แทน ค่าความเบ้
Ku	แทน ค่าความโด่ง
b	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย
β	แทน ค่าสัมประสิทธิ์การถดถอยมาตรฐาน
TLI	แทน ดัชนีวัดระดับความเหมาะสมไม่อิงเกณฑ์ (Tucker – Lewis Index)
CFI	แทน ดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index)
SRMR	แทน ค่ามาตรฐานดัชนีรากที่สองของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนที่เหลือ (Standardized Root Mean Squared Residual)
RMSEA	แทน ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของค่าความแตกต่างโดยประมาณ (Root Mean Squared Error of Approximation)
DE	แทน อิทธิพลทางตรง (Direct Effect)
IE	แทน อิทธิพลทางอ้อม (Indirect Effect)
TE	แทน อิทธิพลรวม (Total Effect)
**	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
*	แทน ความมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สัญลักษณ์ที่ใช้แทนตัวแปร

CLA	แทน บรรยากาศในห้องเรียน
LES	แทน ความเหมาะสมของบทเรียน
ACT	แทน กิจกรรมในการเรียนการสอน
INS	แทน สื่อการเรียนการสอน
ASS	แทน การประเมินผลการเรียน
TEA	แทน คุณลักษณะของครู
HAP	แทน การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน

ลำดับขั้นตอนการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
2. ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
3. ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
4. ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรง ทางอ้อมของตัวแปรปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่าง
 - 1.1 ผลการวิเคราะห์การแจกแจงความถี่ ร้อยละ และสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับนักเรียน ประกอบด้วย ข้อมูลเกี่ยวกับ เพศและขนาดของโรงเรียน ดังตาราง 7

ตาราง 7 การแจกแจงความถี่ ร้อยละของสถานภาพผู้ตอบแบบสอบถามสำหรับนักเรียน

สถานภาพ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	435	43.50
หญิง	565	56.50
รวม	1,000	100.00
ขนาดของโรงเรียน		
โรงเรียนขนาดเล็ก	161	16.10
โรงเรียนขนาดกลาง	531	53.10
โรงเรียนขนาดใหญ่	308	30.80
รวม	1,000	100.00

จากตาราง 7 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ จำนวน 1,000 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 565 (ร้อยละ 56.50) เพศชาย จำนวน 435 (ร้อยละ 43.50) และส่วนใหญ่อยู่ในโรงเรียนขนาดกลาง จำนวน 531 คน (ร้อยละ 53.10) รองลงมาคือโรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวน 308 คน (ร้อยละ 30.80) และอยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก จำนวน 161 คน (ร้อยละ 16.10)

1.2 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ได้แก่ ตัวแปรบรรยากาศในห้องเรียน (CLA) ตัวแปรความเหมาะสมของบทเรียน (LES) ตัวแปรกิจกรรมในการเรียนการสอน (ACT) ตัวแปรสื่อการเรียนการสอน (INS) ตัวแปรการประเมินผลการเรียน (ASS) ตัวแปรคุณลักษณะของครู (TEA) ส่วนตัวแปรตาม คือ การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน (HAP)

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปร ผู้วิจัยนำข้อมูลจากโรงเรียนกลุ่มตัวอย่าง จาก 30 โรงเรียนใน 4 เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S) ค่าสูงสุด (Maximum: Max) ค่าต่ำสุด (Minimum: Min) ค่าความเบ้ (Skewness : Sk) และค่าความโด่ง (Kurtosis : Ku) ผลปรากฏดังตาราง 8

ตาราง 8 ผลการวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข
ของนักเรียน

ตัวแปร	N	Min	Max	$\bar{x}$	S	Sk	Ku
บรรยากาศในห้องเรียน (CLA)	1,000	2.50	5.00	4.20	0.60	-0.76	0.07
ความเหมาะสมของบทเรียน (LES)	1,000	2.00	5.00	4.22	0.61	-0.68	-0.34
กิจกรรมในการเรียนการสอน (ACT)	1,000	1.14	5.00	4.02	0.64	-0.73	0.41
สื่อการเรียนการสอน (INS)	1,000	1.00	5.00	4.22	0.61	-0.76	0.31
การประเมินผลการเรียน (ASS)	1,000	3.30	5.00	4.07	0.34	-0.63	-0.38
คุณลักษณะของครู (TEA)	1,000	3.00	5.00	4.05	0.71	0.02	-0.44
การเรียนรู้อย่างมีความสุขของ นักเรียน(HAP)	1,000	3.00	5.00	4.05	0.52	0.03	-0.32

จากตาราง 8 จากการวิเคราะห์ค่าสถิติเบื้องต้นของตัวแปรปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 7 ตัวแปร พบว่า ตัวแปรบรรยากาศในห้องเรียน (CLA) มีช่วงคะแนนการตอบแบบสอบถามตั้งแต่ 2.50-5.00 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.20 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.60 ค่าความเบ้และความโด่งเท่ากับ -0.76 และ 0.07 ตามลำดับ แสดงว่า การแจกแจงของข้อมูลมีค่าความโด่งสูงกว่าปกติ การแจกแจงมีลักษณะเบ้ซ้ายหมายความว่าบรรยากาศในห้องเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ย

ตัวแปรความเหมาะสมของบทเรียน (LES) มีช่วงคะแนนการตอบแบบสอบถามตั้งแต่ 2.00 - 5.00 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.22 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 ค่าความเบ้และความโด่งเท่ากับ -0.68 และ 0.34 ตามลำดับ แสดงว่า การแจกแจงของข้อมูลมีค่าความโด่งสูงกว่าปกติ การแจกแจงมีลักษณะเบ้ซ้ายหมายความว่าความเหมาะสมของบทเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ย

ตัวแปรกิจกรรมในการเรียนการสอน (ACT) มีช่วงคะแนนการตอบแบบสอบถามตั้งแต่ 1.14 -5.00 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.02 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.64 ค่าความเบ้และความโด่งเท่ากับ -0.73 และ 0.41 ตามลำดับ แสดงว่า การแจกแจงของข้อมูลมีค่าความโด่งสูงกว่าปกติ การแจกแจงมีลักษณะเบ้ซ้ายหมายความว่ากิจกรรมในการเรียนการสอนสูงกว่าค่าเฉลี่ย

ตัวแปรสื่อการเรียนการสอน (INS) มีช่วงคะแนนการตอบแบบสอบถามตั้งแต่ 1.00 - 5.00 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.22 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.61 ค่าความเบ้และความโด่งเท่ากับ -0.76 และ 0.31 ตามลำดับ แสดงว่า การแจกแจงของข้อมูลมีค่าความโด่งสูงกว่าปกติ การแจกแจงมีลักษณะเบ้ซ้ายหมายความว่าสื่อการเรียนการสอนสูงกว่าค่าเฉลี่ย

ตัวแปรการประเมินผลการเรียน (ASS) มีช่วงคะแนนการตอบแบบสอบถามตั้งแต่ 3.30 - 5.00 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.07 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.34 ค่าความเบ้และความโด่งเท่ากับ -0.63 และ -0.38 ตามลำดับ แสดงว่าการแจกแจงของข้อมูลมีค่าความโด่งสูงกว่าปกติ การแจกแจงมีลักษณะเบ้ซ้ายหมายความว่า การประเมินผลการเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ย

ตัวแปรคุณลักษณะของครู (TEA) มีช่วงคะแนนการตอบแบบสอบถามตั้งแต่ 3.00 - 5.00 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.05 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.71 ค่าความเบ้และความโด่งเท่ากับ 0.02 และ -0.44 ตามลำดับ แสดงว่าการแจกแจงของข้อมูลมีค่าความโด่งน้อยกว่าปกติ การแจกแจงมีลักษณะเบ้ซ้ายหมายความว่า คุณลักษณะของครูต่ำกว่าค่าเฉลี่ย

ตัวแปรเกณฑ์การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน (HAP) มีช่วงคะแนนการตอบแบบสอบถามตั้งแต่ 3.00 - 5.00 มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.05 แสดงว่า นักเรียนส่วนใหญ่มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.52 ค่าความเบ้และความโด่งเท่ากับ 0.03 และ -0.32 ตามลำดับ แสดงว่า การแจกแจงของข้อมูลมีค่าความน้อยสูงกว่าปกติ การแจกแจงมีลักษณะเบ้ซ้ายหมายความว่า นักเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนสูงกว่าค่าเฉลี่ย

1.3 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

การวิเคราะห์เป็นส่วนหนึ่งในการศึกษาความสอดคล้องกลมกลืนของโมเดลสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้จำนวน 7 ตัวว่ามีความสัมพันธ์กันหรือไม่ มีทิศทางและขนาดของความสัมพันธ์อย่างไรโดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ คือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) ผลการวิเคราะห์ดังรายละเอียดแสดงดังตาราง 9

ตาราง 9 ผลการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

ตัวแปร	CLA	LES	ACT	INS	ASS	TEA	HAP
CLA	1						
LES	.562 ^{**}	1					
ACT	.764 ^{**}	.595 ^{**}	1				
INS	.722 ^{**}	.553 ^{**}	.660 ^{**}	1			
ASS	.463 ^{**}	.487 ^{**}	.498 ^{**}	.564 ^{**}	1		
TEA	.447 ^{**}	.377 ^{**}	.473 ^{**}	.422 ^{**}	.347 ^{**}	1	
HAP	.578 ^{**}	.516 ^{**}	.555 ^{**}	.524 ^{**}	.404 ^{**}	.611 ^{**}	1

Bartlett's Test of Sphericity = 3.685 df = 21 p=.000

Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy = 0.878

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง 9 พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรสังเกตได้ จำนวน 7 ตัว มีความสัมพันธ์ทั้งหมด 21 คู่ มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 จำนวน 21 คู่ มีขนาดความสัมพันธ์ระหว่าง .347 ถึง .764 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าสูงสุด คือ ตัวแปร กิจกรรมในการเรียนการสอน (ACT) กับ ตัวแปรบรรยากาศในห้องเรียน (CLA) เท่ากับ .764 ส่วนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรที่มีค่าต่ำสุด คือ ตัวแปรคุณลักษณะของครู (TEA) กับตัวแปรการประเมินผลการเรียน (ASS) เท่ากับ .347

เมื่อพิจารณาผลการทดสอบค่าสถิติ Bartlett's Test of Sphericity ซึ่งเป็นค่าสถิติทดสอบสมมติฐานว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์นั้นเป็นเมทริกซ์เอกลักษณ์ (Identity Matrix) หรือไม่ พบว่ามีค่าเท่ากับ 3.685 ($p < .01$) แสดงให้เห็นว่าเมทริกซ์สหสัมพันธ์มีความแตกต่างจากเมทริกซ์เอกลักษณ์อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ค่าดัชนี Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy ซึ่งมีค่าเข้าใกล้ 1 (.878) แสดงให้เห็นว่าตัวแปรต่างๆ มีความสัมพันธ์กันมาก และเหมาะสมที่จะนำไปใช้ในการวิเคราะห์ และตรวจสอบความสอดคล้องของโมเดลสมการโครงสร้างตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ต่อไป

2. ผลการพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน ตามสมมติฐาน

ผลการตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของบรรยากาศในห้องเรียน (CLA) ความเหมาะสมของบทเรียน (LES) กิจกรรมในการเรียนการสอน (ACT) สื่อการเรียนการสอน (INS) การประเมินผลการเรียน (ASS) และคุณลักษณะของครู (TEA) ซึ่งเป็นโมเดลปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามสมมติฐานดังตาราง 10

ตาราง 10 สรุปค่าที่ใช้ตรวจสอบผลการพัฒนาความกลมกลืนของโมเดล

ค่าสถิติวัดระดับความกลมกลืนของโมเดล	ระดับการยอมรับ	ผลการพัฒนา
ค่าไค-สแควร์ (Chi-Square : χ^2)	(p) > .05	0.1405
ดัชนีอัตราส่วนไค-สแควร์สัมพันธ์ (Relative Chi-Square Ratio : χ^2 / df)	$\chi^2 / df < 3$	2.173/1 = 2.173
ดัชนีวัดความกลมกลืนเปรียบเทียบ (Comparative Fit Index (CFI)	มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป	1.000
ดัชนี Tucker-Lewis Index (TLI)	มีค่าตั้งแต่ .90 ขึ้นไป	0.993
ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของการประมาณค่า ความคลาดเคลื่อน (Root Mean Square Error of Approximation : RMSEA)	RMSEA < 0.05	0.034
ดัชนีรากของค่าเฉลี่ยกำลังสองของส่วนเหลือ มาตรฐาน (Standardized Root Mean Square Residual : SRMR)	SRMR < 0.05	0.004

จากตาราง 10 ผลการวิเคราะห์เพื่อตรวจสอบความกลมกลืนของโมเดล อิทธิพลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ตามสมมติฐานกับข้อมูลเชิงประจักษ์ เมื่อพิจารณาค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความกลมกลืนระหว่างโมเดลกับข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยพิจารณาจากค่าไค-สแควร์ (χ^2) มีค่าเท่ากับ 2.173 มีค่าองศาอิสระ (df) เท่ากับ 1 ทำให้ค่า χ^2 / df มากกว่าค่าที่ยอมรับได้ คือ ประมาณ χ^2 / df เท่ากับ 2.173 ค่าความน่าจะเป็น (p) เท่ากับ .1405 (p ต้องมากกว่า .50) ดัชนีวัดความกลมกลืน (CFI) เท่ากับ 1.000 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไปหรือ 0.95 ขึ้นไป จะอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ค่า TLI เท่ากับ 0.993 ซึ่งมีค่าตั้งแต่ 0.90 ขึ้นไป หรือ 0.95 ขึ้นไป จะอยู่ในเกณฑ์ดีมาก ดัชนีรากกำลังสองเฉลี่ยของความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่า (RMSEA) เท่ากับ 0.034 มีค่าน้อยกว่า 0.05 สอดคล้องดีมาก ดัชนีรากของกำลังสองเฉลี่ยของเศษ (SRMR) เท่ากับ 0.004 ซึ่งมีค่าน้อยกว่า 0.05 มีความสอดคล้องดี แสดงว่าโมเดลตามมาตรฐานมีความกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์

3. ผลการศึกษาอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ อย่างมีความสุขของนักเรียน ตามสมมติฐาน ดังตาราง 11

ตาราง 11 ขนาดอิทธิพลทางตรง อิทธิพลทางอ้อม และอิทธิพลรวมที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข

ตัวแปร ทำนาย	อิทธิพล ทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม									
		CLA	LES	ACT	INS	ASS	CLA& LES	CLA& ACT	CLA& INS	LES& ACT	LES& INS
CLA	0.205**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
LES	0.171**	0.014*	-	-	0.015*	0.007	-	-	0.017**	-	-
ACT	0.055*	0.095**	0.092**	-	0.031*	0.007	0.008*	-	0.034**	-	0.008*
INS	0.066*	0.073**	-	-	-	-	-	-	-	-	-
ASS	0.025*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
TEA	0.393**	0.011*	0.021**	0.026	0.007*	0.003	0.002*	0.045**	0.008*	0.043**	0.002*

ตาราง 11 (ต่อ)

ตัวแปร ทำนาย	อิทธิพล ทางตรง	อิทธิพลทางอ้อม									อิทธิพล รวม
		ACT& INS	LES& ASS	ACT& ASS	ACT& LES& CLA	LES& INS& CLA	ACT& INS& CLA	ACT& LES& INS	ACT& LES& ASS	ACT& LES& INS& CLA	
CLA	0.205**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.205**
LES	0.171**	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.225**
ACT	0.055*	-	0.004	-	-	0.009**	-	-	-	-	0.343**
INS	0.066*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.139*
ASS	0.025*	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0.025*
TEA	0.393**	0.015*	0.001	0.003	0.004*	0.002*	0.016**	0.004*	0.002	0.004**	0.611**

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ** มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

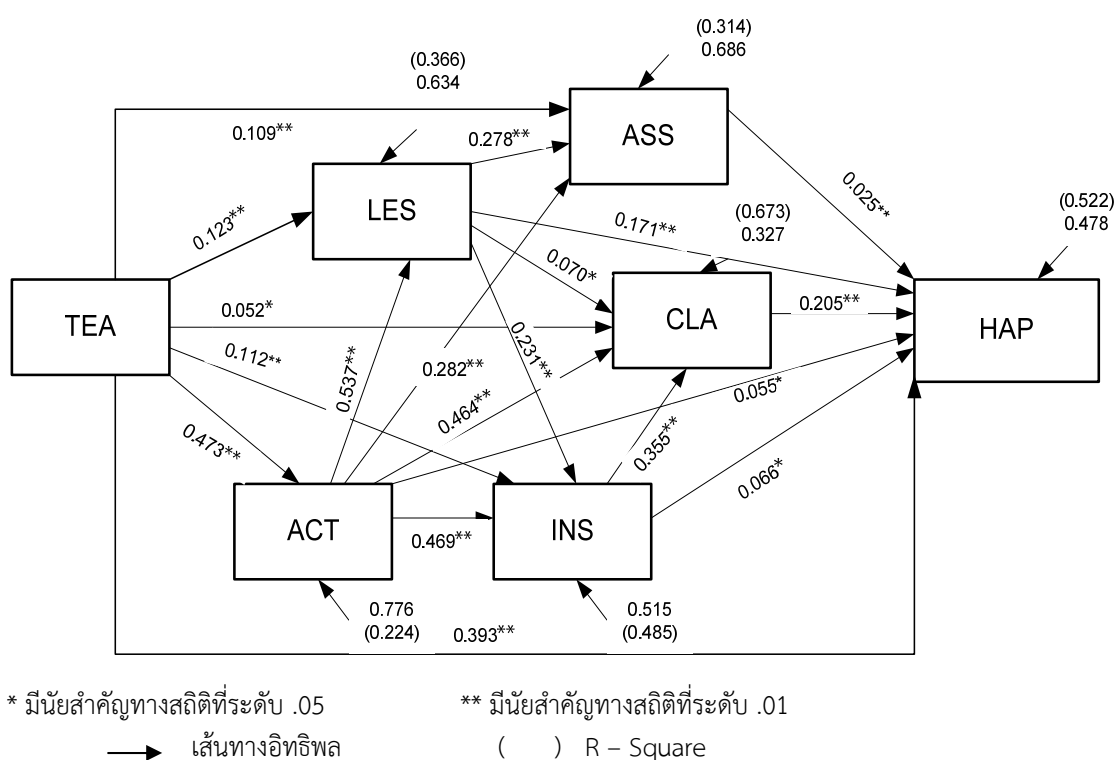
3.8 อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรกิจกรรมในการเรียนการสอน (ACT) ที่มีต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน (HAP) ผ่านตัวแปรความเหมาะสมของบทเรียน (LES) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.092

3.9 อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรความเหมาะสมของบทเรียน (LES) ที่มีต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน (HAP) ผ่านตัวแปรบรรยากาศในห้องเรียน (CLA) และตัวแปรสื่อการเรียนการสอน (INS) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.017

3.10 อิทธิพลทางอ้อมของตัวแปรสื่อการเรียนการสอน (INS) ที่มีต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน (HAP) ผ่านตัวแปรบรรยากาศในห้องเรียน (CLA) มีขนาดอิทธิพลเท่ากับ 0.073

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลสามารถนำมาเขียนรูปแบบของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เป็นดังภาพประกอบ 17

ภาพประกอบ 17 ผลการวิเคราะห์โมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยสรุปผลการศึกษาตามลำดับหัวข้อดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สรุปผล
3. อภิปรายผล
4. ข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาและตรวจสอบความตรงของโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์
2. เพื่อศึกษาอิทธิพลทางตรง ทางอ้อม ของปัจจัยเชิงสาเหตุที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

สรุปผล

การสรุปผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ผู้วิจัยนำเสนอผลตามจุดมุ่งหมายของการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ความกลมกลืนของโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า โมเดลสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์โดยพิจารณาจากค่าสถิติที่ใช้ตรวจสอบความตรงของโมเดล ได้แก่ $\chi^2 = 2.173$, $df = 1$, $p\text{-value} = 0.1405$, $CFI = 1.000$, $TLI = 0.993$, $RMSEA = 0.034$, $SRMR = 0.004$ จึงทำให้ได้ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนเป็นไปตามโมเดลสมมติฐาน

2. ผลการศึกษาตัวแปรเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลทั้งทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ที่สอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์ สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

2.1 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ได้แก่ บรรยากาศในห้องเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน และคุณลักษณะของครู

2.2 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ได้แก่ บรรยากาศ
ในห้องเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน กิจกรรมในการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน
และคุณลักษณะของครู

2.3 ปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรงและทางอ้อมต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ได้แก่ บรรยากาศ
ในห้องเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน กิจกรรมในการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน
และคุณลักษณะของครู

อภิปรายผล

จากการวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุข
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ พบว่า
ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนเรียงจากมากที่สุ่ไปหาน้อยที่สุด ได้แก่
คุณลักษณะของครู บรรยากาศในห้องเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน สื่อการเรียนการสอน
กิจกรรมในการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. คุณลักษณะของครู เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
ระดับ .01 และมีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน แสดงว่า ลักษณะครูที่ดี
จะส่งผลให้นักเรียนเรียนรู้ที่มีความสุข กล่าวคือ ถ้าครูเข้าใจธรรมชาติของนักเรียนว่านักเรียนแต่ละ
คนมีความแตกต่างกันมีความสามารถและความถนัดไม่เหมือนกัน ครูมีทักษะในการสื่อสารและมีความ
รักและเอาใจใส่ต่อนักเรียน จะทำให้นักเรียนเรียนรู้ที่มีความสุข ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดของ กิตติวดี
บุญเชื้อ และคณะ (2540: 52-62) ที่กล่าวว่า เด็กจะเรียนรู้ที่มีความสุข เมื่อได้เรียนกับครูที่รัก
และเอาใจใส่ต่อเด็กทุกคนเท่าเทียมกัน มีความเป็นมิตร เข้าใจในตัวเขาร่วมคิดไปกับเขา และสามารถ
จูงใจเด็กให้ตื่นตัวไปกับบทเรียนแต่ละบท นอกจากนี้คำพูดของครูยังมีผลต่อความรู้สึกของเด็กทั้ง
ทางบวกและทางลบ นอกจากนี้ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับแนวคิดของท่านอื่นๆ ดังนี้ วิเศษ ชินวงศ์
(2544: 37-38) กล่าวว่า การทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียนรู้นั้น ครูต้องเปิดโอกาสให้นักเรียนได้
พัฒนาตนเองตามความสามารถ ความถนัดและความสนใจ ครูมีความเป็นมิตรกับนักเรียนทุกคน
ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ และคณะ (2544: 110-111) กล่าวว่า สิ่งสำคัญสิ่งหนึ่งที่ทำให้เด็กเรียนรู้ที่มีความ
สุข คือ ครู การที่ครูรักเด็กและเข้าใจเด็ก ทำให้เด็กรักครู ชอบครู และสนใจอยากเรียน
ทำให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของวราศิริ วงศ์สุนทร (2543: บทคัดย่อ)
เรื่องการเรียนรู้ที่มีความสุข : การวิจัยกรณี ครูต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย
ระดับชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและพฤติกรรมการสอนของครูที่สะท้อนออกมาเป็น
พฤติกรรมการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียน คือ ครูมีความเข้าใจในพฤติกรรมและธรรมชาติ
ของเด็กแต่ละคน นอกจากนี้ผลการวิจัยยังพบว่า ลักษณะของครูที่มีอิทธิพลทางอ้อมต่อการเรียนรู้
ที่มีความสุขของนักเรียนโดยส่งผ่านทางบรรยากาศในห้องเรียน กิจกรรมในการเรียนการสอน
ความเหมาะสมของบทเรียนและสื่อการเรียนการสอน โดยสอดคล้องกับแนวคิดของกิตติวดี บุญเชื้อ
และคณะ (2540: 6, 54) ที่กล่าวว่า ครูต้องเข้าใจวิชาที่สอน มีความรู้ที่กว้าง และแม่นยำ

จึงจะสามารถสร้างบทเรียนที่มีคุณภาพ สร้างแผนการสอนที่เป็นขั้นตอน และเหมาะสมกับสภาพของผู้เรียน เด็กจะมีความสุขเมื่อได้เรียนกับครูที่สามารถจูงใจเด็กให้ตื่นตัวไปกับบทเรียนแต่ละบท ให้สนุกกับกิจกรรมแต่ละขั้นตอน ให้เด็กมีกำลังใจที่จะแสวงหาความรู้ใหม่ๆ มาแลกเปลี่ยนกับและให้มีความรักต่อสิ่งที่เรียน ผลการวิจัยยังสอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ดังนี้ ราชินี จะสมัน (2533: 88-89) ศึกษาเรื่องการศึกษาคุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ตามที่เสนอแนะของนักเรียนระดับมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดสตูล พบว่า คุณลักษณะของครูที่พึงประสงค์ในด้านการสอน ครูต้องแจ้งจุดประสงค์การเรียนรู้ก่อนเริ่มการสอนทุกครั้ง ขณะสอน ครูมีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับคุณธรรมจริยธรรม ครูควรให้ความสนใจและติดตามผลการเรียนอย่างใกล้ชิด ใช้วิธีสอนแบบต่างๆ ให้เหมาะสมกับการเรียน และใช้สื่อการสอนอย่างสม่ำเสมอ จินดา จิโน (2535: 83-84) ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูดีเด่นในระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่ พบว่า สิ่งที่จะช่วยส่งเสริมให้การจัดการเรียนการสอนของครูคณิตศาสตร์มีประสิทธิภาพสิ่งหนึ่งคือ การจัดสภาพในห้องเรียน ซึ่งประกอบด้วยการจัดที่นั่งวัสดุอุปกรณ์รวมทั้งครุภัณฑ์ต่างๆ อย่างถูกที่ถูกทาง เอื้อต่อการจัดกิจกรรมตามหลักสูตร ครูมีการจัดป้ายนิเทศหรือมุมประสบการณ์ให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน โดยเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วม ครูยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน การฝึกทักษะให้ทำงานกลุ่ม การปฏิบัติตามวิธีประชาธิปไตยและระเบียบต่างๆ ของห้องเรียน มีส่วนทำให้กิจกรรมการเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างถูกเป้าหมายและมีประสิทธิภาพ คุนิน (Kounin, 1990) ได้ศึกษาเกี่ยวกับบรรยากาศของห้องเรียนที่เอื้อต่อการเรียนรู้ พบว่าพฤติกรรมของครูมีความสำคัญมากต่อการเรียนรู้ของนักเรียนในห้องเรียนที่มีบรรยากาศเอื้อการเรียนรู้ มักจะมีครูที่มีความสามารถและพฤติกรรม ดังต่อไปนี้มีความสามารถที่จะรักษาระดับความสนใจของนักเรียนมีความไวต่อความรู้สึกของนักเรียน เช่น เมื่อครูสังเกตว่านักเรียนไม่สนใจในสิ่งที่ครูกำลังสอน ครูอาจจะเปลี่ยนกิจกรรมหรือเปลี่ยนเทคนิคในการสอน เพื่อให้ให้นักเรียนทุกคนมีความสนใจในบทเรียน นอกจากนี้คำพูดของครูยังมีอิทธิพลอย่างมากในการที่จะทำให้นักเรียนมีความสุขซึ่งตรงกับแนวคิดของเอมเมอร์, เอเวอร์ทสัน และแอนเดอร์สัน (Emmer, Evertson and Anderson, 1980: 219-231) ที่กล่าวว่า ครูต้องมีทักษะในการสื่อสาร เพราะการที่ครูจะสอนหรือพูดให้นักเรียนเข้าใจได้ ครูต้องมีทักษะในการพูด สามารถสื่อสารให้นักเรียนเข้าใจในสิ่งที่ครูต้องการให้นักเรียนเรียนรู้ได้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับแนวคิดลักษณะของครูที่ดีที่มีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังนี้ โอเลส (Ohles, 1970: 38-39), กิลเบิร์ต (Gilbert, 1979: 11-65), เฮสซงและวิกส์ (Hessong and Weeks, 1987: 457-463), สุจริต เพียรชอบ (2540: 22-24) และสุรางค์ โค้วตระกูล (2545: 342) สรุป คุณลักษณะของครูที่ดีไว้ดังนี้ ครูมีความเข้าใจและยอมรับนักเรียนแต่ละคนว่าเป็นปัจเจกบุคคล ยอมรับข้อดีและข้อเสียของนักเรียน มีความเป็นกัลยาณมิตร รักและเอาใจใส่ต่อนักเรียน

2. บรรยากาศในห้องเรียน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ผลการวิจัยนี้สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ของกิตยวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540: 34-84) ที่กล่าวว่า การที่เด็กจะเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขได้ขึ้นอยู่กับจัดการเรียนการสอนที่มีบรรยากาศในการเรียนที่ผ่อนคลาย มีบทเรียนที่สนุกสนาน มีกิจกรรมที่หลากหลาย และยังสอดคล้องกับแนวคิดของท่านอื่นๆ ดังนี้ ปรัดณี จิรวงศ์รุ่งเรือง (2542: 28-32) กล่าวว่านักเรียนจะเรียนรู้ได้อย่างมีความสุขขึ้นอยู่กับองค์ประกอบดังนี้ การจัดบรรยากาศในการเรียนที่มีความเป็นกันเอง

จัดแหล่งการเรียนรู้ที่หลากหลาย มีบทเรียนที่สนุกและแปลกใหม่ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของฟีแลนด์ (Phelen, 1999) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการรับรู้ของนักเรียนและครูที่มีต่อบรรยากาศในโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การรับรู้สภาพบรรยากาศในโรงเรียนของครูและนักเรียนมีความสัมพันธ์กันนอกจากนี้ยังพบว่าคุณลักษณะของครูที่ดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียนและมีลักษณะความเป็นมิตรจะทำให้เด็กนักเรียนมีความรักในการเรียนและมีความสุขเมื่อมาโรงเรียนและใช้ชีวิตอยู่ในโรงเรียน และสอดคล้องกับ ลอว์เรนซ์ (Lawrens, 2005: 418) ว่าบรรยากาศการเรียนการสอนเป็นสภาพทางจิตวิทยา ถ้าผู้เรียนมีสภาพจิตใจ อารมณ์แจ่มใส รู้สึกตื่นตัว กระฉับกระเฉง ก็จะมีคามสนใจในการเรียน ช่วยให้เกิดการเรียนรู้ที่ดีขึ้น นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแอนเดอร์สัน (Anderson, 2003: 135-152) ที่ได้ศึกษาผลของบรรยากาศการเรียนการสอนที่มีต่อผู้เรียน โดยระบุถึงลักษณะบรรยากาศที่มีอิทธิพลและส่งเสริมต่อความรู้ ความรู้สึกและพฤติกรรมการเรียนของผู้เรียนต้องเป็นบรรยากาศที่สร้างความตื่นตัวและขัดความเฉื่อยชาอันเป็นสาเหตุของความเบื่อหน่ายต่อการเรียนการสอน จึงจะทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจ

3. ความเหมาะสมของบทเรียน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีความสุขของนักเรียน สอดคล้องกับแนวคิดของ กิตติยวดี บุญเชื้อ และคณะ (2540: 86) ได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้เด็กเกิดความสุขในการเรียนดังนี้ 1) บทเรียนเริ่มจากง่ายไปยาก มีความต่อเนื่องในเนื้อหาวิชา และขยายวงไปสู่ความรู้แขนงอื่น 2) วิธีการเรียนสนุกไม่น่าเบื่อและตอบสนองความสนใจของนักเรียน 3) ทุกขั้นตอนของการเรียนมุ่งพัฒนาและส่งเสริมกระบวนการคิด 4) แนวทางการเรียนรู้สัมพันธ์และสอดคล้องกับธรรมชาติ 5) มีกิจกรรมหลากหลาย สนุก ชวนให้นักเรียนเกิดความสนใจต่อบทเรียนนั้นๆ 6) สื่อที่ใช้ประกอบการเรียนเข้าใจให้เกิดการเรียนรู้ เข้าใจตรงตามเป้าหมาย และ 7) การประเมินผลมุ่งเน้นพัฒนาการของเด็กในภาพรวมมากกว่าพิจารณาจากผลการทดสอบทางวิชาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของกรมวิชาการ (2535: 128) ได้ทำการวิจัยเรื่องการรับรู้สาเหตุความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาได้รับรู้สาเหตุของความสำเร็จในการเรียนดังนี้ ความสำเร็จในการเรียนจากแหล่งภายในตนเองเกิดจากบทเรียนสนุก และเข้าใจง่าย มีสาระ เข้าใจให้อยากติดตาม ได้ความรู้ นำไปใช้ประโยชน์ได้มีความตั้งใจเรียน อ่านหนังสือเป็นประจำ และนักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลการเรียน ส่วนความสำเร็จในการเรียนจากแหล่งภายนอกตนเองเกิดจากครูสอนดี เนื้อหาดี และผู้ปกครองสนับสนุน

4. สื่อการเรียนการสอน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนอย่างมีความสุขของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้แสดงว่า สื่อที่ใช้ในการเรียนการสอนเหมาะสมกับบทเรียน เข้าใจให้เกิดการเรียนรู้มีบรรยากาศในการเรียนการสอนที่ผ่อนคลาย แทรกอารมณ์ขัน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ จะทำให้นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข เป็นไปตามแนวคิดของ กิตติยวดี บุญเชื้อ และคณะ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2540: 77-81) กล่าวว่างค์ประกอบหนึ่งที่จะช่วยให้การเรียนรู้ของเด็กดำเนินไปอย่างมีความสุข คือ บทเรียนสนุก แปลกใหม่ จูงใจให้ติดตามและเข้าใจให้อยากค้นคว้าหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง เช่น (Shen, 1993) ได้ทำวิจัยคุณภาพ เรื่องการศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข พบว่าระบบการศึกษาวิชาเคมีอย่างมีความสุข เป็นผลมาจากความเหมาะสมจากการใช้

วิธีการสอน โดยครูสามารถดึงความสนใจและความนึกคิดของนักเรียนออกมา โดยการเรียนรู้สามารถเกิดขึ้นได้ทั้งในชั้นเรียน มีผู้ให้คำแนะนำ กลุ่มความสนใจ การเยี่ยมชมโรงงาน การใช้เครื่องมือ การดูวีดิทัศน์และค้นหาโครงสร้างในคอมพิวเตอร์ มองความสนใจอย่างกว้างๆ จัดประสบการณ์หลากหลายแนะนำอย่างฉลาดนำไปสู่การค้นคว้าและทำให้วิชาเคมีสัมพันธ์กับชีวิตประจำวัน ความจำเป็นพื้นฐานและรอบตัวเราสามารถนำมาเรียนรู้ได้ ทั้งหมดนี้เป็นสิ่งสำคัญสำหรับความสำเร็จของการศึกษาอย่างมีความสุข และยังสอดคล้องกับงานวิจัยเกี่ยวกับการเรียนรู้มีความสุข ดังนี้ วราศิริ วงศ์สุนทร (2543: บทคัดย่อ) เรื่องการเรียนรู้มีความสุข : การวิจัยกรณี ครุต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและพฤติกรรม การสอนของครูที่สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน คือ ครูจัดกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน มีสื่อการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับบทเรียน จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีวิธีการวัดประเมินนักเรียนอย่างหลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง สิ่งเหล่านี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้มีความสุข

5. กิจกรรมในการเรียนการสอน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ สอดคล้องกับงานวิจัยของพิมพฤทธิ เทียงภักดิ์ และคณะ (2544) ศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ โดยวิธีการเรียนรู้มีความสุข พบว่า ด้านการพัฒนาแบบ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนตามหลักการทฤษฎีคอนสตรัคติวิสต์รูปแบบการเรียนการสอนแบบร่วม แร่ร่วมใจและหลักการเรียนรู้มีความสุขประกอบด้วย 6 ขั้นตอนการปฏิบัติที่สำคัญ คือ การเตรียมการ ขั้นสอน ขั้นกิจกรรมกลุ่ม ขั้นตรวจสอบผลงานขั้นสรุปบทเรียนและขั้นพัฒนาการนำไปใช้ และแพรวพรรณ พิเศษ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่องโมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โดยมีจุดมุ่งหมายเพื่อพัฒนาตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้าง ผลการวิจัยปรากฏว่าตัวแปรที่มีอิทธิพลทางตรงต่อการเรียนรู้มีความสุขสูงสุด คือ การเรียนการสอน ยังสอดคล้องกับงานวิจัย ของแลนเดอร์ (Lender, 1993) ได้ทำการวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อเจตคติต่อโรงเรียนของนักเรียนระดับชั้นปีที่ 5-6 ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนที่ดีของครู เป็นตัวทำนายที่ดีที่สุดของนักเรียน และยังสอดคล้องกับแนวคิดเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่ทำให้นักเรียนเรียนรู้มีความสุข ดังนี้ โรเจอร์ส (Rogers, 1969) ได้เสนอหลักของการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพไว้ดังนี้ ถ้านักเรียนมีส่วนร่วมและมีความรับผิดชอบในการะบวนการเรียนรู้จะช่วยให้การเรียนรู้ของนักเรียนมากขึ้น ถ้านักเรียนเป็นผู้ริเริ่มการเรียนรู้ด้วยตนเอง โดยทุ่มเททั้งด้านความรู้สึกละสติปัญญาจะเป็นผลให้นักเรียนอยากเรียนรู้มากขึ้นอยู่ตลอดเวลา การส่งเสริมให้ผู้เรียนประเมินผลสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเองจะช่วยให้ผู้เรียนมีความคิดอิสระเป็นตัวของตัวเอง มีความเชื่อมั่นในตนเองและมีความคิดสร้างสรรค์ โสภณ โสมติและอภันทรี โสตะจินดา (2545: 15-17) ได้อธิบายถึงหลักการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อันเป็นองค์ประกอบสำคัญที่จะสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความสุขในการเรียน ดังนี้ 1) คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ทั้งด้านจิตใจ อารมณ์ สังคมและสติปัญญา 2) การจัดการเรียน การสอนให้กับผู้เรียนต้องมีความสมดุลและเหมาะสมกับวัย ความต้องการของผู้เรียนและความคาดหวังของสังคม 3) แหล่งเรียนรู้มีความหลากหลายและเพียงพอที่จะให้ผู้เรียนได้ใช้เป็นแหล่งค้นคว้าหาความรู้ตามความถนัดและความสนใจของผู้เรียน 4) ผลจากการเรียนรู้ผู้เรียนสามารถนำไปประยุกต์ใช้

ได้ในชีวิตจริงได้ 5) สารการเรียนรู้ที่จะนำมาจัดการเรียนรู้ต้องเริ่มจากง่ายไปหายาก 6) มีกิจกรรม และสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย สอดคล้องกับสาระการเรียนรู้ เราความสนใจของผู้เรียนทำให้ผู้เรียน อยากเรียน สามารถเรียนรู้ได้ทุกเวลาและสถานที่ 7) ประเมินผลจากสภาพจริง จอร์นสัน, จอร์นสัน และโฮลูเบ็ค (Johnson, Johnson and Holubec, 1994: 1.3-1.4) ได้กล่าวว่าการเรียนแบบ ร่วมมือจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนและพิจารณาทักษะในการทำงานร่วมกับผู้อื่น การแก้ปัญหา การตัดสินใจ การแสวงหาความรู้ใหม่ และการยอมรับซึ่งกันและกัน สิ่งเหล่านี้จะช่วยให้ผู้เรียนได้ เรียนรู้อย่างมีความสุข พร้อม ๆ กับพัฒนาความดีงามและความรู้ความสามารถ นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับงานวิจัยอื่นๆ ในลักษณะเดียวกัน ดังนี้ บรรวาร์, กราติย์, แมททิว และวิลฮิต (Brauer, Grady, Matthew and Wilhite, 1997) เรื่องการประเมินผลโปรแกรมการส่งเสริมทักษะการ แก้ปัญหาของแต่ละบุคคลเพื่อเป็นการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาอุตสาหกรรมของนักเรียนชั้น ประถมศึกษาในชุมชนเมืองอิลินอยด์ ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ทำให้ นักเรียนมีความตื่นตัวในการฟัง การพูดคุยโต้ตอบกันได้ดีขึ้น

6. การประเมินผลการเรียน เป็นตัวแปรที่มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .01 มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของวราศิริ วงศ์สุนทร (2543: บทคัดย่อ) เรื่องการเรียนรู้มีความสุข : การวิจัยกรณี ครูต้นแบบด้านการ เรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบและพฤติกรรมการสอน ของครูที่สะท้อนออกมาเป็นพฤติกรรมการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน คือครูจัดกิจกรรม หลากหลายเพื่อสร้างความสนใจของนักเรียน มีสื่อการสอนที่หลากหลายและสอดคล้องกับบทเรียน จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ และมีวิธีการวัดและประเมินนักเรียนอย่างหลากหลาย และเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินตนเอง สิ่งเหล่านี้ทำให้นักเรียนเรียนรู้มีความสุข และ งานวิจัยของ ศันสนีย์ ฉัตรคุปต์ (2544: 106-107) เรื่องการเรียนรู้มีความสุขสารเคมีในสมองกับ ความสุขและการเรียนรู้ พบว่า สารเคมีในสมองมีบทบาทสำคัญที่เกี่ยวข้องกับความสุข ความเศร้าใน ชีวิต สติปัญญา ความจำและการเรียนรู้ ดังนั้นการจัดการเรียนรู้ที่ทำให้เด็กมีความสุขต้องคำนึงถึงสิ่ง สำคัญประการหนึ่งคือ กระบวนการศึกษาโดยเฉพาะการประเมินผล ควรมี การประเมินความสามารถ ในการเรียนรู้ของเด็กในส่วนเนื้อหาและกระบวนการที่ควรจะเป็นตามระดับชั้นเรียนและสอดคล้องกับ อายุ มากกว่าที่จะประเมินผลและมาเปรียบเทียบและจัดอันดับซึ่งจะทำให้เกิดความรู้สึกที่ไม่ดี และไม่ ทำให้เกิดความสุขในชั้นเรียน

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะต่อผู้สนใจในการที่จะนำผลการวิจัยไปใช้หรือ ทำการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากผลการวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ในด้านบรรยากาศใน ห้องเรียน ความเหมาะสมของบทเรียน กิจกรรมในการเรียนการสอน สื่อการเรียนการสอน การประเมินผลการเรียน และคุณลักษณะของครู จากผลการวิจัยพบว่า บรรยากาศในห้องเรียน

ความเหมาะสมของบทเรียน และคุณลักษณะของครู มีอิทธิพลทางตรงกับการเรียนรู้ที่มีความสุข ซึ่งมีความสัมพันธ์ทางบวก ดังนั้นควรจัดบรรยากาศที่มีสภาพเอื้อต่อการเรียนรู้ มีบรรยากาศที่ผ่อนคลาย สอดแทรกอารมณ์ขัน เปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงออก สนับสนุนให้นักเรียนได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น และกระตุ้นให้เกิดการคิด และแสดงความเป็นมิตรกับนักเรียน นักเรียนก็จะเรียนอย่างมีความสุข และควรจัดสัดส่วนของสื่อและบทเรียนให้ตรงตามสภาพวัยและความสามารถของนักเรียน มีการจัดหาสื่อที่เหมาะสมกับบทเรียนและครูควรรับรู้ความรู้สึกของนักเรียน เข้าใจธรรมชาติของผู้เรียน ที่ดูแลเอาใจใส่ต่อนักเรียนและมีลักษณะความเป็นมิตร เข้าใจนักเรียน มีความยุติธรรม

1.2 ผลการวิจัยครั้งนี้สามารถใช้เป็นข้อมูลสำหรับผู้บริหาร ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่มีอำนาจหน้าที่ที่จะได้ทราบว่าปัจจัย ที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนนั้นที่ทั้งปัจจัยทางตรงและทางอ้อม และหากจะนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปปฏิบัติให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับนักเรียนนั้น จะต้องพัฒนาและส่งเสริมทุกๆ ปัจจัยไปพร้อมๆ กัน

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาในกลุ่มตัวอย่างอื่นๆ เช่น กลุ่มนักเรียนในระดับมัธยม กลุ่มนักเรียนระดับอาชีวะ กลุ่มนิสิต นักศึกษา เป็นต้น

2.2 ควรมีการศึกษากิจการจัดการเรียนการสอนที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขในรูปแบบการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบไหนมีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขมากที่สุด

2.3 ควรมีการเพิ่มระดับกลุ่มข้อมูลในการศึกษาจากงานวิจัยนี้ เป็น 2 ระดับหรือ 3 ระดับ เช่น ระดับห้องเรียน และระดับโรงเรียน จะทำให้ได้ข้อมูลสำหรับคนทุกกลุ่มที่ได้มีส่วนได้เสียกับการจัดการศึกษาไว้ใช้ เป็นการสนทนาค้นหาในการตัดสินใจที่จะส่งเสริม สนับสนุน หรือวางแผน กำหนดนโยบาย ให้มีการพัฒนาให้สูงขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*.
กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กรมวิชาการ. (2535). *การรับรู้สาเหตุ ความสำเร็จในการเรียนของนักเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่างกัน*.
กรุงเทพฯ: กองวิจัยทางการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- . (2541). *คู่มือพัฒนาโรงเรียนด้านการเรียนรู้*. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- . (2543). *รูปแบบหรือแนวการจัดการเรียนรู้ที่เสริมสร้างคุณลักษณะดี เก่ง มีสุขระดับ
ประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *แนวการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้าง
คุณลักษณะดี เก่ง มีสุข*. เอกสารรายงานการวิจัยทางการศึกษาอันดับที่ 238. กรุงเทพฯ:
กองวิจัยการศึกษา กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข. (2545). *คู่มือกิจกรรมเสริมสร้าง ความฉลาดทางอารมณ์เด็ก
อายุ 3-11 ปี*. นนทบุรี: โรงพิมพ์ ร.ส.พ. นนทบุรี.
- กิตติยวดี บุญเชื้อ และคณะ. (2540). *ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข ต้นแบบการเรียนรู้ทางด้านหลัก
ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). *ก้าวสู่สหัสวรรษใหม่ เด็กไทยเรียนรู้อย่างมีความสุข*.
กรุงเทพฯ: วีที ซีคอม มิวนิเคชั่น.
- จันส นองมาก. (2550). *การสอนที่ให้ผู้เรียน เรียนอย่างมีความสุข*. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- จรรยารัตน์ ขวัญภิรมย์. (2545). *ร่วมปฏิรูปการเรียนรู้กับครูต้นแบบ การจัดการกระบวนการเรียนรู้ที่เน้น
ผู้เรียนเป็นสำคัญ. การสอนแบบกระบวนการกลุ่ม เล่นและเรียนคณิตศาสตร์ให้มีความสุข*.
กรุงเทพฯ: ภาพพิมพ์.
- จันทรรัตน์ วงศ์อารีย์สวัสดิ์. (2542). *ผลของการประยุกต์หลักการเรียนรู้ของซัคเคอร์ริง และแกมสัน
ในการเรียนการสอนการพยาบาล จิตเวช ต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการเรียนรู้
อย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- จินดา จิโน. (2535). *พฤติกรรมการสอนของครูคณิตศาสตร์ดีเด่นในระดับประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานประถมศึกษาจังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่*.
- จุฬาลักษณ์ ผาอ่อน. (2553). *ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระบุรี. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตร
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี*.
- ณัฐวัลย์ จันทร์พุกษ์. (2548). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับสุขภาพจิต
ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร กลุ่มเขตเจ้าพระยา.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*.
- ทรงศักดิ์ ภูสีอ่อน. (2551). *การประยุกต์ใช้ SPSS วิเคราะห์ข้อมูลงานวิจัย*. ภาพพิมพ์:
ประสานการพิมพ์.

- นิตยา ยงภูมิพุทธา. (2543). ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านนักศึกษา คุณลักษณะครูที่เลี้ยง
สภาพแวดล้อมทางคลินิกกับการเรียนภาคปฏิบัติอย่างมีความสุขของนักศึกษาพยาบาล
วิทยาลัยพยาบาลสังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตร
มหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงลักษณ์ วิรัชชัย. (2542). โมเดลลิสเรส : สถิติวิเคราะห์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 3.
กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บพิตร อisphere. (2550). การพัฒนาโมเดลเชิงสาเหตุของการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 6 ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2541). การพัฒนาการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ชมรมเด็ก.
- . (2545). การวิจัยเบื้องต้น. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- . (2553). การวิจัยเบื้องต้น ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- เบญจวรรณ กี่สุขพันธ์. (2546). เรียนอย่างมีความสุขสนุกกับกิจกรรม. วารสารศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยขอนแก่น, 27(2), 26, กันยายน-พฤศจิกายน.
- ปัญญา นันทภิกขุ. (2544). ความสุขที่บ้าน. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา.
- ประเวศ วะสี. (2530). วิธีสร้างความสุขและความสำเร็จในวิชาชีพ. กรุงเทพฯ: เคล็ดไทย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2548). จิตวิทยาการศึกษา. กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.
- ปรีศณี จีรวงศ์รุ่งเรือง. (2542). การเรียนรู้อย่างมีความสุข. เอกสารทางวิชาการ เทคโนโลยี-ทัพบกแก้ว,
2.3(1), 45, มิถุนายน-ตุลาคม.
- ปริญญา เรืองทิพย์. (2550). การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน
ช่วงชั้นที่ 4 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุกดาหาร เขต 4. วิทยานิพนธ์ปริญญา
มหาบัณฑิต สาขาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ปาริชาติ วงษ์แก้ว. (2552). การพัฒนาความสุขของนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่มาจาก
ครอบครัวหย่าร้างโดยการให้คำปรึกษากลุ่มตามแนวทฤษฎีเผชิญความจริง. วิทยานิพนธ์
ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาให้คำปรึกษา มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ผ่องลักษณ์ จิตต์การุญ. (2543). สภาพปัจจัยในการเรียนการสอนที่ส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุข
สำหรับนักศึกษาโปรแกรมวิชานิติศาสตร์ สถาบันราชภัฏกลุ่มภาคเหนือตอนล่าง.
วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- พิมพ์ฤทธิ์ เทียงภักดี และคณะ. (2544). การพัฒนาการจัดการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์ด้วย
วิธีการเรียนรู้อย่างมีความสุขของชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 สำนักงานการประถมศึกษา
จังหวัดขอนแก่น. ม.ป.ท.: ม.ป.พ.
- พุทธทาสภิกขุ. (2542). ความสุขสามระดับ. กรุงเทพฯ: สุขภาพใจ.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2543). วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 8.
กรุงเทพฯ: สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร.

- พระธรรมโกศาจารย์, ปัญญานันทภิกขุ. (ม.ป.ป.). *ชีวิตที่เป็นสุขความสุขอันยิ่งกว่าความสงบใจไม่มี*. กรุงเทพฯ: ธรรมสภา
- พระธรรมปิฎก. (2550). *คู่มือชีวิต*. [ออนไลน์]. ได้จาก: <http://www.budpae.com/ba32.html>. [สืบค้นเมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2549].
- พระธรรมปิฎก. ป.อ.ปยุตโต. (2538). *ชีวิตที่สมบูรณ์*. พิมพ์ครั้งที่ 11. กรุงเทพฯ: สหธรรมมิก.
- แพรวพรรณ พิเศษ. (2548). *โมเดลความสัมพันธ์เชิงสาเหตุของปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วิทยานิพนธ์ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยบูรพา*.
- มารุต พัฒนา. (2546). *การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยบางประการกับความสุขในการเรียนรู้ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสุพรรณบุรี. ปริญญาโทปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร*.
- รวิวรรณ คำเงิน และรุ่งนภา จันทรา. (2553). *ปัจจัยที่มีผลต่อการเรียนรู้ที่มีความสุขของนักศึกษาพยาบาลในโครงการผลิตพยาบาลวิชาชีพเพื่อแก้ไขปัญหาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้. สุราษฎร์ธานี: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สุราษฎร์ธานี*.
- วนิช สุธารัตน์. (2544). *การประยุกต์ใช้จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้. พระนครศรีอยุธยา: สำนักพิมพ์สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา*.
- วราศิริ วงศ์สุนทร. (2543). *การเรียนรู้ที่มีความสุข : การวิจัยรายการณ์ ครุต้นแบบด้านการเรียนการสอนวิชาภาษาไทย ระดับชั้นประถมศึกษา. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- วารุณี ทินา. (2551). *การพัฒนาตัวบ่งชี้คุณลักษณะอันพึงประสงค์ในด้านการเรียนรู้ที่มีความสุขของผู้เรียน ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2542). *พลังการเรียนรู้ในกระบวนการค้นคว้าใหม่. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: เอส อาร์ พรินติ้ง*.
- วิเชียร เกตุสิงห์. (2530). *หลักการสร้างและวิเคราะห์เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิชย์*.
- วิเศษ ชินวงศ์. (2544). *เบญจลักษณ์การเรียนรู้ ผู้เรียนเป็นสำคัญ. วารสารวิชาการ, 2(3), 23, กุมภาพันธ์*.
- วีรุธ มาฆะสีรานนท์. (2545). *การบริหารงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี*.
- ศิริชัย กาญจนวาสี. (2548 ก). *การวิเคราะห์พหุระดับสำหรับการวิจัยทางการศึกษา. ข่าวสารวิจัยการศึกษา, 15(5), 3-8, มิถุนายน-กรกฎาคม*.
- . (2548 ข). *การวิเคราะห์พหุระดับ. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*.
- ศิรินันท์ ดำรงผล. (2524). *จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง*.

- ศักดิ์สิทธิ์ สีหลวงเพชร. (2544). ผลการประยุกต์ใช้รูปแบบการสอนการเรียนรู้อย่างมีความสุขในการสอนวิชาวิทยาศาสตร์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิทยาศาสตร์ศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- คันศนี นัตร์คุปต์ และคณะ. (2544). การเรียนรู้อย่างมีความสุข : สารเคมีในสมองกับความสุขและการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: สกายบุ๊กส์.
- สมนึก วันดี. (2551). คุณลักษณะ ดี เก่ง มีความสุขของนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 1. วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- สมบัติ ท้ายเรือคำ. (2553). ระเบียบวิธีวิจัย สำหรับมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. พิมพ์ครั้งที่ 4. มหาสารคาม: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สายทิพย์ แก้วอินทร์. (2548). การเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับประถมศึกษา โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (ศึกษาศาสตร์). วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สายสมร โลหะกิจ. (2546). การศึกษาผลการจัดการเรียนการสอนกลุ่มสาระการเรียนรู้คณิตศาสตร์ โดยวิธีการเรียนรู้อย่างมีความสุขของชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุนทรพจน์ ดำรงค์พานิช. (2555). โปรแกรม Mplus กับการวิเคราะห์ข้อมูลทางพฤติกรรมศาสตร์ และสังคมศาสตร์. มหาสารคาม: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุขุมล อุดม. (2548). ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้อย่างมีความสุขกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น(ศึกษาศาสตร์). วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สุคนธ์ ภูริเวทย์. (2542). วิธีการสอน. ปทุมธานี: สกายบุ๊กส์.
- สุชา จันทรธม. (2543). จิตวิทยาในชีวิตประจำวัน. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- สุพรรณพิมพ์ นิมสะอาด. (2539). การศึกษากิจกรรมจัดการเรียนการสอนวิชาพยาบาลอนามัยชุมชนของอาจารย์พยาบาลวิทยาลัยพยาบาล สังกัดกระทรวงสาธารณสุข. วิทยานิพนธ์ปริญญาพยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการพยาบาลศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- โสภณ โสมดี และอภันตรี โสตะจินดา. (2545). การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ, 5(1), 14-18.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2543). แผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2543-2544). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- . (2544). เรียนอย่างนี้...มีความสุข : บันทึกของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา. กรุงเทพฯ: พิมพ์ดี.
- . (2545). ทฤษฎีการเรียนรู้อย่างมีความสุข. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2514). ก้าวสู่มาตรฐานการเรียนรู้สู่ทักษะชีวิต. กรุงเทพฯ: คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ.

- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2543). รายงานสรุปย่อการวิจัยของสำนักงาน
คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ระหว่างปี 2540-2542. กรุงเทพฯ:
สำนักนิเทศและพัฒนามาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, กระทรวงศึกษาธิการ. (2541). จุดประกายการ
ปฏิรูปกระบวนการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: โอเดียนสแควร์.
- สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2549). แนวทางการบริหารหลักสูตรและการเรียน
การสอนตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. เอกสารการประชุมชี้แจง
เจตนารมณ์ กระทรวงศึกษา. “2549. ปีแห่งการปฏิรูปการเรียนการสอน” ระหว่างวันที่
15-22 กุมภาพันธ์ 2549.
- สำราญ มีแจ้ง. (2544). สถิติขั้นสูงสำหรับการวิจัย. กรุงเทพฯ: นิชินแอตเวอร์ไทซิงกรุ๊ป.
- สำเร็จ บุญเรืองรัตน์. (2540). เทคนิคการวิเคราะห์ตัวแปรพหุระดับ. กรุงเทพฯ: เลิฟแอนด์ลิฟเพรส.
- สุจริต เพียรชอบ. (2540). ครูดี. ข่าวสารกองบริการการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 8(65),
32.
- สุภัททา ปิณฑะแพทย์. (2542). พฤติกรรมมนุษย์และการพัฒนาตน. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา
และการแนะแนว สถาบันราชภัฏสวนสุนันทา.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2545). จิตวิทยาการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: ด้านสุทธาการพิมพ์.
- โสภณ โสมดี และอภินันท์ โสตะจินดา. (2545). การจัดกระบวนการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษา
ขั้นพื้นฐาน. วารสารวิชาการ, 5(1), 14-18.
- อาภรณ์ ใจเที่ยง. (2542). หลักการสอน. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรินติ้ง เฮาส์.
- อารี พันธมณี. (2543). การพัฒนาความคิดสร้างสรรค์สู่ความเป็นเลิศ. กรุงเทพฯ: ธนธัชการพิมพ์.
- อมรรัตน์ ทรศनियाกร. (2545). การพัฒนาตัวบ่งชี้การส่งเสริมการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน.
วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- อมรรัตน์ หอมชื่น. (2548). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปรับตัวของนักศึกษาระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ
ชั้นสูงโรงเรียนไทยบริหารธุรกิจและพาณิชยการเขตบางเขน กรุงเทพฯ. วิทยานิพนธ์
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- อุมาพร ตรังคสมบัติ. (2543). ปัญหาการเรียนและเทคนิคช่วยให้ลูกเรียนดี. กรุงเทพฯ: ศูนย์วิจัย
และพัฒนาครอบครัว.
- อเนก เตชะสุข. (2542). ความสัมพันธ์ระหว่างเจตคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ เจตคติต่อครูผู้สอน
ความสนใจในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ ความวิตกกังวลในการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความมีวินัยในตนเอง กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์
ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษา
มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- Anderson, T. (2003). *Theory of Learning and Instruction*. Chicago: University of
Chicago Press.
- Bloom, B.S. (1976). *Human characteristics and school learning*. New York:
McGraw Hill.

- Bobbit, F.A. (2002). *The curriculum*. New York: Holt Reinhart and Winstin.
- Brauer, C, Grady, F., Matthews, K. and Wilhite, S. (1997). *The effect of problem – solving on academic achievement in elementaty education*. Master’s Action Research Project Saint Xavier University and IRI/Skyling field-base Master’s Program.
- Burton, M. (2003). Leadership Behavior and Climate as They Relate To the Effectiveness of Elentaty School. *Dissertation Abstracts International*, 3(4), 1235-A, June.
- Carrol, K. (1963). A model of school learning. *Teachers College Record*, 64, 722-733.
- Crow, F. andf Crow, G. (2001). *Effective School Management*. London: Harper & Row.
- Emer, E, Evertson, C. and Anderson, L. (1980). Effective classroom management at the beging of the school year. *Jurnal of Elementary School*, 80, 219-231.
- Gillbert, H. (1979). *The art of teaching*. New York: Piramid Books.
- Glickman. (2001). A study of in service needs of linois publicelementary school principats. *Dissertation Abstract International*, 5(12), 3471-A, May.
- Good, laurie Ann Farrier. (1996). Academic Engaged Time in a multi-age, Nontraditional Classroom. *Dissertation Abstract International*, 57(2), 582-A, August.
- Hair, J. F., Anderson, R. E., Tatharm, R. L. and Black, W. C. (1998). *Multivariate Data Analysis*. NJ: Prentice-Hall.
- Hessong, R.F. and Weeks, T. (1987). *Introduction*. New York: Macmillan Publishing Company.
- Hood, H. C. (2006). Learning to Care : A Qualitative Study of the Relationships Twelve Veteran Teachers form with their Students Retrieved. *Dissertation Abstracts International*, 2(3), 245-A, January.
- Johnson, D. W., Johnson, R. T., Hotel, E.J. *The nuts and bolts of cooperative learning*. Edina, Minnesota: Interaction Book. pp. 13-14.
- Klein, S.B. (1996). *Learning : Principles and applications*. 3rd ed. New York: McGraw - Hill.
- Kounin, J, S. (1990). *Discipline and group management in classrooms*. New York: Rinchart and Winston.

- Lander, R. (1993). *Reportories of teaching Quality. A contribution to the OECD/CERI project Teacher Quality from case studies of six Sweddish Comprehensive school*. Department of Education School. s.n.: University of Goteborg.
- Lawrens, N. (2005). Development and Validation of a Work Dornain Goal Orientation Instrument. *Education and Psychological measurement*, 3, 27-35.
- Ohles, J.F. (1970). *Introdection to teaching*. New York: Random House.
- Phelan, R.J. (1999). The Relationship Between Student and Teacher Perceptions of the Organization Climate of their School. *Dissertation Abstracts International*, 2(3), 245-A, January.
- Raudenbus. S.W.and Brky. A.S. (1992). *A hierarchical linear model : application and data analysis methods*. London: SAGE. Publication. [online]. From: <http://www.lib.umi.com/dissertation /fullcit/3147936>. [Retrieted February 25, 2005].
- Ringer, D.B. (1998). Facilitation and learning behavior in a secondary school travel studies program. (Study abroad. Group learning). *Dissertation Abstracts International*, 58(10), 3825-A, April.
- Roberta Murata. (2002). What does Team Teaching Mean? A Case Study of Interdiscriplinary Teaming. *The Journal of Education Research*, 96(2), 67-77, November-December.
- Rogers, C. (1969). *Freedom to learn*. London: Merrill.
- Shen, K. (1993). *Happy chemical education (HCE)*. *Journal of Education Research*, 96(2), 67-77, October.
- Woolfolk, A.E. (2001). *Educational psychology*. 8th ed. Bonton: Allyn and Bacon.
- Worley, J. (2005). *Perspectives on building report between Professors and graduate students in bigher education : A qualitative inquiry*. *Journal of Education Research*, 3(2), 9-17, March.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
หนังสือราชการ

ที่ ศธ 0530.5(2)/2512

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

28 มิถุนายน 2555

เรื่อง ขออนุญาตครูประจำชั้นเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน รองศาสตราจารย์ สมนึก ภัททิยธนี

ด้วย นางสาวอิสรา จิตตะโล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุม และอาจารย์ ดร.สมเกียรติ ทานอก เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม พิจารณาแล้วเห็นว่าท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถและมีประสบการณ์ในเรื่องนี้เป็นอย่างยิ่ง จึงใคร่ขออนุญาตจากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้ เพื่อที่นิตจะได้ดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ ศิริสุทธิ์)
รองคณบดีฝ่ายบริหาร รักษาการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6080

ที่ ศธ 0530.5(2)/2510

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

29 มิถุนายน 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านพรสำราญ

ด้วย นางสาวอิสรา จิตตะโล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ เป็นประธานกรรมการควบคุม และอาจารย์ ดร.สมเกียรติ ทานอก เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นางสาวอิสรา จิตตะโล ทดลองใช้เครื่องมือกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้จะทดลองใช้เครื่องมือดังกล่าว ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2555 เป็นต้นไป เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ สิริสุทธิ)
รองคณบดีฝ่ายบริหาร รักษาการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6080

ที่ ศธ 0530.5(2)/2511

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม

29 มิถุนายน 2555

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เก็บรวบรวมข้อมูลที่ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านหินเหล็กไฟ

ด้วย นางสาวอิสรา จิตตะโล นิสิตระดับปริญญาโท สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม กำลังศึกษาและทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้มีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์” ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) โดยมี อาจารย์ ดร.วราพร เอรารวรรณ์ เป็นประธานกรรมการควบคุม และอาจารย์ ดร.สมเกียรติ ทานอก เป็นกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์ในครั้งนี้

เพื่อให้การทำวิทยานิพนธ์เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและบรรลุวัตถุประสงค์ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม จึงใคร่ขอความอนุเคราะห์จากท่านได้โปรดอนุญาตให้ นางสาวอิสรา จิตตะโล เก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทั้งนี้เก็บรวบรวมข้อมูลดังกล่าว ตั้งแต่เดือน กรกฎาคม 2555 เป็นต้นไป เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม หวังเป็นอย่างยิ่งว่าคงได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ชัยยุทธ สิริสุทธิ)
รองคณบดีฝ่ายบริหาร รักษาการแทน
คณบดีคณะศึกษาศาสตร์

ฝ่ายวิชาการและบัณฑิตศึกษา คณะศึกษาศาสตร์
โทร. 0-4375-4322 ถึง 40 ต่อ 6080

ภาคผนวก ข
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถาม

เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามฉบับนี้จัดทำขึ้นเพื่อใช้สำหรับเก็บรวบรวมข้อมูลในงานวิจัย เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ ซึ่งแบบสอบถามฉบับนี้แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม
 - ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน
 - ตอนที่ 3 การเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน
2. ในการตอบ ให้นักเรียนอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้วพิจารณาแต่ละข้อความว่าตรงกับสภาพความเป็นจริงหรือความรู้สึกของนักเรียนมากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องว่าง ซึ่งแบ่งระดับความคิดเห็นออกเป็น 5 ระดับ
3. ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะเก็บเป็นความลับ และไม่มีผลกระทบใดๆ ต่อผลการเรียนของนักเรียน
4. กรุณาตอบแบบสอบถามให้ครบทุกข้อและผู้วิจัยขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ ณ โอกาสนี้ด้วย

นางอิสรา วิจิตพันธ์

นิสิตปริญญาโท สาขาการวิจัยการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

ตอนที่ 1 สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ☐ หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงหรือเติมข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของนักเรียน

1. เพศ

☐

(1) ชาย

☐

(2) หญิง

2. ขนาดโรงเรียน

☐

(1) ขนาดใหญ่

☐

(2) ขนาดกลาง

☐

(3) ขนาดเล็ก

ตอนที่ 2 ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุขของนักเรียน

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือที่ตรงกับความคิดเห็นของนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
บรรยากาศในห้องเรียน						
1	ครูจัดห้องเรียนให้มีมุมความรู้ต่างๆ เพื่อให้ให้นักเรียนได้ศึกษาตามความสนใจของนักเรียน					
2	ครูให้ความช่วยเหลือนักเรียนในห้องเรียน					
3	บรรยากาศในห้องเรียนมีความเป็นกันเอง ทำให้รู้สึกสบายใจ					
4	ครูให้ความสนใจนักเรียนทุกคนในห้องเรียนอย่างทั่วถึง					
5	ครูส่งเสริมให้นักเรียนทุกคนมีความเชื่อมั่นในตนเองในการแสดงความคิดเห็นในเรื่องที่เรียน					
6	ขนาดห้องเรียนมีความเหมาะสมกับจำนวนผู้เรียน					
7	แสงสว่างภายในห้องมีความเหมาะสม					
8	สภาพแวดล้อมภายในห้องเรียนมีบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
ความเหมาะสมของบทเรียน						
9	บทเรียนต่างๆ ที่เรียนมีความยากง่าย เหมาะสมกับวัยและความสามารถของนักเรียน					
10	สื่อการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับบทเรียน					
11	บทเรียนที่เรียนมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน					
12	สื่อการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องและตรงตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้					
13	บทเรียนที่เรียนเข้าใจง่าย ทำให้นักเรียนไม่รู้สึกกังวลหรือเครียดกับการเรียน					
14	รูปภาพที่ใช้ประกอบบทเรียนมีความเหมาะสม					
15	ชนิด/รูปแบบของแบบฝึกหัดย่อยท้ายบทเรียนมีความเหมาะสม					
16	จำนวนแบบฝึกหัดย่อยท้ายบทเรียนเหมาะสมดีแล้ว					
กิจกรรมในการเรียนการสอน						
17	มีรูปแบบ เทคนิคและวิธีการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและแปลกใหม่					
18	กิจกรรมการเรียนการสอนมีความแปลกใหม่น่าตื่นเต้นชวนให้ติดตาม					
19	กิจกรรมที่เรียนมีความเข้าใจ ทำให้คอยติดตามไม่ยากขาดเรียน					
20	ครูมีเทคนิคจูงใจให้นักเรียนอยากมาเรียนเพื่อเรียนรู้สิ่งใหม่ๆ					
21	ครูมีวิธีการกระตุ้นให้นักเรียนสนใจและเกิดความรักในสิ่งที่กำลังเรียนรู้					
22	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนมีอิสระในการแสดงความคิดเห็น					
23	นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน					
สื่อการเรียนการสอน						
24	ครูมีสื่อการเรียนการสอนที่เปรียบเสมือนจริง					
25	ครูใช้สื่อการเรียนการสอนที่น่าสนใจชวนให้ติดตาม					
26	ครูมีสื่อการเรียนการสอนที่หลากหลายและน่าสนใจดึงดูดให้นักเรียนอยากเรียนและสนุกกับการเรียนมากยิ่งขึ้น					
27	ครูให้เพลงเป็นสื่อประกอบการเรียนการสอน					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
28	ครูหาหนังสือประกอบการเรียนที่น่าสนใจชวนให้อ่าน					
29	สื่อการเรียนการสอนเหมาะสมสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาที่เรียน					
30	ครูใช้สื่อเทคโนโลยีอุปกรณ์ได้อย่างเหมาะสมกับเนื้อหาการเรียนการสอน					
31	ครูมีการใช้สื่อเพื่อช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนาน					
32	ครูมีวิธีสอนที่หลากหลายกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน					
การประเมินผลการเรียนการสอน						
33	ครูประเมินผลการเรียนการสอนโดยใช้วิธีที่หลากหลาย					
34	ครูให้นักเรียนทำแฟ้มสะสมผลงานของตนเอง เพื่อใช้เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินผลการเรียน					
35	ครูประเมินพัฒนาการของนักเรียนในภาพรวมแต่ละด้าน					
36	ครูเปิดโอกาสให้นักเรียนได้ประเมินผลงานของตนเอง					
37	ครูเปิดโอกาสให้ประเมินผลงานของเพื่อนในห้องเรียน					
38	ครูเปิดประเมินความก้าวหน้าของนักเรียน เมื่อเรียนจบแต่ละหน่วยการเรียนรู้					
39	ครูมีการติดตามนักเรียนที่ขาดเรียน					
40	ครูสังเกตและประเมินพัฒนาการของผู้เรียนอย่างต่อเนื่อง					
41	ครูมีการเก็บข้อมูลระหว่างการปฏิบัติงานเพื่อใช้ประกอบในการวัดผลประเมินผล					
42	ครูให้ผู้เรียนได้ทราบผลการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ					
คุณลักษณะของครู						
43	เมื่อนักเรียนทำผิดพลาด ครูจะให้อภัยและให้คำแนะนำด้วยความอ่อนโยน					
44	ครูยอมรับในความสามารถของนักเรียน แต่ละคนว่าแตกต่างกัน					
45	เมื่อครูสังเกตพบพฤติกรรมผิดปกตินักเรียน ก็ให้ความสนใจซักถาม เพื่อหาวิธีการช่วยเหลือ					
46	เมื่อนักเรียนมาขอคำปรึกษาจากครู ครูพร้อมที่จะให้คำปรึกษาด้วยความเต็มใจ					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
48	ครูยิ้มแย้ม แจ่มใส มีความเป็นมิตรกับนักเรียน					
49	ครูใช้คำพูดเชิงสร้างสรรค์กับนักเรียนเสมอ					
50	เมื่อนักเรียนส่งงานไม่ทันกำหนด ครูยินดีที่จะรับฟังเหตุผล					
51	เมื่อนักเรียนทะเลาะกัน ครูตัดสินปัญหาด้วยความยุติธรรม ไม่ลำเอียง					
52	ครูปฏิบัติตนต่อนักเรียนอย่างเที่ยงธรรมและทั่วถึง					

ตอนที่ 3 การเรียนรู้อย่างมีความสุข

คำชี้แจง โปรดแสดงความคิดเห็นโดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือที่ตรงกับการปฏิบัติของนักเรียนมากที่สุด

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความคิดเห็น				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1	นักเรียนรู้สึกเพลิดเพลินกับการทำงานที่ได้รับมอบหมาย					
2	นักเรียนมีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อการเรียนทุกรายวิชา					
3	นักเรียนมีความกระตือรือร้นและเตรียมพร้อมในการเรียนเสมอ					
4	นักเรียนมีความตื่นตัวยินดีที่จะได้เรียนรู้สิ่งใหม่ๆ					
5	นักเรียนอยากทำกิจกรรมการเรียนต่างๆ เช่น ออกไปรายงานหน้าชั้นเรียน					
6	นักเรียนไม่รู้สึกเบื่อที่ต้องนำสมุดหนังสือมาเรียนทุกวัน					
7	นักเรียนรู้สึกชอบที่ได้ทำรายงานเป็นกลุ่มร่วมกับเพื่อน					
8	นักเรียนรู้สึกพอใจที่ได้คุยกับครูในโรงเรียน					
9	นักเรียนตั้งใจตอบคำถามที่ครูถามในขณะที่เรียนทุกคำถาม					
10	นักเรียนรู้สึกเสียดายถ้าไม่ได้มาโรงเรียน					

ภาคผนวก ค
คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ตาราง 12 ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามของแบบสอบถามกับนิยามศัพท์เฉพาะที่ต้องการวัด ของปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เข้าเกณฑ์

แบบสอบถาม ข้อที่	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แบบสอบถาม ข้อที่	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
1	1.0	26	0.8
2	1.0	27	0.8
3	0.8	28	0.8
4	0.2	29	0.2
5	0.8	30	0.4
6	0.2	31	1.0
7	1.0	32	1.0
8	1.0	33	1.0
9	0.8	34	1.0
10	0.8	35	0.8
11	1.0	36	0.8
12	1.0	37	0.4
13	1.0	38	1.0
14	1.0	39	0.8
15	1.0	40	0.8
16	0.4	41	1.0
17	0.4	42	1.0
18	0.8	43	1.0
19	0.8	44	1.0
20	0.6	45	1.0
21	1.0	46	1.0
22	0.4	47	0.8
23	1.0	48	0.8
24	1.0	49	0.8
25	1.0	50	0.8

ตาราง 12 (ต่อ)

แบบสอบถาม ข้อที่	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	แบบสอบถาม ข้อที่	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)
51	1.0	61	1.0
52	0.8	62	1.0
53	1.0	63	0.8
54	0.8	64	0.6
55	1.0	65	1.0
56	0.8	66	0.6
57	0.8	67	0.8
58	0.8	68	0.6
59	1.0	69	1.0
60	0.6	70	0.6

ตาราง 13 ค่าอำนาจจำแนกของ แบบสอบถามปัจจัยที่ส่งผลต่อการเรียนรู้อย่างมีความสุข
 ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์

ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อที่	ค่าอำนาจจำแนก
1	.404	32	.390
2	.499	33	.614
3	.405	34	.230
4	.472	35	.614
5	.432	36	.561
6	.224	37	.390
7	.404	38	.309
8	.499	39	.230
9	.443	40	.526
10	.404	41	.233
11	.464	42	.526
12	.405	43	.233
13	.460	44	.452
14	.561	45	.434
15	.405	46	.424
16	.464	47	.404
17	.436	48	.411
18	.522	49	.452
19	.445	50	.434
20	.487	51	.424
21	.406	52	.404
22	.522	53	.505
23	.487	54	.483
24	.526	55	.262
25	.590	56	.423
26	.593	57	.362
27	.614	58	.435
28	.390	59	.230
29	.522	60	.483
30	.593	61	.262
31	.614	62	.423

ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .941

ภาคผนวก ง
ตัวอย่างผลการวิเคราะห์ข้อมูล

Mplus VERSION 6.11
 MUTHEN & MUTHEN
 06/23/2015 2:03 AM

INPUT INSTRUCTIONS

TITLE: pa2

DATA:

FILE IS
 "C:\Users\Administrator.IVJRCZT8GGHIUVL\Desktop\hap.dat";

VARIABLE:

NAMES ARE CLA LES ACT INS ASS TEA HAP;
 USEVARIABLES ARE CLA LES ACT INS ASS TEA HAP;

ANALYSIS:

TYPE IS GENERAL;
 ESTIMATOR IS ML;
 ITERATIONS = 1000;
 CONVERGENCE = 0.00005;

MODEL:

HAP ON CLA LES ACT INS ASS TEA;
 CLA ON INS LES ACT TEA;
 ASS ON ACT LES TEA;
 INS ON LES ACT TEA;
 LES ON ACT TEA;
 ACT ON TEA;
 ASS WITH INS;
 !INS WITH CLA;
 !ASS WITH CLA;

MODEL INDIRECT:

HAP IND TEA;
 HAP IND ACT;
 HAP IND LES;
 HAP IND INS;
 HAP IND CLA;
 HAP IND ASS;

OUTPUT: SAMPSTAT MODINDICES STANDARDIZED;

SAVEDATA:

RESULTS IS C:\Users\Administrator.IVJRCZT8GGHIUVL\Desktop\PA;

INPUT READING TERMINATED NORMALLY

pa2

SUMMARY OF ANALYSIS

Number of groups	1
Number of observations	1000
Number of dependent variables	6
Number of independent variables	1
Number of continuous latent variables	0

Observed dependent variables

Continuous					
CLA	LES	ACT	INS	ASS	HAP

Observed independent variables

TEA

Estimator	ML
Information matrix	OBSERVED
Maximum number of iterations	1000
Convergence criterion	0.500D-04
Maximum number of steepest descent iterations	20

Input data file(s)

C:\Users\Administrator.IVJRCZT8GGHIUVL\Desktop\hap.dat

Input data format FREE

SAMPLE STATISTICS

SAMPLE STATISTICS

	Means				
	CLA	LES	ACT	INS	ASS
1	<u>4.001</u>	<u>4.009</u>	<u>4.074</u>	<u>3.998</u>	<u>4.020</u>

	Means	
	HAP	TEA
1	<u>4.178</u>	<u>4.248</u>

	Covariances				
	CLA	LES	ACT	INS	ASS
CLA	<u>0.406</u>				
LES	<u>0.199</u>	<u>0.310</u>			
ACT	<u>0.305</u>	<u>0.208</u>	<u>0.392</u>		
INS	<u>0.253</u>	<u>0.170</u>	<u>0.228</u>	<u>0.304</u>	
ASS	<u>0.174</u>	<u>0.160</u>	<u>0.184</u>	<u>0.184</u>	<u>0.349</u>
HAP	<u>0.193</u>	<u>0.151</u>	<u>0.183</u>	<u>0.152</u>	<u>0.125</u>
TEA	<u>0.145</u>	<u>0.107</u>	<u>0.151</u>	<u>0.118</u>	<u>0.104</u>

		Covariances				
		HAP	TEA			
HAP		0.276				
TEA		0.163	0.259			

		Correlations				
		CLA	LES	ACT	INS	ASS
CLA		1.000				
LES		0.562	1.000			
ACT		0.764	0.595	1.000		
INS		0.721	0.553	0.660	1.000	
ASS		0.463	0.487	0.499	0.564	1.000
HAP		0.578	0.516	0.555	0.524	0.404
TEA		0.447	0.377	0.473	0.421	0.347

		Correlations	
		HAP	TEA
HAP		1.000	
TEA		0.611	1.000

THE MODEL ESTIMATION TERMINATED NORMALLY

MODEL FIT INFORMATION

Number of Free Parameters 32

Loglikelihood

H0 Value -3394.279
H1 Value -3393.193

Information Criteria

Akaike (AIC) 6852.559
Bayesian (BIC) 7009.607
Sample-Size Adjusted BIC 6907.973
($n^* = (n + 2) / 24$)

Chi-Square Test of Model Fit

Value 2.173
Degrees of Freedom 1
P-Value 0.1405

RMSEA (Root Mean Square Error Of Approximation)

Estimate 0.034
90 Percent C.I. 0.000 0.099
Probability RMSEA ≤ .05 0.544

CFI/TLI

CFI 1.000
TLI 0.993

Chi-Square Test of Model Fit for the Baseline Model

Value	3699.851
Degrees of Freedom	21
P-Value	0.0000

SRMR (Standardized Root Mean Square Residual)

Value	0.004
-------	-------

MODEL RESULTS

		Estimate	S.E.	Est./S.E.	Two-Tailed P-Value
HAP	ON				
CLA		0.169	0.032	5.360	0.000
LES		0.161	0.027	5.895	0.000
ACT		0.046	0.031	1.478	0.139
INS		0.063	0.033	1.886	0.059
ASS		0.022	0.025	0.909	0.363
TEA		0.405	0.026	15.433	0.000
CLA	ON				
INS		0.410	0.029	14.083	0.000
LES		0.080	0.027	3.002	0.003
ACT		0.472	0.027	17.405	0.000
TEA		0.064	0.026	2.466	0.014
ASS	ON				
ACT		0.266	0.033	8.147	0.000
LES		0.295	0.035	8.446	0.000
TEA		0.127	0.035	3.639	0.000
INS	ON				
LES		0.229	0.028	8.118	0.000
ACT		0.413	0.026	15.656	0.000
TEA		0.121	0.028	4.308	0.000
LES	ON				
ACT		0.478	0.025	18.799	0.000
TEA		0.134	0.031	4.289	0.000
ACT	ON				
TEA		0.582	0.034	16.972	0.000
ASS	WITH				
INS		0.058	0.006	9.083	0.000
Intercepts					
CLA		-0.155	0.112	-1.374	0.169
LES		1.492	0.125	11.961	0.000
ACT		1.602	0.147	10.922	0.000
INS		0.881	0.119	7.402	0.000
ASS		1.219	0.147	8.286	0.000
HAP		0.607	0.114	5.311	0.000
Residual Variances					
CLA		0.133	0.006	22.361	0.000
LES		0.197	0.009	22.361	0.000
ACT		0.305	0.014	22.361	0.000
INS		0.157	0.007	22.361	0.000
ASS		0.239	0.011	22.361	0.000
HAP		0.132	0.006	22.361	0.000

STANDARDIZED MODEL RESULTS

STDYX Standardization

		Estimate	S.E.	Est./S.E.	Two-Tailed P-Value
HAP	ON				
CLA		0.205	0.038	5.383	0.000
LES		0.171	0.029	5.917	0.000
ACT		0.055	0.037	1.479	0.139
INS		0.066	0.035	1.887	0.059
ASS		0.025	0.028	0.909	0.363
TEA		0.393	0.024	16.074	0.000
CLA	ON				
INS		0.355	0.025	14.334	0.000
LES		0.070	0.023	3.002	0.003
ACT		0.464	0.026	18.068	0.000
TEA		0.052	0.021	2.464	0.014
ASS	ON				
ACT		0.282	0.034	8.321	0.000
LES		0.278	0.032	8.636	0.000
TEA		0.109	0.030	3.651	0.000
INS	ON				
LES		0.231	0.028	8.210	0.000
ACT		0.469	0.028	16.635	0.000
TEA		0.112	0.026	4.316	0.000
LES	ON				
ACT		0.537	0.025	21.285	0.000
TEA		0.123	0.028	4.305	0.000
ACT	ON				
TEA		0.473	0.025	19.262	0.000
ASS	WITH				
INS		0.300	0.029	10.419	0.000
Intercepts					
CLA		-0.243	0.174	-1.397	0.163
LES		2.678	0.263	10.191	0.000
ACT		2.558	0.272	9.416	0.000
INS		1.597	0.239	6.682	0.000
ASS		2.064	0.279	7.409	0.000
HAP		1.156	0.236	4.904	0.000
Residual Variances					
CLA		0.327	0.017	19.274	0.000
LES		0.634	0.024	26.138	0.000
ACT		0.776	0.023	33.434	0.000
INS		0.515	0.023	22.710	0.000
ASS		0.686	0.024	28.229	0.000
HAP		0.478	0.022	21.886	0.000

STDY Standardization

		Estimate	S.E.	Est./S.E.	Two-Tailed P-Value
HAP	ON				
CLA		0.205	0.038	5.383	0.000
LES		0.171	0.029	5.917	0.000
ACT		0.055	0.037	1.479	0.139
INS		0.066	0.035	1.887	0.059
ASS		0.025	0.028	0.909	0.363
TEA		0.771	0.047	16.343	0.000
CLA	ON				
INS		0.355	0.025	14.334	0.000
LES		0.070	0.023	3.002	0.003
ACT		0.464	0.026	18.068	0.000
TEA		0.101	0.041	2.467	0.014
ASS	ON				
ACT		0.282	0.034	8.321	0.000
LES		0.278	0.032	8.636	0.000
TEA		0.214	0.059	3.660	0.000
INS	ON				
LES		0.231	0.028	8.210	0.000
ACT		0.469	0.028	16.635	0.000
TEA		0.220	0.051	4.330	0.000
LES	ON				
ACT		0.537	0.025	21.285	0.000
TEA		0.241	0.056	4.319	0.000
ACT	ON				
TEA		0.929	0.046	20.333	0.000
ASS	WITH				
INS		0.300	0.029	10.419	0.000
Intercepts					
CLA		-0.243	0.174	-1.397	0.163
LES		2.678	0.263	10.191	0.000
ACT		2.558	0.272	9.416	0.000
INS		1.597	0.239	6.682	0.000
ASS		2.064	0.279	7.409	0.000
HAP		1.156	0.236	4.904	0.000
Residual Variances					
CLA		0.327	0.017	19.274	0.000
LES		0.634	0.024	26.138	0.000
ACT		0.776	0.023	33.434	0.000
INS		0.515	0.023	22.710	0.000
ASS		0.686	0.024	28.229	0.000
HAP		0.478	0.022	21.886	0.000

STD Standardization

		Estimate	S.E.	Est./S.E.	Two-Tailed P-Value
HAP	ON				
CLA		0.169	0.032	5.360	0.000
LES		0.161	0.027	5.895	0.000
ACT		0.046	0.031	1.478	0.139
INS		0.063	0.033	1.886	0.059
ASS		0.022	0.025	0.909	0.363
TEA		0.405	0.026	15.433	0.000
CLA	ON				
INS		0.410	0.029	14.083	0.000
LES		0.080	0.027	3.002	0.003
ACT		0.472	0.027	17.405	0.000
TEA		0.064	0.026	2.466	0.014
ASS	ON				
ACT		0.266	0.033	8.147	0.000
LES		0.295	0.035	8.446	0.000
TEA		0.127	0.035	3.639	0.000
INS	ON				
LES		0.229	0.028	8.118	0.000
ACT		0.413	0.026	15.656	0.000
TEA		0.121	0.028	4.308	0.000
LES	ON				
ACT		0.478	0.025	18.799	0.000
TEA		0.134	0.031	4.289	0.000
ACT	ON				
TEA		0.582	0.034	16.972	0.000
ASS	WITH				
INS		0.058	0.006	9.083	0.000
Intercepts					
CLA		-0.155	0.112	-1.374	0.169
LES		1.492	0.125	11.961	0.000
ACT		1.602	0.147	10.922	0.000
INS		0.881	0.119	7.402	0.000
ASS		1.219	0.147	8.286	0.000
HAP		0.607	0.114	5.311	0.000
Residual Variances					
CLA		0.133	0.006	22.361	0.000
LES		0.197	0.009	22.361	0.000
ACT		0.305	0.014	22.361	0.000
INS		0.157	0.007	22.361	0.000
ASS		0.239	0.011	22.361	0.000
HAP		0.132	0.006	22.361	0.000

R-SQUARE

Observed Variable	Estimate	S.E.	Est./S.E.	Two-Tailed P-Value
CLA	0.673	0.017	39.659	0.000
LES	0.366	0.024	15.085	0.000
ACT	0.224	0.023	9.631	0.000
INS	0.485	0.023	21.365	0.000
ASS	0.314	0.024	12.904	0.000
HAP	0.522	0.022	23.881	0.000

QUALITY OF NUMERICAL RESULTS

Condition Number for the Information Matrix
(ratio of smallest to largest eigenvalue) 0.522E-04

TOTAL, TOTAL INDIRECT, SPECIFIC INDIRECT, AND DIRECT EFFECTS

	Estimate	S.E.	Est./S.E.	Two-Tailed P-Value
Effects from TEA to HAP				
Total	0.630	0.026	24.406	0.000
Total indirect	0.225	0.018	12.263	0.000
Specific indirect				
HAP				
CLA				
TEA	0.011	0.005	2.240	0.025
HAP				
LES				
TEA	0.022	0.006	3.468	0.001
HAP				
ACT				
TEA	0.027	0.018	1.473	0.141
HAP				
INS				
TEA	0.008	0.004	1.728	0.084
HAP				
ASS				
TEA	0.003	0.003	0.882	0.378
HAP				
CLA				
LES				
TEA	0.002	0.001	2.235	0.025
HAP				
CLA				
ACT				
TEA	0.046	0.009	4.904	0.000

HAP CLA INS TEA	0.008	0.003	3.266	0.001
HAP LES ACT TEA	0.045	0.008	5.340	0.000
HAP INS LES TEA	0.002	0.001	1.689	0.091
HAP INS ACT TEA	0.015	0.008	1.862	0.063
HAP ASS LES TEA	0.001	0.001	0.884	0.377
HAP ASS ACT TEA	0.003	0.004	0.902	0.367
HAP CLA LES ACT TEA	0.004	0.001	2.565	0.010
HAP CLA INS LES TEA	0.002	0.001	3.023	0.002
HAP CLA INS ACT TEA	0.017	0.004	4.593	0.000
HAP INS LES ACT TEA	0.004	0.002	1.818	0.069
HAP ASS LES ACT TEA	0.002	0.002	0.901	0.367

HAP CLA INS LES ACT TEA	0.004	0.001	4.038	0.000
Direct HAP TEA	0.405	0.026	15.433	0.000
Effects from ACT to HAP				
Total	0.287	0.022	13.047	0.000
Total indirect	0.241	0.024	10.011	0.000
Specific indirect				
HAP CLA ACT	0.080	0.016	5.122	0.000
HAP LES ACT	0.077	0.014	5.625	0.000
HAP INS ACT	0.026	0.014	1.873	0.061
HAP ASS ACT	0.006	0.007	0.903	0.366
HAP CLA LES ACT	0.007	0.003	2.594	0.009
HAP CLA INS ACT	0.029	0.006	4.771	0.000
HAP INS LES ACT	0.007	0.004	1.829	0.067
HAP ASS LES ACT	0.003	0.003	0.903	0.367
HAP CLA INS LES ACT	0.008	0.002	4.157	0.000
Direct HAP ACT	0.046	0.031	1.478	0.139

Effects from LES to HAP

Total	0.212	0.027	7.971	0.000
Total indirect	0.050	0.011	4.724	0.000

Specific indirect

HAP CLA LES	0.014	0.005	2.619	0.009
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

HAP INS LES	0.014	0.008	1.837	0.066
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

HAP ASS LES	0.007	0.007	0.904	0.366
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

HAP CLA INS LES	0.016	0.004	4.263	0.000
------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Direct HAP LES	0.161	0.027	5.895	0.000
-------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Effects from INS to HAP

Total	0.132	0.031	4.284	0.000
Total indirect	0.069	0.014	5.009	0.000

Specific indirect

HAP CLA INS	0.069	0.014	5.009	0.000
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Direct HAP INS	0.063	0.033	1.886	0.059
-------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Effects from CLA to HAP

Total	0.169	0.032	5.360	0.000
Total indirect	0.000	0.000	999.000	0.000

Direct HAP CLA	0.169	0.032	5.360	0.000
-------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Effects from ASS to HAP

Total	0.022	0.025	0.909	0.363
Total indirect	0.000	0.000	999.000	0.000

Direct HAP ASS	0.022	0.025	0.909	0.363
-------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

STANDARDIZED TOTAL, TOTAL INDIRECT, SPECIFIC INDIRECT, AND DIRECT EFFECTS

STDYX Standardization

	Estimate	S.E.	Est./S.E.	Two-Tailed P-Value
Effects from TEA to HAP				
Total	0.611	0.020	30.827	0.000
Total indirect	0.218	0.016	13.500	0.000
Specific indirect				
HAP CLA TEA	0.011	0.005	2.248	0.025
HAP LES TEA	0.021	0.006	3.497	0.000
HAP ACT TEA	0.026	0.018	1.474	0.140
HAP INS TEA	0.007	0.004	1.730	0.084
HAP ASS TEA	0.003	0.003	0.882	0.378
HAP CLA LES TEA	0.002	0.001	2.245	0.025
HAP CLA ACT TEA	0.045	0.009	4.968	0.000
HAP CLA INS TEA	0.008	0.002	3.283	0.001
HAP LES ACT TEA	0.043	0.008	5.433	0.000
HAP INS LES TEA	0.002	0.001	1.693	0.091
HAP INS ACT TEA	0.015	0.008	1.865	0.062

HAP ASS LES TEA	0.001	0.001	0.885	0.376
HAP ASS ACT TEA	0.003	0.004	0.903	0.367
HAP CLA LES ACT TEA	0.004	0.001	2.578	0.010
HAP CLA INS LES TEA	0.002	0.001	3.046	0.002
HAP CLA INS ACT TEA	0.016	0.003	4.650	0.000
HAP INS LES ACT TEA	0.004	0.002	1.822	0.068
HAP ASS LES ACT TEA	0.002	0.002	0.902	0.367
HAP CLA INS LES ACT TEA	0.004	0.001	4.085	0.000
Direct HAP TEA	0.393	0.024	16.074	0.000
Effects from ACT to HAP				
Total	0.343	0.025	13.489	0.000
Total indirect	0.288	0.028	10.221	0.000
Specific indirect				
HAP CLA ACT	0.095	0.018	5.144	0.000

HAP LES ACT	0.092	0.016	5.665	0.000
HAP INS ACT	0.031	0.016	1.874	0.061
HAP ASS ACT	0.007	0.008	0.904	0.366
HAP CLA LES ACT	0.008	0.003	2.602	0.009
HAP CLA INS ACT	0.034	0.007	4.793	0.000
HAP INS LES ACT	0.008	0.004	1.830	0.067
HAP ASS LES ACT	0.004	0.004	0.903	0.367
HAP CLA INS LES ACT	0.009	0.002	4.181	0.000
Direct HAP ACT	0.055	0.037	1.479	0.139
Effects from LES to HAP				
Total	0.225	0.028	8.041	0.000
Total indirect	0.054	0.011	4.748	0.000
Specific indirect				
HAP CLA LES	0.014	0.006	2.625	0.009
HAP INS LES	0.015	0.008	1.838	0.066
HAP ASS LES	0.007	0.008	0.904	0.366

HAP CLA INS LES	0.017	0.004	4.280	0.000
Direct HAP LES	0.171	0.029	5.917	0.000
Effects from INS to HAP				
Total	0.139	0.032	4.293	0.000
Total indirect	0.073	0.014	5.028	0.000
Specific indirect				
HAP CLA INS	0.073	0.014	5.028	0.000
Direct HAP INS	0.066	0.035	1.887	0.059
Effects from CLA to HAP				
Total	0.205	0.038	5.383	0.000
Total indirect	0.000	0.000	0.000	1.000
Direct HAP CLA	0.205	0.038	5.383	0.000
Effects from ASS to HAP				
Total	0.025	0.028	0.909	0.363
Total indirect	0.000	0.000	0.000	1.000
Direct HAP ASS	0.025	0.028	0.909	0.363
STDY Standardization				
	Estimate	S.E.	Est./S.E.	Two-Tailed P-Value
Effects from TEA to HAP				
Total	1.200	0.037	32.870	0.000
Total indirect	0.429	0.031	13.658	0.000
Specific indirect				
HAP CLA TEA	0.021	0.009	2.249	0.025
HAP LES TEA	0.041	0.012	3.500	0.000

HAP ACT TEA	0.051	0.034	1.475	0.140
HAP INS TEA	0.014	0.008	1.731	0.084
HAP ASS TEA	0.005	0.006	0.882	0.378
HAP CLA LES TEA	0.003	0.002	2.246	0.025
HAP CLA ACT TEA	0.088	0.018	4.976	0.000
HAP CLA INS TEA	0.016	0.005	3.286	0.001
HAP LES ACT TEA	0.085	0.016	5.443	0.000
HAP INS LES TEA	0.004	0.002	1.693	0.090
HAP INS ACT TEA	0.029	0.015	1.865	0.062
HAP ASS LES TEA	0.002	0.002	0.885	0.376
HAP ASS ACT TEA	0.007	0.007	0.903	0.367
HAP CLA LES ACT TEA	0.007	0.003	2.579	0.010
HAP CLA INS LES TEA	0.004	0.001	3.047	0.002

HAP CLA INS ACT TEA	0.032	0.007	4.656	0.000
HAP INS LES ACT TEA	0.008	0.004	1.822	0.068
HAP ASS LES ACT TEA	0.003	0.004	0.902	0.367
HAP CLA INS LES ACT TEA	0.008	0.002	4.090	0.000
Direct HAP TEA	0.771	0.047	16.343	0.000
Effects from ACT to HAP				
Total	0.343	0.025	13.489	0.000
Total indirect	0.288	0.028	10.221	0.000
Specific indirect				
HAP CLA ACT	0.095	0.018	5.144	0.000
HAP LES ACT	0.092	0.016	5.665	0.000
HAP INS ACT	0.031	0.016	1.874	0.061
HAP ASS ACT	0.007	0.008	0.904	0.366
HAP CLA LES ACT	0.008	0.003	2.602	0.009
HAP CLA INS ACT	0.034	0.007	4.793	0.000

HAP INS LES ACT	0.008	0.004	1.830	0.067
HAP ASS LES ACT	0.004	0.004	0.903	0.367
HAP CLA INS LES ACT	0.009	0.002	4.181	0.000
Direct HAP ACT	0.055	0.037	1.479	0.139
Effects from LES to HAP				
Total	0.225	0.028	8.041	0.000
Total indirect	0.054	0.011	4.748	0.000
Specific indirect				
HAP CLA LES	0.014	0.006	2.625	0.009
HAP INS LES	0.015	0.008	1.838	0.066
HAP ASS LES	0.007	0.008	0.904	0.366
HAP CLA INS LES	0.017	0.004	4.280	0.000
Direct HAP LES	0.171	0.029	5.917	0.000
Effects from INS to HAP				
Total	0.139	0.032	4.293	0.000
Total indirect	0.073	0.014	5.028	0.000
Specific indirect				
HAP CLA INS	0.073	0.014	5.028	0.000
Direct HAP INS	0.066	0.035	1.887	0.059

Effects from CLA to HAP

Total	0.205	0.038	5.383	0.000
Total indirect	0.000	0.000	0.000	1.000
Direct				
HAP				
CLA	0.205	0.038	5.383	0.000

Effects from ASS to HAP

Total	0.025	0.028	0.909	0.363
Total indirect	0.000	0.000	0.000	1.000
Direct				
HAP				
ASS	0.025	0.028	0.909	0.363

STD Standardization

	Estimate	S.E.	Est./S.E.	Two-Tailed P-Value
Effects from TEA to HAP				
Total	0.630	0.026	24.406	0.000
Total indirect	0.225	0.018	12.263	0.000
Specific indirect				
HAP				
CLA				
TEA	0.011	0.005	2.240	0.025
HAP				
LES				
TEA	0.022	0.006	3.468	0.001
HAP				
ACT				
TEA	0.027	0.018	1.473	0.141
HAP				
INS				
TEA	0.008	0.004	1.728	0.084
HAP				
ASS				
TEA	0.003	0.003	0.882	0.378
HAP				
CLA				
LES				
TEA	0.002	0.001	2.235	0.025
HAP				
CLA				
ACT				
TEA	0.046	0.009	4.904	0.000

HAP CLA INS TEA	0.008	0.003	3.266	0.001
HAP LES ACT TEA	0.045	0.008	5.340	0.000
HAP INS LES TEA	0.002	0.001	1.689	0.091
HAP INS ACT TEA	0.015	0.008	1.862	0.063
HAP ASS LES TEA	0.001	0.001	0.884	0.377
HAP ASS ACT TEA	0.003	0.004	0.902	0.367
HAP CLA LES ACT TEA	0.004	0.001	2.565	0.010
HAP CLA INS LES TEA	0.002	0.001	3.023	0.002
HAP CLA INS ACT TEA	0.017	0.004	4.593	0.000
HAP INS LES ACT TEA	0.004	0.002	1.818	0.069
HAP ASS LES ACT TEA	0.002	0.002	0.901	0.367

HAP CLA INS LES ACT TEA	0.004	0.001	4.038	0.000
Direct HAP TEA	0.405	0.026	15.433	0.000
Effects from ACT to HAP				
Total	0.287	0.022	13.047	0.000
Total indirect	0.241	0.024	10.011	0.000
Specific indirect				
HAP CLA ACT	0.080	0.016	5.122	0.000
HAP LES ACT	0.077	0.014	5.625	0.000
HAP INS ACT	0.026	0.014	1.873	0.061
HAP ASS ACT	0.006	0.007	0.903	0.366
HAP CLA LES ACT	0.007	0.003	2.594	0.009
HAP CLA INS ACT	0.029	0.006	4.771	0.000
HAP INS LES ACT	0.007	0.004	1.829	0.067
HAP ASS LES ACT	0.003	0.003	0.903	0.367
HAP CLA INS LES ACT	0.008	0.002	4.157	0.000
Direct HAP ACT	0.046	0.031	1.478	0.139

Effects from LES to HAP

Total	0.212	0.027	7.971	0.000
Total indirect	0.050	0.011	4.724	0.000

Specific indirect

HAP CLA LES	0.014	0.005	2.619	0.009
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

HAP INS LES	0.014	0.008	1.837	0.066
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

HAP ASS LES	0.007	0.007	0.904	0.366
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

HAP CLA INS LES	0.016	0.004	4.263	0.000
------------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Direct HAP LES	0.161	0.027	5.895	0.000
-------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Effects from INS to HAP

Total	0.132	0.031	4.284	0.000
Total indirect	0.069	0.014	5.009	0.000

Specific indirect

HAP CLA INS	0.069	0.014	5.009	0.000
----------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Direct HAP INS	0.063	0.033	1.886	0.059
-------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Effects from CLA to HAP

Total	0.169	0.032	5.360	0.000
Total indirect	0.000	0.000	0.000	1.000

Direct HAP CLA	0.169	0.032	5.360	0.000
-------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

Effects from ASS to HAP

Total	0.022	0.025	0.909	0.363
Total indirect	0.000	0.000	0.000	1.000

Direct HAP ASS	0.022	0.025	0.909	0.363
-------------------------------	--------------	--------------	--------------	--------------

MODEL MODIFICATION INDICES

NOTE: Modification indices for direct effects of observed dependent variables regressed on covariates may not be included. To include these, request MODINDICES (ALL).

Minimum M.I. value for printing the modification index 10.000

	M.I.	E.P.C.	Std E.P.C.	StdYX E.P.C.
--	------	--------	------------	--------------

WITH Statements

HAP	WITH CLA	999.000	0.000	0.000	0.000
-----	----------	---------	-------	-------	-------

RESULTS SAVING INFORMATION

There was an error opening the RESULTS file for writing. No results were saved. The path may not exist for the following file:
C:\Users\Administrator.IVJRCZT8GGHIUVL\Desktop\PA

Beginning Time: 02:03:20
Ending Time: 02:03:20
Elapsed Time: 00:00:00

MUTHEN & MUTHEN
3463 Stoner Ave.
Los Angeles, CA 90066

Tel: (310) 391-9971
Fax: (310) 391-8971
Web: www.StatModel.com
Support: Support@StatModel.com

Copyright (c) 1998-2011 Muthen & Muthen

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางอิสรา วิจิตพันธ์
วันเกิด	วันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2529
สถานที่เกิด	อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์
ที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 1 หมู่ 8 ตำบลคูเมือง อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31190
ตำแหน่งหน้าที่การงาน	ครู
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านพรสำราญ อำเภอคูเมือง จังหวัดบุรีรัมย์ 31190 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 4
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	มัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนคูเมืองวิทยาคม จังหวัดบุรีรัมย์
พ.ศ. 2552	ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) สาขาวิชาคณิตศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์
พ.ศ. 2558	ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาวิชาการวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม

